

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

ГОЛОС УКРАЇНИ

Актуально

Закон про адмінпроцедуру — це про повагу всіх органів влади до людини та бізнесу

Перший заступник
Голови Верховної Ради України
Олександр КОРШЕНКО.

▶ СТОР. 3

Самоврядування

Віолета ЛАБАЗЮК:
На тил покладено особливі завдання

▶ СТОР. 4

Культура

Лунає пісня — живе народ

Іван КРАСОВСЬКИЙ.

▶ СТОР. 10

№ 257 (8274)

СУБОТА, 23 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Євросоюз виділив 1,5 мільярда євро макрофінансової підтримки

Україна отримала 1,5 мільярда євро макрофінансової допомоги від Євросоюзу. Про це у соцмережі X повідомила президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн. «Сьогодні ми виплачуємо Україні останні 1,5 мільярда євро з нашого 18-мільярдного пакета підтримки на 2023 рік», — зазначила фон дер Ляєн. Водночас вона наголосила на необхідності «знайти угоду, аби й надалі надавати Україні підтримку для відновлення, відбудови та реформ». «Ми на боці сусіда, друга і майбутнього члена», — додала президентка Єврокомісії.

Державний борг перед країнами «Групи семи» реструктуризували

Україна призупинить виплати за офіційним боргом перед кредиторами з країн «Групи семи» та Паризького клубу до 2027 року. Про це повідомила прес-служба Міністерства фінансів України. Днями міністр фінансів Сергій Марченко підписав зміни до Меморандуму про взаєморозуміння щодо призупинення виплат за офіційним боргом. Міністр відзначив, що досягнення цієї домовленості дасть змогу «зменшити навантаження на бюджет до кінця дії програми МВФ та захистити валютну ліквідність для забезпечення соціальних видатків».

Щасливого Різдва і на весь рік добра!

Напередодні Різдва «Укрпошта» ввела в обіг фінальний поштовий блок 2023 року — «Українські колядки в Києво-Печерській лаврі», присвячений історичній події — річниці проведення Православною Церквою України Різдвяного богослужіння в Успенському соборі Києво-Печерської лаври. Сюжети пош-

тового випуску, створені художником Миколою Кочубеєм, розповідають про унікальну історію головного лаврського собору: від заснування до відновлення, про традиції чернецтва, які заклали преподобні Антоній і Феодосій Печерські, а також про повернення святині після довгих років окупації.

Фото: ukrposhta.ua

Вдруге Україна готується до Різдва, одного з найбільших християнських свят, під масованими ударами балістичних ракет і дронів-камікадзе. Щодня ворог, прикриваючись лжевірою і лжепобожністю, вбиває мирних мешканців міст і сіл та наших захисників, руйнує будинки, нищить ліси і нашіпює смертоносними мінами найбагатшій у світі чорноземі. Тож у ці передріздвяні дні у сорока мільйонів українців одна спільна молитва — за Перемогу, за країну, народ і ЗСУ. За мир, з яким у кожен дім повернеться радість, щастя насолоджуватися родинним теплом, спокійно працювати, займатися улюбленими справами, мандрувати. Це щастя нині в руках ЗСУ і Сина Божого, який прийшов у світ у ці дні понад дві тисячі років тому, аби врятувати рід людський.

▶ СТОР. 7

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ
НА 5 — 9-Й СТОР.

ПЕРЕДПЛАТА-2024

Шанувальникам «Голосу України»

Редакція дякує вам, що у цей непростий для кожного українця час, протягом 2023 року, ви були нашими передплатниками.

З кожного номера газети ви дізнавалися про щоденні події в Україні та за кордоном, ситуацію на фронті, першими отримували інформацію про нові закони та зміни в законодавстві, про події в суспільно-політичному житті, культури, науки і спорту. Але вже час подумати про передплату на «Голос України» на 2024 рік.

Наступного 2024 року газета виходитиме 5 разів на тиждень українською мовою — за індексом 40224. Вартість передплати, на жаль, не вдалося утримати на рівні цього року — лівову частку від передплати отримає не редакція — виробник газети, а «Укрпошта». Така реальність сьогодення.

Вартість передплати разом з послугами «Укрпошти» з доставки за індексом 40224 становить:

на 1 місяць — 145,00 грн;
на 3 місяці — 435,00 грн;
на 6 місяців — 870,00 грн;
на рік — 1740,00 грн.

І все-таки редакція сподівається, що і в наступному році наші любі передплатники будуть разом з «Голосом України».

Також повідомляємо, що економічно вигідніше оформити передплату на електронне видання «Голосу України». При цьому передплатники електронного видання матимуть змогу користуватися архівом газети, починаючи з першого номера, який вийшов 1 січня 1991 року. Для цього треба зайти на сайт www.golos.ua й ознайомитися з умовами та вартістю передплати.

«Голос України» — це ваш вибір,
читачу, ваша газета!

КОРОТКО

■ У восьми громадах Полтавщини вже завершили перший етап роботи над стратегіями розвитку — підготовку профілю громади. На його основі плануватимуть подальші кроки задля поступу, повідомляє наш власкор Василь НЕЙЖМАК.

■ 213 патріотичних подарунків із солідарності зібрав колектив Південно-української АЕС для атомників-військовослужбовців. Саме стільки працівників ПАЕС наразі виборюють Перемогу в лавах ЗСУ та Національної гвардії України, повідомляє наш власкор Олена ІВАШКО.

■ Майже 100 млн грн надійшли до бюджету країни з початку року від приватизації 26 державних об'єктів Дніпропетровщини на платформі Прозорро. Продажі. Ще 65 млн грн отримано від оренди, повідомляє наш власкор Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Більше від «Голосу України»: <http://www.facebook.com/GolosUkrainy>; <http://t.me/GolosUkrainy>

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук зустрівся з делегацією Сенату Франції

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук провів робочу зустріч із делегацією Сенату Французької Республіки на чолі із Головою Комітету Сенату у закордонних справах, із питань оборони та збройних сил Седріком Перреном.

Сторони обговорили продовження надання військової допомоги, шлях України до Європейського Союзу та НАТО, а також посилення санкцій проти Росії.

Насамперед Голова Верховної Ради України висловив вдячність Франції за суттєву оборонну, фінансову та гуманітарну допомогу.

«Для України важливе подальше постачання озброєння та військової техніки», — наголосив Спікер Парламенту

України, окресливши перелік першочергових потреб, це передусім ком-

плекси протиповітряної оборони, артилерія та боеприпаси.

Значну увагу сторони приділили посиленню обороноздатності України

й двосторонньому формату співпраці. «Українці воюють, обстоюють нашу й вашу свободу. Спротив упродовж такого часу можливий завдяки тому, що партнери підтримують Україну та роблять усе, аби Україна не просто оборонялася, а витісняла ворога зі своєї території», — зауважив Спікер Парламенту України.

Окрім того, Руслан Стефанчук подякував Франції за політичну підтримку України на шляху до ЄС і НАТО. «Повноправне членство в Європейському Союзі та НАТО — стратегічні цілі України», — зазначив він, додавши, що Україна очікує на Вашингтонський саміт НАТО, який відбудеться у травні наступного року.

«Чинні обмеження мають бути не лише збережені, але й посилені», —

акцентував Руслан Стефанчук. Він наголосив, що важливим є питання юридичної відповідальності Росії за скоєні нею злочини, зокрема, забезпечення конфіскаційного механізму майна РФ: «Той, хто скоїв агресію має за неї понести відповідальність».

Насамкінець Голова Верховної Ради України зауважив, що ще одним важливим питанням для України є отримання надійних гарантій безпеки й відновлення. «Це те, що дасть можливість продемонструвати українську історію успіху для всього світу й показати, що та боротьба, яку здійснює Україна, — точно немарна», — наголосив він.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.
Фото: rada.gov.ua

Для запровадження єдиних підходів стосовно реалізації ветеранської політики

Уточнюють визначення поняття для осіб, які з 2014 року захищають незалежність та територіальну цілісність

Спільну нараду провела Тимчасова спеціальна комісія Верховної Ради України для підготовки та комплексного врегулювання питань надання соціальних гарантій ветеранам війни, захисникам і захисницям України та членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України (далі — ТСК) з представниками Міністерства у справах ветеранів, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства оборони та Міністерства соціальної політики. Учасники заходу обговорили запровадження єдиних підходів центральними органами ви-

конавчої влади щодо реалізації ветеранської політики в Україні.

У зв'язку з агресією російської федерації проти України виникла потреба в уточненні визначення поняття для осіб, які з 2014 року захищають суверенність, незалежність та територіальну цілісність України та уточнення поняття членів сім'ї загиблого (померлого) захисника та захисниці України.

Саме тому однією з основних тем обговорення було визначення понять: «Ветеран», «Захисник та захисниця», «члени сім'ї загиблого (померлого) захисника та захисниці».

Головуючий народний депутат **Анатолій Осташенко** звернув увагу на те, що має бути узгодження термінів на законодавчому рівні, чітка юридична визначеність для утвердження й зміцнення єдності суспільства, розбудови його інститутів відповідно до конституційних принципів і засад.

За наслідками обговорень члени ТСК домовились про надання протокольного доручення органам центральної виконавчої влади для негайного опрацювання та звітності на засіданні ТСК.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Ефективність самоврядування залежить від професійності його посадових осіб

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування спільно з Національним агентством України з питань державної служби, Програмою Ради Європи «Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні» провів презентацію результатів всеукраїнського дослідження «Загальні потреби у професійному навчанні посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад».

Дослідження проводили в листопаді—грудні 2023 року за підтримки Ради Європи та Всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування. «Це надзвичайно важливе опитування, яке може зробити певною мірою революцію професійного розвитку», — зауважила голова НАДС **Наталія Алюшина**.

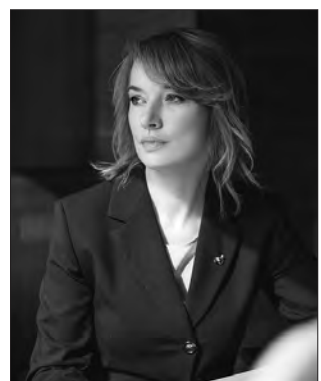
Вона нагадала, що в результаті децентралізації, яка стартувала в 2014 році, ми отримали міцне місцеве самоврядування, потужні спроможні територіальні громади, які під час повномасштабного вторгнення продемонстрували якнайкращі якості — стійкість та міцність. Водночас голова НАДС зазначила, що передусім ефективність місце-

вого самоврядування залежить від професійності його посадових осіб.

У цьому контексті **Н. Алюшина** торкнулась ухваленого та підписаного Президентом Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування», в якому потужний акцент було зроблено на навчання посадових осіб місцевого самоврядування.

«Основне завдання нашої держави — Перемога. Всі зусилля всіх органів влади спрямовані саме на це», — наголосила **голова комітету Олена Шуляк** (на знімку), додавши, що повномасштабна війна не означає, що низку глибоких реформ потрібно відкласти на потім. «Навпаки, розуміючи наскільки сьогодні важливо дати відсіч ворогу, ми повинні вирішувати складні глобальні завдання, які матимуть вплив на розвиток і на майбутнє нашої держави».

Насамперед ці питання пов'язані з прискоренням нашої європейської інтеграції. Це й створення умов для подальшого відновлення і модернізації країни, побудова прозорої, ефективної ринкової економіки. Це й реформа наших державних інституцій, у тому числі й зміни, пов'язані зі службою в органах місцевого самоврядування, які включають підвищення кваліфікації і

навчання посадових осіб», — сказала депутат.

За словами **О. Шуляк**, навчання посадових осіб на місцях пов'язано насамперед з трьома аспектами: цифровізація, доброчесність та мотивація.

«За рівнем діджиталізації, цифровізації ми вийшли на лідерські позиції, але якщо робота з цифрою для користувачів зводиться до декількох кліків у смартфоні, то людям, які працюють на місцях, надають можливості цифрових послуг, потрібно мати відповідні цифрові знання й навички, бути досить обізнаними та підкованими в цій сфері. Якщо говорити про доброчесність, то ми бачимо наскільки почала працювати антикорупційна інфраструктура. Ми знаємо наскільки важливо в органах місцевого самоврядування впроваджувати різні

антикорупційні стратегії і підписувати етичні кодекси. Мотиваційне питання залишається відкритим», — зауважила голова комітету, акцентувавши на тому, що мотивація і навчання кадрів, які працюють на місцях, є дуже важливими і додала: якщо ми ставимо за мету масштабну європейську інтеграцію, нам необхідно підвищувати роль знань, навичок і мови (англійської. — **Ред.**) на всіх рівнях без винятку. І на рівні місцевого самоврядування в тому числі».

У свою чергу заступник Голови Офісу Ради Європи в Україні **Ерленд Фалк** зазначив, що деякі результати дослідження справді є обнадійливими. Зокрема, той факт, що 90% посадовців мають високу мотивацію і бажання навчитися чогось нового. Це, додав він, приведе до створення сильніших та більш стійких інституцій. І це надзвичайно важливо у часи повномасштабної агресії».

«Ми в офісі Ради Європи дуже раді бути партнерами цих реформ. Ми готові допомагати й надавати провідні зміни. І РЕ має можливість для того, щоб надати Україні підтримку, зокрема щодо цілей порядку денного зі вступу до ЄС», — сказав **Ерленд Фалк**, підтвердивши непохитну підтримку Радою Європи Ук-

раїни. «Ми тут, з Україною, і залишатимемося з нею доки це буде необхідно, зокрема у процесі відновлення», — констатував він.

Власне, у межах дослідження посадові особи місцевого самоврядування одностайно зазначили, що вони вмотивовані підвищувати рівень своєї професійної кваліфікації для того, щоб надавати якісніші послуги мешканцям своїх територіальних громад. Під час відповіді опитувані також категорично не погодилися із тезою, що професійне навчання не впливає на ефективність роботи органів місцевого самоврядування.

Водночас, як зауважила **Наталія Алюшина**, опитування також засвідчило, що ми досі не позбулися закономірностей від особливостей внутрішнього менеджменту органів місцевого самоврядування. Тобто багато що залежить від очільників громад, від їх управлінської зрілості та розуміння ролі професійного навчання для зміцнення самого органу місцевого самоврядування».

На цьому ж увагу акцентував і **представник комітету народний депутат Віталій Безгін**. З одного боку, він зазначив, що опитування підтвердило головну тезу: спроможність громади ґрунтується на спромож-

ності надавати якісні послуги. А вже серед пріоритетних сфер по навчанню — сфера послуг: допомога, ЦНАПи, освіта, питання ВПО тощо.

З другого — доволі дивною депутат назвав ситуацію, коли представники місцевої влади, зокрема районних рад, просять не повноважень чи навчання, а грошей.

«Це специфічний підхід, і так працювати не буде. Адже не буває грошей без повноважень. І це потрібно розуміти», — сказав він, додавши: «На жаль, представники самоврядування не говорять про те, де брати гроші. Немає акцентів: навчіть нас працювати з міжнародними донорами, з європейськими фондами, розкажіть, як працює європейська політика згуртованості». Але водночас, акцентував **В. Безгін**, є чітка демонстрація того, в якому стані ми нині перебуваємо з точки зору мислення не лише працівників, яких наняли на роботу, а й передусім керівників на місцях. «Єдиний шлях — це еволюція і ми проходимо цей шлях. Сподіваюсь, що системна робота НАДС і Ради Європи у цьому напрямі лише сприятимуть», — резюмував парламентарій.

Олена ГОРБУНОВА.

Закон про адмінпроцедуру — це про повагу всіх органів влади до людини та бізнесу

3 15 грудня 2023 року набрав чинності Закон України «Про адміністративну процедуру», який запроваджує нові правила взаємодії всіх державних органів влади із громадянами та бізнесом. Про те, що змінюється для громадян, бізнесу та органів влади, йшлося під час прес-конференції, яка відбулася в інформаційному агентстві «Укрінформ».

— Словом «відписки», коли немає конкретної відповіді на запит громадянина, а надано лише формальний текст, який не має жодного стосунку до справи, думаю, нікого здивуєш, — зазначив під час прес-конференції Перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Корнієнко. — Закон про адмінпроцедуру дасть змогу викоринити цю ганебну практику і з часом стосунки чиновника та громадянина перейдуть у рівнозначність. Це, звісно, зумовить те, що громадяни почнуть більше відчувати відповідальність за чиновників, стануть співтворцями, співвідповідальними за діяльність публічної служби в Україні. Почне стиратися «бар'єр» між державою і громадянином, який, на жаль, вибудований зараз достатньо серйозно, тож у нас дистанція від громадянина до влади дуже довга. Закон виправлятиме цю практику. Уже всі держслужбовці, чиновники органів місцевого самоврядування знають про введення новацій, чекають на зміни і намагаються вийти з адмінпроцедури. Тобто окремі відомства вже здійснюють спроби так чи інакше вивести деякі структури з-під дії закону про адмінпроцедуру.

У зв'язку з цим він висловив переконання, що на рівні держави потрібно прийняти чітке рішення: якщо орган не може працювати в рамках закону про адмінпроцедуру, треба шукати проблеми не в адмінпроцедурі, а всередині того органу. «Не може бути так, що в одному органі громадянин має можливість захистити свої права, а в іншому — ні», — переконаний Олександр Корнієнко.

Що потрібно для імплементації?

Оскільки закон про адмінпроцедуру (ЗАП) замість сотні різних неупорядкованих процедур запроваджує загальні правила дія будь-якої взаємодії держави із громадянами і бізнесом, його треба імплемтувати у вітчизняне законодавство. Тож законодавець має внести відповідні зміни до майже 200 законодавчих актів та відомчих інструкцій та створити єдиний алгоритм швидких і передбачуваних дій для надання/отримання державних послуг, проведення інспекцій та перевірок. Такий законопроект — про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону «Про адміністративну процедуру» (№ 10161) — вже підтримано у першому читанні.

— Цей законопроект буде першим на порядку денному парламенту, — зазначає голова підкомітету з питань адміністративних послуг та адміністративних процедур Комітету Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Лариса Білозір. — Він передбачає внесення змін загалом майже до двохсот законів! Це величезний обсяг роботи. Дякую Мін'юсту, секретаріату Кабінету Міністрів, нашим міжнародним партнерам за цю титанічну працю.

За її словами, епопея з цим законом тривала фактично двадцять років! Законопроект або вносився і знімався, або провалювався майже шість скликань поспіль! «І саме народні депутати нашого, дев'ятого, скликання, незважаючи на критику, підтримали доленосний, вважаю, важливий європейський законопроект про

справедливу, чесну і прозору взаємодію держави із громадянами і бізнесом, — продовжує народна депутатка. — Цей закон — це про повагу до людини, до бізнесу, він стосується всіх центральних органів виконавчої влади, митниці, податкової, органів місцевого самоврядування.

Закон про адміністративну процедуру регулює відносини органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування (ОМС) та інших суб'єктів, які уповноважені здійснювати функції публічної адміністрації, у випадках, коли вони приймають рішення, які впливають на права та обов'язки громадян і бізнесу. Зокрема, йдеться про адміністративні послуги (державна реєстрація актів цивільного стану, нерухомості, бізнесу, місця проживання; видачі паспортів, дозволів, ліцензій; призначення субсидій, пенсій, відвід ділянки тощо), а також інспекційну діяльність (наприклад, перевірки закладів харчування та торгівлі, інша контрольна-наглядова діяльність у сфері господарської діяльності).

За обсягами найбільшою мірою дія закону зачепить сферу соціального захисту (субсидії, пенсії), сферу податкової служби, діяльності поліції, тобто там де є найбільше «негативних» рішень (відмовних, об'явлюючих).

— До прикладу, ми знаємо про величезні проблеми з блокуванням податкових накладних, і, як правило, через це бізнес має йти до суду, де розгляд справи може затягнутися на роки, а це — економічні втрати одразу, — пояснює Лариса Білозір. — Тепер податкова вже буде зобов'язана обґрунтовувати, чому прийнято таке рішення, створити комісію в рамках податкової і розібратися з тим чи іншим питанням. Ми віримо, що наші органи виконавчої влади, наші відомства, зможуть інституційно розглядати такі скарги. Водночас органи місцевого самоврядування мають навчатися працювати по-новому. Сьогодні з цього питання організовано чимало курсів, тренінгів. А відповідний науково-практичний коментар був виданий ще до того, як ми проголосували цей закон.

Жодних додаткових довідок, якщо вони є в держреєстрах

— Ухвалення закону про адмінпроцедуру, набуття ним чинності — це потужний сигнал для початку адміністративної реформи в державі, — переконана заступницею міністра юстиції з питань європейської інтеграції Людмила Сугак. — До набуття чинності цим законом, питання адміністративних процедур було врегульовано в кожному органі, в різних інструкціях, розпорядженнях, наказах, що створювало додаткову громіздкість, нерозумінням для громадян, а іноді і для самих органів державної адміністрації, як діяти в тих чи інших випадках.

За словами заступниці міністра, закон про адмінпроцедуру

тримається на двох стовпах. З одного боку, це рекомендації наших партнерів, найкращі практики, а з іншого — це всетаки запит українського суспільства. Він врегулює чіткі стандартні правила та процедури взаємодії публічної адміністрації, бізнесу та громадян.

Довідково

Закон про адмінпроцедуру гарантує бізнесу та громадянам:

- ▶ **право звертатися до різних органів влади за загальною процедурою, незалежно від запитуваної послуги;**
- ▶ **право бути вислуханим у разі загрози прийняття негативного (відмовного) рішення законом передбачено можливість подати додаткові пояснення, документи чи інші докази, уточнити інформацію;**
- ▶ **право на участь у розгляді справи у разі можливого негативного рішення щодо неї;**
- ▶ **залучення заінтересованих осіб, законні інтереси яких зачіпаються в межах адмінпровадження. Справи розглядатимуть за принципом «жодних рішень без вас про вас»;**
- ▶ **доступ учасників провадження до матеріалів справи (крім відомостей, які захищені законом);**
- ▶ **можливість усунення недоліків заяви зі збереженням первинної дати її подання.**

— Основні переваги для бізнесу, це, по-перше, можливість бути долученим до процесу адміністративної процедури, можливість брати участь у розгляді питань, з якими звертається громадянин до органу державної влади, до органу місцевого самоврядування. Звісно, важливо й те, що тепер надається можливість залучати свідків до розгляду питань, надавати додаткові пояснення, що прискорює процес і робить відкритою процедуру взаємодії органу державної влади та громадянина. Це створює правову визначеність, — переконана Людмила Сугак. — Важливим аспектом є й те, що тепер не буде вимагати від громадянина чи від бізнесу збирання додаткових довідок, додаткової інформації. Якщо ці довідки вже є в реєстрах, якщо вони є у володінні інших органів державної влади чи якихось баз даних. Наголошує: автоматизація процесів — це завжди усунення суб'єктивного ставлення чиновника чи представника публічної адміністрації до процесу.

Такий підхід є позитивом і для органів державної влади, оскільки тепер у чиновників буде чіткий алгоритм, як діяти, чіткі строки для виконання і, звичайно, чітка відповідальність за свою роботу, переконана заступниця міністра. До того ж органи, які не відповідають один перед одним, тепер зможуть співробітничати на добровільній основі для вирішення того чи іншого питання чи низки питань за зверненням громадянина чи бізнесу.

Приєднуємося до європейського фундаментального права

Для європейської спільноти право на належне адміністрування — є одним із пріоритет-

них, а принцип права на якісне управління (право бути вислуханим, обґрунтування адміністративних рішень, ефективний засіб правового захисту тощо) — це фундаментальне право громадян ЄС. Тож закон про адмінпроцедуру впритул наблизив нас до євростандартів права, бо це один із ключових законів у межах реформи державного управління, спрямованої на побудову в Україні цифрової сервісної держави, яка працює в інтересах громадян на основі принципів належного урядування ЄС та ОЕСР.

— Україна наближається до європейської спільноти. Прийняття цього закону дуже важливе для періоду національного відновлення, бо фіксуватимуться тисячі випадків, коли адміністративні органи вимушені будуть приймати рішення стосовно прав і обов'язків громадян та юридичних осіб. І з цього моменту всі принципи загальної адміністративної процедури працюватимуть так, що цей процес буде передбачуваний для всіх, — коментує закон про адмінпроцедуру керівник відділу «Належне управління і верховен-

ство права» Представництва Європейського Союзу в Україні Асьєр Сантільян Лузурьяга та наголошує на важливості його ефективного імплементації. За його словами, важливо пам'ятати про необхідність підготувати і навчити посадовців на всіх рівнях. Зокрема, уже 10 тисяч чиновників отримали відповідні знання за підтримки проекту ЄС, що є позитивним досвідом впровадження закону. — Мушу зазначити, що у звіті Європейського Союзу також містяться застереження щодо запровадження нових виключень, — зауважує аналітик. — Хочу підкреслити і важливість ролі Кабінету Міністрів щодо приведення у відповідність із цим документом великого масиву законодавства. Ураховуючи величезний обсяг та виносячи уроки від роботи над законопроектом № 10161, ми заохочуємо розпочати роботу над аналізом вторинного законодавства якомога раніше. І програма SIGMA, і проект Європейського Союзу «Продовження підтримки комплексної реформи державного управління в Україні» (EU4PAR) можуть надати вам кваліфіковану допомогу в цьому питанні. Бо це є важливим, і це — на благо українських громадян і бізнесу, які отримують переваги від нового законодавства.

Підсумовуючи переваги введеного в дію закону, міністр Кабінету Міністрів Олег Немчинов зазначив, що таким чином Україна доєднується як до країн Європейського Союзу, так і до країн організації економічного співробітництва та розвитку, де, власне, і діють такі стандарти. Подякувавши країнам-партнерам, які надавали допомогу в розробці цього важливого документа, міністр наголосив, що він дасть можливість держслужбовцям якісно виконувати свої обов'язки уже в умовах дії Закону про адміністративну процедуру.

Ірина ШАТРОВА.
Скріншот відео.

Шанс для підприємців навчатися в Стенфорді

Народна депутатка Олена Вінтоняк (на знімку) доносить до виборців Івано-Франківщини законодавчі ініціативи та долучається до життя громад, пропонуючи підтримку та інструменти для розвитку.

На своїй сторінці у Фейсбуці вона розмістила інформацію про нові можливості для вітчизняного бізнесу.

«З'явилася ще одна гарна можливість — навчання у Стенфорді, — йдеться в дописі. — CfE accelerator Українського Католицького Університету спільно зі Stanford Graduate School of Business запрошує 42 українських підприємців малого та середнього бізнесу взяти участь у навчальній програмі в одній із найкращих бізнес-школ світу».

Завдання програми: дати знання й інструменти для розвитку свого бізнесу на шляху до економічного відновлення та відбудови України.

Покликання — стати мостом між українськими підприємцями та спільнотою Кремнієвої долини. Отримати шанс можуть підприємці, які прагнуть впровадити інновації, запускати нові продукти та послуги, залучати інвестиції, виходити на нові ринки чи мають інші ідеї зростання. Термін подачі заявок — до 30 грудня. З умовами можна познайомитися на сайті: <http://ucucfe.com.ua/.../programs/stanford-ignite-ukraine/>.

Олена Вінтоняк як голова підкомітету з питань регіонального та транскордонного співробітництва між Україною та країнами-членами ЄС Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України з Європейським Союзом ініціює чимало заходів на Івано-Франківщині та бере в них активну участь.

Приміром, під час круглого столу «Молодь. Дій», організованого рухом «Землодіжка Івано-Франківськ», обговорили ведення соцмереж та відповідальність за написання, негативні наслідки хайпових публікацій для суспільства, медіаграмотність, фейки, шляхи перевірки інформації тощо. Велика увага й дітям, зокрема із числа соціально вразливих категорій. Олена Вінтоняк та її команда відвідали кілька дитячих будинків та місць компактного проживання переселенців і вручили малечі подарунки.

«Кожна така зустріч надирає та наповнює енергією, а ще спонукає більше працювати задля майбутнього нашої країни, насамперед молоді та дітей. Щоб вони без остраху бралися за ініціативи та вірили в сильну Українську державу», — акцентує Олена Вінтоняк.

Людмила СТРАЖНИК.
Івано-Франківська область.

Фото з фейсбук-сторінки Олени Вінтоняк.

Віолета ЛАБАЗЮК:

На тил покладено особливі завдання

Уже другий рік кожен з нас, як і вся країна, живе в очікуванні Перемоги і закінчення війни. Спочатку думалося, що для цього вистачить кілька тижнів. Потім сподівання розтягнулися на місяці. Тепер говоримо про роки.

Кожен хоче знати, на що насправді нам сподіватися. І не перестасмо запитувати себе, що зробили для Перемоги і що повинні зробити. На ці питання на наше прохання відповіла голова Хмельницької обласної ради Віолета Лабазюк, адже від старань кожного регіону залежить те, чи виживе країна:

— Не треба нікого переконувати в тому, що війна змінила кожного з нас і все в нашому житті. Завдяки українським захисникам Хмельниччина залишається тиловою областю. Але на тил покладені особливі завдання: працювати, наповнювати бюджети, збирати допомогу для військових, приймати внутрішньо переміщених осіб та релоковані підприємства. Все це визначило пріоритети в роботі місцевих органів влади, і територіальні громади перетворилися на єдиний муніципальний фронт, на передовій якого залишається обласна рада.

Не було жодної галузі, якій не приділили б увагу наші депутати: вони займалися водозабезпеченням та газопостачанням сільських населених пунктів, закупівлю шкільних автобусів, дбали про ремонт доріг, виділяли кошти на будівництво та ремонт таких важливих соціальних об'єктів, як лікарні, школи, спортивні майданчики.

Тримати руку на пульсі життя допомагають звернення краян. Протягом року до обласної ради їх надійшло понад півтори тисячі. На жаль, проблеми соціального захисту, надання грошової допомоги на лікування постають дедалі гостріше. Велика кількість звернень надходить і від військовослужбовців, які дістали на фронті контузії, травми, каліцтва. Тепер їм потрібна особлива увага держави та суспільства. Тож нинішнього року в обласному бюджеті було передбачено чотири мільйони гривень для надання грошової допомоги.

Допомога сьогодні потрібна всім: тилу і фронту. Але де брати ресурс, щоб її надавати?

— Це важливе питання для всієї країни. Без підтримки наших партнерів нам не обійтися. Але так само й без власних старань. Розуміючи це, обласна рада прийняла і фінансує низку обласних програм, які сприяють соціально-економічному розвитку області. А ще зусилля спрямовуємо на забезпечення обороноздатності країни та підтримку структур, які протистоять ворогу. Так, на виконання заходів програм територіальної оборони Хмельниччини, сприяння військовому командуванню в підвищенні обороноздатності та бойової готовності військових частин, розташованих на території області, зміцнення правопорядку та безпеки, мінімізації терористичних загроз було спрямовано майже 74 мільйони гривень.

Крім того, з обласного бюджету виділили 9,1 мільйона гривень субвенції місцевим бюджетам на відновлення інфраструктури постраждалих від російських бомбардувань громад.

Сьогодні всі намагаються працювати на Перемогу. При цьому не можемо забувати про тих, хто живе і трудиться в тилу. На плечах цих людей тримається наша економіка. Тож мусимо подбати й про них. Завдяки обласній комплексній програмі соціального захисту населення на 2021–2025 роки цього року було передбачено понад 15 мільйонів гривень. А в обласній програмі оздоровлення та відпочинку дітей заклали 13 мільйонів гривень, завдяки чому оздоровили 600 дітей.

Не оминули й медичну галузь краю, якій передбачена підтримка у 25 мільйонів гривень. Так само й освіту намагаємося підтримувати коштами.

Важливим сектором економіки залишається сільське господарство, малий бізнес — намагаємося підтримати всіх. Розуміємо, що ця допомога мала б бути набагато більшою, але доводиться враховувати умови сьогоднішнього дня.

Загалом на контролі обласної ради перебуває 49 обласних цільових програм, 34 з яких фінансуються з обласного і державного бюджетів на загальну суму майже 1,7 мільярда гривень.

Не секрет, що країні вдається вижити завдяки потужним фінансовим вливанням наших закордонних партнерів, зокрема і США. Чи має Хмельниччина такі надходження?

— Хоч як це парадоксально, але саме широкомасштабне вторгнення росіян допомогло нам налагодити тісну взаємодію з організаціями урядового сектору та громадською спільнотою різних країн. Уже майже два роки ми співпрацюємо з американським штатом Юта у державному, громадському та бізнесовому напрямках. Налагоджено співпрацю з американською ІТ-компанією «Marq», благодійними організаціями «August Mission» та «Globus Relief», релігійною організацією «Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів в Україні». На Хмельниччині запрацювала Торгова місія з цього штату, яка налагоджує зв'язки в оборонному, технологічному, аграрному та інших секторах області.

Під час відвідин Хмельниччини однією з представницьких американських делегацій вдалося узгодити деталі май-

бутнього співробітництва в гуманітарній сфері, підприємстві та містобудуванні.

Новий етап співпраці розпочався й між Хмельницькою обласною радою та Куявсько-Поморським воєводством. Польські друзі надіслали понад 50 тонн гуманітарної допомоги — військової амуніції, харчів, медикаментів, засобів гігієни та речей першої потреби. Під час зустрічей з керівництвом воєводства мені вдалося домовитися про підтримку хмельничан, які проживають у Любліні та переселенців на Хмельниччині.

Варто згадати, що в обласній раді відбулася зустріч з представниками дипломатичних установ Туреччини, Киргизії, Вірменії, Грузії, Молдови, Румунії, Словенії, Таджикистану, на якій обговорили питання консолідації дипломатичних зусиль у стратегічній підтримці України.

Доволі частими стали візити до нас польських урядовців, політиків, підприємців. Та ними обговорено можливість інвестування в економіку Хмельниччини, зокрема в комунальні заклади, аграрний сектор, легку та харчову промисловості, реконструкцію житла для ВПО, відновлення Хмельницького аеропорту тощо.

Ми вдячні всім за таку потужну підтримку. Та гадаю, й самі маємо подвоїти і потроїти зусилля у нашій боротьбі. І тут без тісного міжрегіонального співробітництва та взаємодії з органами

місцевого самоврядування не обійтися. Цьому допомагає і Українська асоціація районних та обласних рад, і спільна діяльність обласних рад західного регіону, і Конгрес регіональних та місцевих влад, де активну участь бере Хмельниччина.

Чимало питань нам вдається вирішувати завдяки тісній взаємодії з громадським сектором та соціально налаштованим бізнесом, доброчинцями. Десятки тонн гуманітарної допомоги надійшли від американських, польських, німецьких, новозеландських, канадських благодійників.

Важливо, що ми отримуємо не тільки матеріальну та фінансову підтримку. Приміром, в області вдалося провести першу фазу пілотного проекту з управління твердими побутовими відходами за допомогою екологічної платформи Waste Ukraine Analytics. Наразі триває підготовка до наступної фази, яка передбачатиме інформаційний аудит, верифікацію даних про відходи та формування інвестиційних проектів.

Благодійники опікуються родинами переселенців, що отримали прихисток на Хмельниччині, надаючи їм не лише гуманітарну допомогу, а й психологічну та правову підтримку.

А ще обласна рада стала підписантом меморандуму про взаєморозуміння зі швейцарсько-українським проектом «Згуртованість та регіональний розвиток України» задля консолідації зусиль, спрямованих на відновлення та розвиток краю та посилення інституційної спроможності Агенції регіонального розвитку.

Подібних прикладів чимало. Ми розуміємо, що самостійно побороти ворога і відбудувати країну неможливо. Тому цінуємо підтримку всіх, хто вступив у боротьбу за перемогу світла і демократії.

Чого тільки варта діяльність волонтерів. Значну допомогу вони надають через обласний гуманітарний штаб. При обласній раді діють два гуманітарні хаби. В одному з них від початку широкомасштабної війни понад 70 тисяч переселенців отримали підтримку. Другий хаб працює над формуванням та відвантаженням гуманітарної допомоги за запитами органів місцевого самоврядування. Вантажі з Хмельниччини йдуть у Дніпропетровську, Донецьку, Київську, Миколаївську, Одеську, Полтавську, Сумську, Харківську, Херсонську та Чернігівську області.

Через війну ми засвоїли чимало важливих уроків. Зокрема і той, що маємо бути єдиними й сильними духом, щоб встояти і пережити цю навалу. А далі — просто жити.

Розмовляла Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

Відкрито нове медичне відділення

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

На базі Коростенської центральної міської лікарні урочисто відкрили нове стаціонарне відділення малоінвазивних методів діагностики та пластичної хірургії.

Відділення розраховане на 15 ліжко-місць. Тут працюють двадцять висококваліфікованих фахівців: два хірурги, два анестезіологи-реаніматологи, середній і молодший медперсонал. На оснащення відділення надсучасним обладнанням, меблями, технікою витратили понад 20 мільйонів гривень з міської і державної скарбниці та бюджету лікарні.

На відкриття нового відділення завітали народний депутат **Володимир Арешонков** та коростенський міський голова **Володимир Москаленко**.

— Позитивні емоції переповнюють — зроблено черговий поступальний крок у розвитку КНП «Коростенська центральна міська лікарня», — зазначив **Володимир Арешонков**. — Відкрито відділення малоінвазивних методів діагностики та пластичної хірургії, рівню якого точно позаздрять навіть столичні медзаклади. Свого часу посприяв виділенню для цього відділення з державного бюджету субвенції на

суму 2 мільйони гривень. Це невеликі кошти порівняно з тими, що були надані з бюджету громади, але й чималі в контексті актуальних проблем у державі, що нині потребують фінансування.

— Саме з таким надсучасним обладнанням набагато ефективніше, на клітинному рівні, можна провести діагностування та вчасно виявити хворобу, а операції стало проводити значно легше та якісніше, — розповів завідувач відділення **Андрій Кобилінський**. — Пацієнти почувуються добре і набагато швидше проходять післяопераційну реабілітацію.

— Ми спільно вкотре у таких не легких для нас всіх умовах довели, що лише гуртом можемо робити потрібні справи на користь наших пацієнтів та жителів північних громад Житомирщини, — наголосив генеральний директор лікарні **Сергій Коваленко**. — Це яскравий приклад дієвого тандему — співпраці депутатів різних рівнів, місцевої влади й колективу медзакладу задля комфортних, сучасних і прогресивних методів лікування наших земляків.

Богдан ЛІСОВСЬКИЙ.
Житомирська область.

Фото зі сторінки
Володимира Арешонкова
у Фейсбуці.

У Парижі відбувся благодійний ярмарок

Днями в Українському культурному центрі у Франції відбувся щорічний благодійний різдвяний ярмарок.

Як розповіли організатори, різдвяний ярмарок — це не просто

можливість придбати подарунки та солодощі. «Це справжня пригода у світ сучасних ремесел та давніх традицій України. Це міжкультурний діалог, який ми вважаємо успішним — учасники зустріли велику кількість відвідувачів, які люблять і підтримують нашу країну в ці важкі часи», — зазначили в Українському культурному центрі. На своїй сторінці в Фейсбуці центр розповів, що під час ярмарку відвідувачі мали можливість придбати художні та гончарні вироби, прикраси, свічки, календарі, солом'яні мішки, серветки, вишивки та ляльки ручної роботи. Художники, в тому числі й діти, продавали свої роботи на невеликій виставці (на знімку).

Також була можливість посмакувати українські традиційні ласощі. А всі охочі могли придбати продукти, вироблені в Україні: трав'яний чай та натуральний дикий мед з Карпат, варення і навіть набори для приготування традиційної різдвяної страви — куті.

Чарівного штриху до українського свята додав концерт, під час якого лунали наші колядки.

Але в ярмарку була ще одна мета — зібрати кошти на благодійність. Спільними зусиллями всім учасникам вдалося зібрати понад 1500 євро, які пішли на рахунок асоціації «А travers l'Europe» для того, щоб профінансувати доставку допомоги Збройним Силам України.

Фото зі сторінки в Фейсбуці Українського культурного центру у Франції.

ПЛАНЕТА

Перший візит — до Києва

Новопризначений міністр закордонних справ Польщі Радослав Сікорський учора прибув до Києва. Це його перший закордонний візит після призначення на посаду.

У соцмережі X Радослав Сікорський опублікував фото з Києва, підписавши його: «Вже на місці».

Нагадаємо, напередодні у Варшаві відбулася зустріч міністрів інфраструктури України та Польщі Олександра Кубракова і Даріуша Климчака. Головна тема — розблокування кордону. «Ми представили ключові цифри та аналітичні дані вантажних перевезень українськими та польськими перевізниками, які свідчать: проблем, про які говорять протестувальники, насправді немає. Обговорили аргументи та позицію польської сторони. Важливо прийти до єдиного розуміння цифр та даних щодо перевезень і частки ринку, що займають наші та польські перевізники», — вказали в Мінінфраструктурі України за підсумком переговорів.

Там також підкреслили, що цього тижня заплановано ще одні переговори представників урядів України та Польщі в Києві. Тож очевидно, що однією з ключових тем перемовин Радослава Сікорського з українськими урядовцями є розблокування кордону.

Водночас Польща продовжує підтримувати нашу державу. Днями польський уряд передав Україні партію в п'ять тисяч терміналів супутникової мережі Starlink. За інформацією Міністерства цифрового трансформації України, нові термінали допоможуть повернути зв'язок у деокупованих регіонах, забезпечувати роботу шкіль, медичних закладів та енергетичної сфери.

Фото зі сторінки Radoslaw Sikorski в соцмережі X.

Студенти філософського факультету потрапили під приціл

Громадян України немає серед загиблих чи поранених унаслідок стрілянини в столиці Чехії Празі, повідомив речник Міністерства закордонних справ України Олег Ніколенко.

Водночас інформують про зростання кількості загиблих. «14 людей загинули і щонайменше 25 були поранені», — сказав журналістам начальник поліції Праги Мартін Вондрашек.

Стрільбина сталася 21 грудня в будівлі філософського факультету Карлового університету, розташованій на центральній площі Яна Палаха.

Телеканал tn.cz опублікував фотографію даху будівлі, де стоїть чоловік у темному одязі — журналісти стверджують, що це і є стрілець. З того місця, як передає tn.cz, було чути гуркіт.

Мер Праги Богуслав Свобода в ефірі чеського телебачення сказав, що стрілець зістрібнув із висоти та загинув. Мер заявив, що правоохоронцям ще належить проаналізувати всі події, і лише потім вони нададуть висновки громадськості.

Водночас Мартін Вондрашек уже припустив, що на вбивцю міг вплинути теракт у РФ: «Він міг бути інспірованим терактом у Росії, що стався восени». За його словами, фахівці вивчають профіль ймовірного злочинця в соцмережах, наразі поліція його закрила.

У Чехії збирають кошти для гірсько-штурмової бригади

У чеському місті Брно, цьогорічній європейській столиці Різдва, вирують аж чотири різдвяні ярмарки. На одному з них збирають кошти на ЗСУ.

В одній з яток вихідці із Запоріжжя та Закарпаття частують гостей нашими національними стравами: варениками, налисниками, дерунами.

А ще тут збирають гроші для 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади, бійці якої боронять нашу країну з 2014 року і перебувають зараз на Запорізькому напрямку.

Продавчині розповіли, що чехи завжди дуже радо залишають кошти на потреби нашої армії.

Марія ДОНКОВА.
Фото автора.

Фільм про Маріуполь серед претендентів на «Оскар»

Документальна стрічка «20 днів у Маріуполі», яку зняли українські журналісти агенції Associated Press Євген Малолетка та Мстислав Чернов, потрапила до так званого короткого списку на премію «Оскар», повідомляє «Голос Америки».

Стрічка про Маріуполь в останні дні перед окупацією росіянами потрапила одразу в дві категорії — документальний та міжнародний фільм. Раніше її автори стали лауреатами Пулітцерівської премії у категорії «Служіння суспільству».

Американська Академія кінематографічних мистецтв і наук, яка щороку організовує вручення «Оскара» за досягнення у сфері кінематографа, вже оголосила список всіх претендентів. Серед номінантів на нагороду в різних категоріях — фільми Грети Гервіг «Барбі», Крістофера Нолана «Оппенгеймер» та Мартіна Скорсезе «Вбивці квіткової повні».

Остаточний список фіналістів буде оголошено 23 січня, а 96-та церемонія вручення «Оскара» відбудеться у Лос-Анджелесі 10 березня.

Запущено Талліннський механізм для оборони кіберпростору

Десять країн офіційно запустили так званий Талліннський механізм для координації зусиль щодо розбудови й підтримки потенціалу України в цивільному кіберпросторі.

Про ініціативу США, Канади, Данії, Естонії, Франції, Німеччини, Нідерландів, Польщі, Швеції та Британії повідомив 20 грудня Державний департамент США. НАТО і Європейський Союз виступили членами-спостерігачами. До механізму також залучено провідні технологічні компанії та неурядові організації країн-спонсорів, повідомляє «Голос Америки».

Ініціатива дозволить Україні «відстояти своє фундаментальне право на самооборону в кіберпросторі та задовольнити довгострокові потреби в кіберстійкості».

Механізм було створено на першій зустрічі країн-спонсорів навесні цього року з метою допомогти Україні захистити критично важливу інфраструктуру — від енергетичних компаній до банків — від кібернападів з боку Росії на тлі її повномасштабного вторгнення в Україну.

За допомогою цього механізму «потреби України будуть систематизовані та уз-

годжені з можливостями донорів таким чином, щоб підтримка з боку різних країн становила єдине ціле, а Україна могла захистити себе в кіберсфері», йдеться в пресрелізі Міністерства закордонних справ Естонії.

Механізм матиме естонський фронт-офіс у Києві, а також польський бек-офіс у Варшаві та координаційну групу, що об'єднуватиме представників України та всіх країн-спонсорів. Для підтримки механізму наступного року Естонія виділить 500 000 євро.

Ще 50 установок Stinger опиняться в умілих руках наших захисників

Грецькі ЗМІ повідомляють, що Міністерство оборони передало Збройним Силам України майже 50 переносних зенітно-ракетних комплексів ПЗРК FIM-92 Stinger.

Такою кількістю, зазначають військові експерти, можна знищити щонайменше п'ять російських гелікоптерів, що їх використовують для підтримки наземних атак загарбників на східних і південних ділянках фронту.

Медіа наголошують: в умілих руках українських військових Stinger здатні ефективно збивати не тільки вертольоти, а й літаки та навіть швидкісні ракети. А захисники України вже добре оволоділи й сучаснішою та складнішою технікою, тому зможуть ефективно використати отриману від Греції зброю.

Проте деякі опозиційні грецькі видання дорікають, що ці зенітно-ракетні комплекси було вивезено з прикордонних

з Туреччиною островів. І в такій спосіб влада оголила кордони країни. Однак інші видання нагадують, що передана Україні зброя вже дещо морально застаріла. І на заміну їй Греція планує закупити сучасніше озброєння.

Так, уже в далекому 1988-му країна придбала 1500 ракет і 500 пускових установок за 124 мільйони доларів, а також ще 476 пускових установок із 1000 ракетами FIM-92B Stinger POST та 1150 — із ракетами FIM-92C Stinger RMP. У 2003—2004 роках Міністерство оборони поповнило арсенал ще 200 ракетними установками та боєприпасами до них. І на кінець 2023-го, за деякими даними, кількість пускових установок становила 631, а кількість ракет — 3572 різної модифікації. Тобто, передача Україні 50 переносних зенітно-ракетних комплексів із ракетами не вплине на обороноздатність країни.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

Фінляндія надасть військову допомогу і сприятиме у відбудові

Фінляндія оголосила про надання нового пакета військової допомоги Україні, повідомило 21 грудня Міністерство оборони країни.

Як інформує міністерство, це 21-й вантаж оборонного обладнання, який Фінляндія надає Україні, і його вартість становить 106 мільйонів євро. З оперативних причин і з міркувань безпеки детально про вміст пакета допомоги, спосіб чи графік доставки відомство не інформує.

«Фінляндія налаштована на підтримку України як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Загальна вартість пакетів оборонного обладнання, які ми надали, зараз становить 1,6 мільярда євро», — заявив міністр оборони Антті Хакканен.

Зі свого боку Міністерство закордонних справ Фінляндії повідомило, що країна розробила національний план з відновлення України. Наразі оприлюднено його першу частину, яка стосується умов діяльності фінських компаній

у цьому процесі. Як інформує МЗС Фінляндії, розроблений урядом план стосується можливостей фінських компаній долучатись до процесу відбудови України, операційних передумов і типів інвестицій і підтримки, які вони можуть отримати за участь у відбудові України, повідомляє «Європейська правда».

Перша частина плану містить низку фінансових рішень, які сприятимуть дослідженню ринку, торгівлі та інвестиціям в Україні. Йдеться, зокрема, про фінансування експорту в Україну шляхом компенсації кредитних збитків національним експортно-кредитним агентством Finnvera. Крім того, плановано збільшити на 25 млн євро капітал національного фонду співробітництва з розвитку Finnfund, що дозволить інвестувати в приватний сектор України. План також пропонує створити новий змішаний кредитний інструмент — Інвестиційний механізм в Україні, який забезпечить реалізацію проектів на суму 50 млн євро у 2025—2026 роках.

Акцію «Різдво для Героя» — традицію виготовляти різдвяні вінки на спомин про тих, хто віддав життя за Україну, — започаткували шість років тому у Львові рідні Героїв Небесної Сотні. Відтоді до неї долучаються у різних містах України. У Вінницькому обласному краєзнавчому музеї в акції взяли участь не лише родини Героїв Небесної Сотні, а й учні, студенти, сім'ї Героїв, які загинули у війні з російськими окупантами.

Віночки передадуть у школи, встановлять на місцях поховань полеглих захисників, **повідомляє наш власкор Віктор Скрипник**.
На знімку: мати Героя Небесної Сотні Максима Шимка Зоя Семенівна.

Фото з сайту I-VIN.INFO.

Ватиканські мотиви: Святий Йосип із тризубом і вертеп з уламками російських ракет

Цьогоріч виставка «Вертеп часів війни», яку вшосте проводить на центральній площі Ватикану Святий Престол, розповідає не лише про народження Ісуса Христа, а й про біль, який щодня переживає Україна. В експозиції, де у найрізноманітніших формах — із використанням старовинних, традиційних та ультрасучасних концепцій — відтворена сцена народження Сина Божого в яслах під вечірньою зорею, що вказала шлях трьом царям, які поспішали привітати Спасителя світу, понад 120 вертепів із більш як двадцяти країн. Два вертепи презентують Україну.

Один із них — теракотова фігура Святого Йосипа, який обіймає Богородицю, котра тримає на руках немовля. Скульптура Пресвятої Родини з глини італійського митця Лучано Капріотті, який зобразив Діву Марію, Йосипа й маленького Ісуса як біженців, глибоко символічна. Митець устами своїх героїв говорить про страждання і біль втрат мільйонів українців, які майже 10 років ведуть війну з агресивним сусідом, що намагається їх знищити. У погляді Марії, котра дивиться на сплячого сина, безмежна любов, така ж, як у матерів, котрі проводжають на війну своїх дітей, у погляді Йосипа — тривога через необхідність захистити свою родину від ворога. У його каптурі — образ втечі до Єгипту,

є тут і тризуб, що символізує Україну, а на плащі, котрий прикриває спину, інші символи — гора, всередині якої братська могила з тілами, що лежать шарами, одне на одному. За задумом Лучано Капріотті, цей символ має нагадувати про братські могили в різних українських містах, зокрема у Бучі на Київщині.

«На горі хрест, із якого тече кров, що потрапляє в братську могилу, а на дні її ростуть колосся — знак воскресіння і відродження, — розповідає для Vatican News художник. — Біля хреста вставлено два уламки російських ракет, випущених під час обстрілів. Ці походи із Харкова і стоять праворуч і ліворуч від хреста, ніби це випробування. І з цього сильного образу болю виникає ідея, що ці

Скульптура Лучано Капріотті як символ біженців, котрі втікають від кровопролитної війни в Україні.

тіла, оживлені кров'ю хреста, можуть певним чином відродитися, воскреснути. Вони також можуть мати свій Великдень. І пшениця представляє саме це: зерно, яке вмирає всередині землі, щоб потім утворити колосся. Колосся, пшениця — це символ України».

У роковини повномасштабного вторгнення росії в Україну скульптор для української греко-католицької парафії Святої Софії в Римі створив виставку «Воєнні ангели», на якій кожен Ангел супроводжувався малюнком дитини-біженця, яка втікала від жахів війни. Замість фарб тут використано деревне вугілля та попіл із пшеничних полів, підпалених армією загарбників.

Лучано Капріотті — за фахом кардіолог, а за покликанням художник та скульптор. «Я завжди прислухався до сердець людей, — каже він, — а коли я скульптор, я прислухаюся до свого серця». Він вірить, що звук його серця, його переживання й надії житимуть у матеріалах, у глині і їх побачать та відчують інші люди. Лучано Капріотті розуміє, що «війну мистецтвом не зупинити, навіть якщо мистецтво, як кажуть, не може мовчати. Мистецтво повинне бодай кричати чи плакати, робити так, щоб його голос був почутим».

За його словами, «слабким треба допомагати, невинним треба рятувати, а коли це неможливо, то треба плакати і страждати разом з тими, хто страждає. Це і є співчуття».

Скульптор наголошує, що мистецтво і культура загалом не можуть бути нейтральними, бо за ними стоять конкретні люди зі своїми емоціями і своїм розумом, своєю позицією.

Другий вертеп, представлений на виставці у Ватикані, — це Яворівська шопка з дерева, яку створили у майстерні «Яворівська іграшка Остапа Сойки та Оксани Когут» на Львівщині. Виготовлена вона за старовинною традицією яворівської дерев'яної забавки, що торік була внесена до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини. У цій же майстерні виготовили і прикраси для ялинки, встановленої біля вертепу.

«Ми горді й раді, що вже другий рік поспіль беремо участь у цій виставці вертепів, — зазначив

Традиційна різдвяна прикраса з Яворова.

ний цьогоріч із Яворова, «є немовби доповненням великої і де-що сумної композиції, яку зробив пан Лучано Капріотті».

«Ця шопка відображає інший бік життя — надію на краще, на народження, переродження та перемогу добра і світла над усіма силами зла, — каже Андрій Юраш. — А те, що вона створена за старовинною ремісничою традицією, свідчить: Україна завжди була невід'ємною частиною єдиного західного цивілізаційного християнського культурного світу».

Андрій Юраш наголошує, що участь у виставці вертепів важлива і для України, і для світової християнської спільноти, «бо для всіх зрозуміло, що без Укра-

ФОТОФАКТ

У Верховній Раді України триває виставка «Різдвяна Яворівщина», на якій представлено зразки традиційного яворівського розпису, що виконується вручну, з використанням яскравих фарб та символічних мотивів. Шопка та зірка, прикрашені цим розписом, стають не лише символами Різдва, а і втіленням глибоких культурних цінностей.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Яворівська шопка з дерева.

в інтерв'ю для радіо Ватикану Посол України у Ватикані Андрій Юраш. — Дуже пам'ятним був минулий рік, коли українська шопка-вертеп була центральною, тобто нею відкривалася ця виставка, і це був іще один дуже потужний жест єдності, близькості Святого Престолу з Україною. Окрім головного вертепу 2023-го ми мали ще два менші. Один із них — вертеп «Маріупольське підземелля» — був дуже символічним».

За його словами, яскравий і життєрадісний вертеп, привезе-

їни, без української традиції не може бути культурної, духовної і церковної повноти, а вертеп — це один зі способів, у який церковний народ, віряни завжди намагалися продемонструвати і засвідчити свої глибокі християнські переконання, це один зі способів осягнення Господа і демонстрування любові до Бога та Церкви».

Виставка «Сто вертепів» у Ватикані триватиме до 7 січня.

Світлана ЧОРНА.
Фото з відкритих джерел.

«Нам дуже важливо підтримати ці родини, щоби вони повернули віру»

Найбільше чекають Різдва з його колядками, щедрівками і подарунками діти. Особливо травмовані війною, ті, хто втратив рідних і дім, став біженцем. Для дітей, евакуйованих із зони бойових дій та тимчасово окупованих територій, Кієво-Печерська лавра організує святкові зустрічі зі Святим Миколаєм у його резиденції, розташованій у Великій лаврській озвіниці.

Лише протягом трьох грудневих днів Миколай Чудотворець вислухав найзаповітніші бажання 120 дітей із родин, які проживають у притулках, що працюють завдяки команді благодійної організації Save Ukraine / Спасемо Україну.

На зустріч із дітьми завітав Голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Микита Потураєв (на знімку). Вручаючи малечі подарунки, він зазначив: «Нам дуже важливо підтримати ці родини, щоби вони відчули свя-

то, повернули віру, а ця зима стала для них теплою попри всі негаразди».

Для юних відвідувачів улаштували чаювання та спілкування з в. о. настоятеля Свято-Успенської Києво-Печерської лаври архимандритом Авраамієм. Владика розповів дітям про Різдво та про лавру, де творяться дива.

Світлана ХРИСТЕНКО.
Фото зі сторінки Національного заповідника «Кієво-Печерська лавра» у Фейсбучі.

Щасливого Різдва і на весь рік добра!

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Син Божий став Сином Людським, щоби дітей людських зробити дітьми Божими. Спаситель навчав нас любити одне одного. Він приносить мир на землю. Але, на жаль, гріх братовбивства і людинонависництва досі продовжують існувати. На нашій землі через дії агресора знову проливається кров. Але подія Різдва Христового запевняє нас у тому, що світло завжди перемагає темряву, — каже митрополит Київський і всієї України Блаженніший Епіфаній. — Тож наші особливі молитви сьогодні до Того, хто несе людям мир».

За словами митрополита, історія Різдва в християнстві має паралелі з повномасштабною війною росії проти України. Різдво «спонукає до боротьби зі злом, гріхом, темрявою віку цього, і без перемоги в цій боротьбі не досягається справжній мир».

«Мир внутрішній і мир зовнішній — це найдорожче і найцінніше надбання людей на землі, якого прагнуть усі свідомі люди, діти Божі. Подія Різдва Христового об'єднує людей у всьому світі в цих світлих прагненнях. Нехай зміцнить Господь усіх нас у доброму душевному й тілесному здоров'ї і подасть нам Свою благодатну допомогу на добрі справи, задля перемоги над злом!» — додає Предстоятель ПЦУ.

Цьогоріч Православна церква України святкує Різдво Христове за новоюліанським календарем разом з більшістю православних помісних церков, серед яких Константино-

«Різдво Христове», Остап Лозинський (Львів, 2016).

польська, Кіпрська, Елладська, Румунська, Александрійська, Албанська, Антіохійська, Болгарська. Рішення про календарну реформу в Україні було прийнято на Архієрейському Соборі ПЦУ 24 травня 2023 р. Більшість православних церков перейшли на новоюліанський календар 100 років тому під час Всеправославного конгресу, що відбувався у Константинополі у травні 1923-го. Юліанським календарем, який відстає від світського на 13 днів, продовжують користуватися Єрусалимський патріархат, а також російська, грузинська, сербська та македонська православні церкви.

Тож календарна реформа, необхідність якої давно обговорювалася в українському суспільстві та Церкві, не лише сприяє приєднанню ПЦУ до

всесвітньої православної спільноти, а й віддаляє Україну від церкви країни-агресора.

«З новою силою питання реформи постало внаслідок російської агресії. У сучасних умовах соціальний і культурний контекст юліанського календаря і його сприйняття докорінно змінилися. Нині він сприймається не стільки як пов'язаний із давніми українськими традиціями, скільки як пов'язаний із російською церковною культурою. Адже сучасним календарем користуються ті церкви, які підтримують нашу помісну церкву, натомість наші опоненти і насамперед рпц дотримуються старого календаря. Водночас фактори з минулого, які стояли на перешкоді календарних змін, нині втрачають свою актуальність. Тому прагнення збереження й утвердження

своєї, української, духовної ідентичності, захист від агресії «руського міра» вимагали від нас назрілого рішення — долучитися до більшості помісних православних церков, запровадивши у вжиток новоюліанський календар як більш точний астрономічно та церковно прийнятий, зі збереженням традиційної пасхалії», — наголошує митрополит Епіфаній.

Теологи зазначають, що день народження Ісуса Христа — дата умовна, оскільки немає достовірної інформації про неї. У Святому Письмі немає вказівок на день чи рік, коли саме прийшов у світ Син Божий. Перші розрахунки, які вказували на 25 грудня як на дату народження Христа, задокументовані в історичних джерелах ще від IV ст. н. е, тобто сягають часів Римської імперії. Остаточне ж рішення про святкування Різдва Христового саме 25 грудня було прийнято в 431 році на Ефеському (Третьюму Всесвітньому) церковному соборі.

Станом на початок червня ц. р. перехід на новий церковний календар, за даними дослідження соціологічної групи «Рейтинг», підтримували 63% опитаних вірян ПЦУ та 82% вірних УГКЦ. Не сприймали новачку 18% православних.

Надвечір'я Різдва Христового, перша яскрава зірочка на небі, що нагадує Вифлеємську зірку, під якою народився Син Божий, кутя і коляда об'єднують у ці дні кожен рідну і нашу славу Україну. «Тож у Києві, Луцьку, Полтаві, у Донецьку, Одесі, Свалєві, в Сімферополі, Харкові, Львові — всіх зі святом! Будьте здорові!»

З Різдвом Христовим, Україно!

Світлана ЧОРНА.

ПОДРОБИЦІ

В експозиції — шопки та декор

У залі Хлібні Національного заповідника «Софія Київська» відкрилась експозиція шопки і різдвяного декору, яка відбувається завдяки ініціативі Koza Dereza Manufacture та заповідника. В урочистому дійстві, яке супроводжувалося святковим вертепом, взяли участь дипломати, публічні діячі, благодійники.

У межах святкового проекту провели благодійний ярмарок Charity fair-2023, на якому були представлені сувенірні вироби українських і зарубіжних майстрів. Виставка триватиме до 9 січня наступного року.

Листівка для захисників

Безплатно відправити на фронт листівку з привітанням для захисників можна з п'яти вокзалів — Івано-Франківська, Ворохти, Татарова, Славського та Трускавця.

«На п'яти ключових туристичних вокзалах «Укрзалізниці» з'явилися поштові скриньки та листівки від «Укрпошти» для привітань військових. Тепер кожен із вас може надіслати теплі слова просто на позиції — на рідний схід», — зазначають у відомстві.

Перші листівки-привітання з Різдвяно-новорічними святами від мандрівників уже в дорозі. Працюватиме «Різдвяна пошта» впродовж зимових свят.

А на центральному залізничному вокзалі Києва розпочала роботу виставка «Зірка сходиться». На ній представлено три тематичні розділи — «Дух Різдва», «Образи Різдва» і «Нова радість». Пасажири зможуть побачити старовинні ялинкові прикраси, п'ять історичних вертепів, колекцію свічників-трійць, тарілки Львівської кераміко-скульптурної фабрики, костюми з фільму «Памфір».

Виставка створена у співпраці з Музеєм Івана Гончара, Музеєм театрального, музичного та кіномистецтва України, Музеєм народного мистецтва Гуцульщини та Покуття, Державним музеєм іграшки, Національним музеєм народної архітектури та побуту України, Національним музеєм Революції Гідності.

Волонтери прикрасять ялинку для Донецька

У Національному ботанічному саду імені Гришка волонтери прикрасять екологічними іграшками ялини для Донецька та Енергодара. «Минулого року ми наряджали «Ялинку для Маріуполя», щоб підтримати традицію родини Олени та Наталії Перкових. Цьогоріч до нашої волонтерської групи додалось багато людей з Донецька та Енергодара, ми всі стали близькими друзями, тому прикрашання різдвяної ялинки буде нагадуванням, що свято під час війни все одно свято», — зазначають у спільноті «Волонтери ботанічного саду».

23 та 24 грудня у ботсаду відбудеться «Різдвяний вернісаж». На ньому можна буде посмакувати квасом із квіток бузини, енергетичним напоєм із квіток чорнобривців та смаколикami з екзотичних плодів.

Вл. інф.

Янголи можуть бути і з... соломи

До Різдва миколаївські жінки провели не просто майстер-клас, а справжнє чаклування. Вони навчилися виробляти янголів із соломи.

«З наближенням Різдва кожна українська родина має чудову нагоду згадати про споконвічну символічність християнського мистецтва. Ні для кого не є секретом, що головними атрибутами цього свята є зірка, дідух, або хлібне дерево, вечерея, вертеп і коляда. Також до початку Святвечора підлогу оселі устеляли сіном чи соломою. На вікна, під стелю на сволюку наші дідуся та бабусі, прадіди й прабабусі вшали плетені з соломи чи очерету пірамідки — різдвяних павуків», — згадала про традиції ініціаторка за-

ходу, голова культурно-мистецької асоціації «Арт-спокуса» Валентина Кривцова.

Взагалі солома в українській міфології пов'язана з відродженням творчих сил природи, які прокидаються з поворотом сонця із зими на літо, і є обов'язковим елементом усіх річних обрядодійств. Про це і секрети виготовлення солом'яних різдвяних янголів дізнались учасниці майстер-класу в Центральної міської бібліотеці ім. М. Л. Кропивницького.

«Коли ми янгола виготовляємо, зробленого власноруч на ялинку, то

це така істота, небесна істота, яку нам посилає Господь як оберіг. Як охоронця. На ялиці цей янгол спостерігатиме, аби у нас усе було добре. Аби ми жили щасливо в мирі. Аби всі наші мрії, побажання й сподівання здійснювались», — пояснює пані Валентина.

Така відповідальна мить вимагала допомоги найкращої тренерки-майстрині. Тому керівниця «Арт-спокуси» запросила цього разу до бібліотеки талановиту, відому в Миколаєві й поза його межами заслужену майстриню народної творчості України Тетяну Ульяновку.

«Так, солома — це дуже теплий матеріал.

Валентина Кривцова завжди підтримує творчі ініціативи.

Дуже природний. Але ж і руки треба мати. У нас край землеробський, і з соломи люди вміли робити і коників, і козу, і ангелів. Нині це дуже популярно. Звісно, ми повертаємо забуті традиції. Тому що хліб, солома — це було з давнини. Нині у нас пластмаса. А раніше все робили з природних матеріалів — дерева, соломи, — нагадує Тетяна Ульянкiна.

Постійною учасницею бібліотечних, мистецьких майстер-класів є голова правління Громадської спілки «Рада національних товариств Миколаївської області» Лоліта Каймаразова. Це дає їй змогу розвиватися, оновлювати нові види мистецтва.

«З соломою важкувато. Для мене це складно. Бо я вперше працюю з таким природним матеріалом. Потрібно мати вправ-

ність рук, якісь навички з рукоділля. А я взагалі-то ніколи рукоділлям не займалася. Тому я, власне, і вирішила відвідувати ці майстер-класи, щоб спробувати себе в різних видах мистецтва. Якщо мати терпіння, бажання, то й з соломою справитись можна», — зауважує Лоліта Каймаразова.

За відведений для такого майстер-класу час жінкам вдалося виготовити напроход гарні обереги, що підтвердила майстриня Тетяна Ульянкiна. Головне, що всі без винятку учасниці отримали задоволення від мистецького процесу. І кожна з них своїми виробами наближає Різдво, яке символізує мир та благополуччя у кожній українській оселі.

Олена ІВАШКО.
Миколаївська область.
Фото з відкритих джерел.

Є перший оберіг!

Святвечір з окопною свічкою і маминими варениками

На Святвечір родина збирається вдома. Діти вертають з далеких доріг, батьки залишають усі свої клопоти. Разом запалюють свічку, накривають стіл з дванадцятьма стравами, ставлять кутию. Для малечі наготовлено багато цукерок і солодощів. І не буває теплішого і ріднішого дня.

Для мільйонів українців цього вечора напередодні Різдва такою не буде. Війна змінила все, роз'єднавши родини. Між найближчими людьми тепер не тільки сотні й тисячі кілометрів. Між ними тепер ще й біль, сльози та вічна тривога за життя.

Але на те ми й українці, щоб різдвяна свічка була запалена — нехай вона навіть буде окопною. А на столі стоять вареники. І нехай їх ліпила не мама, дружина, бабуся — інша жінка. Але та, яка вірить, що і для її рідної кровинки хтось передасть на фронт подарунок.

У маленькій Косогірці, що в Ярмолинецькій громаді на Хмельниччині, теж старанно готувалися до Різдва. Збирали подарунки для тих, хто зустрічатиме свято на полі бою. Лець не з перших днів війни жителі села постійно готують передачі для наших бійців. Але святкові подарунки — то зовсім інше.

У Косогірці ледь набереться пів тисячі жителів. А вже майже три десятки чоловіків пішло воювати. Одного, ще зовсім молодого Андрія Оробчука, вже встигли поховати. Але за решту серце болить у всіх. Тож тепер ледь не в кожній хаті час від часу намагаються хоч щось передати хлопцям.

Є такі речі, що потрібні завжди. Тож є у когось вільна хвилинка — йдуть плести сітки. Настали холоди — кинули

ключ: «Дівчата, не сидіть без діла, плетіть хлопцям теплі шкарпетки».

Друге життя почалося у сільського клубу. Жінки позносили туди свої печі та духовки, і тепер замість звуків музики звідти дуже часто розносяться аромати пірижків та пряників.

А кабінет старости села Марії Бондар (на знімку) дуже часто нагадує волонтерський штаб. Що дивуватися: жінка й сама знає, що таке чекати рідну людину з війни, і інших зрозуміє, коли потрібна допомога. Тож якщо беруться за щось, робота просто кипить. Коли печуть — то вже не одне деко, а так, щоб усім, хто в одній землянці, вистачило. Коли варять, смажать, квасять, консервують — то щоб мало смак рідного дому.

Нехай меню не надто вишукане, але складене з розумінням справи. А все приготовлене так, щоб відчувалися любов і тепло рідних.

Хто сам не куховарить, то принесе продукти. Люди діляться всім: городинною, борошном, різними продуктами — всім, що виростили на городі, в саду чи у хліві. А треба щось купити — долучаються місцеві підприємці.

Не скупляться косогірці. Навіть при тому, що доходи у багатьох мізерні, проте діляться і своїми невеличкими зарплатами, і пенсіями. А треба — то й віддають з свого господарства якусь електротехніку, інший реманент.

Усе, що зберуть, передають ярмолинецьким волонтерам. А ті вже везуть нашим бійцям. За останні роки цю дорогу вивчили добре.

Ну а до Різдва всі готувалися з особливим старанням. І не тільки в Косогірці. У тисячах сіл, великих і маленьких, у багатьох міських квартирах, на волонтерських кухнях готували святкову вечерю для тих, хто дає нам можливість жити й зустрічати Різдво.

Ми переживемо те, що не сидітимемо за одним столом. Ми все одно будемо разом. І так само, як величне свято дає всім віря-

нам надію на життя, маємо в нашому серці незламну віру, що вогонь різдвяної свічки не згасне для України ніколи.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.
На знімку: у Косогірці на волонтерські пункти, де готують передачі для хлопців на фронт, перетворилися сільський Будинок культури, відділення зв'язку і старостат.

Фото з архіву Марії Бондар.

Там небесна зірка сяє, срібним світлом грає

На порозі — Святвечір і Різдво. Незабаром українські родини зустрічатимуть першу зірку та зберуться за святковим столом біля ялинки; у двері постукають сусідські дітлахи, які заведуть віршички про «дайте, дячку, п'ятака», сподіваючись підарувати грошенят. На жаль, за довгі десятиліття радянської влади багато народних традицій та обрядів, пов'язаних із зимовими святами, занепали та розмилися. Про збереження і відродження цих традицій, про Різдво і Коляди на Поліссі, про пов'язані з ними теплі спогади дитинства розмовляємо із керівницею зразкового фольклорного гурту «Джерельце», засновницею фестивалю «Янголи віншують», етнографинею, фольклористкою і волонтеркою Ангеліною Нестеровою.

— Ангеліно Іванівно, ми зустрілися у започаткованому вами «Етнопросторі», антураж якого вже нагадує про прийдешні зимові свята. Незабаром тут розпочнеться чергове заняття вашої щорічної «Школи колядок»...

— Так, ми створили цей «Етнопростір» за фінансової підтримки УМСА Еугоре навесні цього року не як музей, а як простір для знайомства з українською культурою, зокрема поліською. Тут проводяться заняття, майстер-класи, співи, танці — все для того, щоб традиції збереглися. До того ж ми регулярно міняє-

мо експонати: представляли тут виставки кераміки, дерев'яних виробів різних технік, рушників, вишитих картин, писанок і мальованок, музичних інструментів, виробів із соломи та лози... Є і манекени, яких ми переодягаємо залежно від пори року, щоб продемонструвати народний стрій. Нині в «Етнопросторі» постійно проводимо майстер-класи з колядування для педагогів-організаторів, учителів музики, дітей і охочих мешканців міста. Окрім того, тут ми плетемо нашоломки для військових та збираємо і запаковуємо нашим захисникам подарунки від Таємного Миколая.

Відверто кажучи, я не люблю зиму. Зима мене радує тільки Різдвам — навіть не Миколаєм, не Новим роком. Я сама з Рівненщини, то й розповім про зимові свята у своїй родині — спогади, які мене тішать і гріють... Ялинки у нас не було, а натомість був дідух — у нас його називали Колядою. Його вносив у хату батько напередодні Різдва, і був той дідух не такий, як сучасні, зроблені майстрами, — гонорові, красиві, виплетені й виплекані. Це був звичайний сніп збіжжя, акуратно зв'язаний; стояв він на покуті на дерев'яній лавці, застелений гарним тканим ряденцем. Тут у кутку клали сіно, яке гріло у яселках Христа, ставили кутю, узвар та обов'язково хлібину. Звісно, готували на Святвечір дванадцять пісних страв — голубці, рибу, капусту тушковану... Мені особливо смакувала холодна

пісна юшка з грибами і рибою та печеня з картоплею, оселедцем з грибами. А вночі люди йшли до церкви на всеношню... Пам'ятаю, як вранці після служби у церкві співали колядку «Ой, над Вифлеємом, над щасливим краєм там небесна зірка сяє, срібним світлом грає». Цю колядку запровадив мій батько...

Після всеношньої усі йшли додому, відпочивали та сідали. І досі пам'ятаю смак шинки, у печі печеної, що висіла на горищі на бантині, замотана у полотно. А увечері до нас приходили колядники... Пригадую, як хлопці робили зірку до Різдва. Це було решето, до якого прилаштували дроти, щоб було вісім кутів. На дроти клеїли різноколіоровий папір. Посередині у решеті була іконка різдвяна і з одного боку — дверцята. Їх відчиняли, вставляли свічку, зачиняли дверцята, і та свічка всередині горіла, а кути зірки світилися через папір. Коли хлопці йшли колядувати по селу (а йшли вони увечері, як уже парторг і вчителі, котрі патрулювали вулиці, розходилися по домівах), здалеку було видно, що колядники з цією зіркою йдуть, і всім це було в радість.

Колядували у нас переважно хлопці, а шедрували дівчата — і я зі старшими дівчатами теж. Шедрували ми під вікном, у хату не заходили. А на Василя приходили сусідські хлопчики і посівали. Хто перший приходив, той називався «перший полазник». Посівати обов'язково треба було неочищеним зерном, щоб воно потім проросло, щоб посівання було справді побажанням добробуту, процвітання і майбутнього врожаю. Тож це свято, можна сказати, було камерним. Окрім того, завжди на Василя в церкві також колядували і посівав священник.

Дуже гарним було видоще на Водохреще. За три кілометри від нас була річка — на ній вирізали ополонку у формі хреста. Цей крижаний хрест ставили поруч і поливали його буряковим соком згори донизу. Воду в ополонці освячували; а купатися — не купалися, звісно. Також на Водохреще «розстрілювали» кутю і випускали голубів — як символ Богоявлення.

Взагалі, колядували на цій території від Святвечора напередодні Різдва до Івана Предтечі — 20 січня: прийшов Предтеча — забрав свята на плечі. Якщо говорити загалом про традицію колядування і поліські колядки, то таких особливих відмінностей, як у веснянках, трійських піснях, навіть у купальських і жнивних піснях, від інших регіонів України немає. У манері співу, звісно, є притаманні певній місцевості особли-

вості: Овруцький чи Ружинський район — вони по-різному співають. Загалом, вважається, що колядки спрямовані на прославлення народження Ісуса Христа його матері, а шедрівки — то більш приземлені побажання господарям і господарству. Якщо у рефрені повторюється «святий вечір» — то колядка, а якщо «щедрий вечір» — то шедрівка. Але на практиці не завжди є така чітка межа: наприклад, йдеться про Василя — але для певного села це буде саме колядка, чи у приспіві співається «Щедрий, добрий, святий вечір» — тобто водночас і шедрий, і святий...

З автентичними поліськими колядками та шедрівками, обрядами Різдва, Маланки, Василя, Водохрещі, водіння кози та вертепного дійства ми знайомимо юних слухачів нашої «Школи колядок». Відродженню традиційного святкового пісенству сприяє і наш обласний фестиваль колядок і шедрівок «Янголи віншують». Цьогоріч він відбудеться у форматі мініфестивалу. Думаю, що буде орієнтовно 12—15 учасників — переважно ті, котрі вже брали участь у попередні роки. Але долучитися можуть за бажанням не лише досвідчені гурти та ансамблі, а й родини та просто діти, які вивчили колядки — і церковні, і світські та народні. Окрім того, зі старшими учнями нашої «Школи колядок» ми обов'язково поїдемо на свята до військових, які нині на ротачі та навчанні.

У мене нині всі думки — про війну. Я вважаю, що у наш час усі, хто не воює, мають допомагати армії, хто чим може. Навіть якщо у ЗСУ немає безпосередньо твоїх родичів — то там усі рідні нам тепер. Наша волонтерська майстерня «Свій за свого» займається плетінням маскувальних сіток, «кікімор», нашоломників ще з 2014 року. Окрім того, наші координатори постійно збирають донати на різні потреби військових — дрони, тепловізори, запчастини до машин... На початку повномасштабного вторгнення було дуже багато охочих долучитися до плетіння, а нині потік помічників помітно знизився — частина людей виїхала на роботу, частина десь виїхала з міста... Тож у волонтерській майстерні завжди раді новим робочим рукам. Кожен може допомогти захистити тих, хто захищає нас, зокрема й під час зимових свят.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.

Житомирська область.
На знімку: Ангеліна Нестерова в «Етнопросторі» з атрибутом зимових свят — дідухом.

Фото автора.

На Закарпатті розбудова безбар'єрності — найвища за всі роки незалежності

Ідеться не тільки про усунення фізичних перепон, а й про подолання можливих труднощів у всіх сферах життєдіяльності.

Результати розбудови безбар'єрного простору в Закарпатській області сьогодні є чи не найвищими за всі роки незалежності України. Стільки уваги створенню доступного середовища, як сьогодні, ніколи не приділяли. Ідеться не тільки про усунення фізичних бар'єрів, а й про подолання можливих труднощів у всіх сферах життєдіяльності.

Про це на брифінгу констатував заступник голови Закарпатської ОВА Ігор Шинкарук. Таку роботу проводять у кожній громаді та на рівні області під патронатом дружини Президента Олени Зеленської. На Закарпатті діють відповідні програми, також налагоджена ефективна співпраця з міжнародними донорами, громадськими організаціями та іншими областями.

Як зазначають далі в облдержадміністрації, дуже важливим елементом є комунікація з громадськими організаціями та активними людьми, які щодня на собі відчувають, що таке — долати бар'єри. Ось вони і є основними стейкхолдерами, вони говорять, з

якими бар'єрами їм доводиться стикатися, що треба робити, як вдосконалити, яку категорію людей залучити.

Також над створенням безбар'єрного простору в області тісно працюють і з приватним сектором, котрий на своєму місці в межах можливостей також здатен забезпечити доступність до послуг чи комфортних умов роботи.

Більшість громад уже розробили та прийняли програми щодо розбудови безбар'єрності на 2024 рік, з іншими ще тривають наради й консультації. «В області діють 47 центрів надання соціальних послуг і центрів соціальних

служб. Вони, зокрема, опікуються й людьми з інвалідністю. До кінця року маємо на меті створити такі осередки в усіх громадах. Також у планах — формування центрів життєстійкості, — зазначив інший заступник голови ОВА Петро Добромільський. — Серед обласних закладів, які надають необхідну підтримку особам з інвалідністю, — «Малютко», Обласний будинок дитини у Сваляві. Вже долучилися й приватні заклади в Тарнівцях, Берегові, Виноградіві».

У регіоні функціонують 1276 інклюзивних класів, у яких навчаються майже дві тисячі дітей з особливими ос-

вітніми потребами. Для шкіл, де здобувають освіту учні з інвалідністю, також планують і надалі закуповувати спеціально обладнані автобуси.

А ось забезпеченню максимально зручних умов для працевлаштування та ведення бізнесу — окрема увага; до того ж підприємці мають змогу отримати компенсацію від держави за облаштування робочих місць для осіб з інвалідністю.

Також триває розвиток системи надання реабілітаційних послуг. У закладах Закарпаття відновлення проходять як військові і ветерани, так і особи з інвалідністю. Зокрема, цього року спільно з міжнародною організацією ZOA в шести відділеннях Обласного центру комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю провели ремонт. Нині керівництво області посилює співпрацю з приватними санаторно-курортними закладами, щоб вони були максимально інклюзивними та доступними для широкого кола відвідувачів. Наступного року особливу увагу, зокрема, приділятимуть стану тротуарів, пішохідних переходів, дорожніх під'їздів, обладнання в приміщеннях установ та закладів, які надають соціальні послуги в громадах.

Одне слово, особи з інвалідністю повинні мати доступ до всіх приміщень.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Фото прес-служби ОВА.

Тернопіль стане містом без перепон

На засіданні міськради затверджено концепцію створення безбар'єрного середовища для маломобільних груп.

Ініціатива «Тернопіль — місто без бар'єрів» передбачає створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших категорій маломобільних груп на території громади. Разом із концепцією схвалено і план дій, що має зробити Тернопіль більш дружнім та доступним місцем для всіх його мешканців, сприяючи інклюзивному та рівноправному середовищу для всіх.

Ідеться про ліквідацію бар'єрів перед входами в будівлі, споруди та транспорт для осіб літнього віку, батьків з дітьми візочками, осіб з інвалідністю тощо. Важливим є доступ до інформації в різних форматах та з використанням технологій, зокрема шрифту Брайля, великошрифтового друку, перекладу жестовою мовою. Передбачається також забезпечення повноцінного стабільного доступу до мережі Інтернет та спілкування в соціальних мережах, рівні умови та можливості для працевлаштування, отримання фінансових та інших ресурсів для заняття підприємництвом чи самозайнятстю.

Ірина ПОЛЬОВА.

Тернопіль.

Музей Миколи Леонтовича поповнився новими експонатами

Два подарунки отримав музей автора «Щедрика» композитора Миколи Леонтовича на Вінниччині. Про нові експонати розповіла директорка музею, що в селі Марківка, Ольга Прокопенко.

Вона доставила їх до музею. У Києві виготовили репліку (копію) дивана родини Леонтовичів, а один з благодійників з Вінниці передав власний музичний інструмент — піаніно 1909 року випуску, зроблене у німецькому Дрездені (на знімку).

Колір тканини змінили свідомо

Ще донедавна в музеї зберігався оригінальної роботи диван. Незвичайний тим, що виготовлений у другій половині XIX століття в стилі Бідермаєр. Як пояснила пані Ольга, з цим ліжком пов'язана історія трагічної загибелі композитора. Він спав на ньому в той час, коли його застрелив чекіст Афанасій Грищенко. Сталося це 23 січня (за новим стилем) 1921 року. Того дня Микола Леонтович перебував у батька в селі Марківка. Ночував у нього. Вранці у будинку пролунав постріл.

Стріляв незнайомець, який звечора попросився переночувати в будинку батька Леонтовича. Як стало відомо пізніше, це був згаданий «чекіст». Він вистрелив у композитора, який спав на ліжку, що нині є музейним експонатом. Диван з музею в Мар-

ківці перевезли до Тульчина, він зберігається в будинку, в якому проживав композитор. «У музеї села Марківка, де вбили Леонтовича, диван перебував на тимчасовому зберіганні, — уточнила його директор Ольга Прокопенко. — Ми неодноразово обговорювали з працівниками обласного краєзнавчого музею можливість виготовити копію такого експоната. Адже на цьому ліжку Микола Дмитрович провів останні години свого земного життя, і сталося це саме в нашому селі, тут його останнє місце спочинку».

На втілення задуми не вистачало коштів. Їх і тепер не має музей. Зате в закладу з'явився спонсор — благодійний фонд «МХП — Громаді». Його коштом профінансовано виготовлення репліки. Роботу

замовили в художньо-виробничій майстерні «Артміст» у Києві.

Виготовлене ліжко має одну відмінність від оригіналу — трохи інший колір тканини обшивки.

«В оригінальному вона коричнева, а на цьому, що ми замовляли, світла, — каже пані Ольга. — Майстри під час роботи уточнювали деталі, радилися з нами, працівниками обласного краєзнавчого музею. Дійшли до спільної думки, що більше підійде світлий колір. Чому? Бо це відповідає тональності залу № 2, де зберігаємо експонат».

Нехай на ньому виконують «Щедрик»

Дуже незвичайна історія зі старовинним піаніно. За словами

Ольги Прокопенко, якось до музею завітав вінничанин Юрій Ткаченко. Відчувалося, що гість трепетно ставить його до побаченого і почутого. Його зацікавила розповідь про реставрацію піаніно Леонтовича. Інструмент 1896 року випуску нині в Києві, його відновлюють фахівці. Після екскурсії пан Юрій сказав, що теж має вдома піаніно. І воно також старовинне, зроблене у 1909-му. На ньому є знак майстерні німецького Дрездена.

На прохання чоловік звернувся до директорки музею з таким запитанням: «А можна я передам вам свій музичний інструмент?». Від почутого в пані Ользі гукіш забилося серце. Жінка не чекала такої можливості отримати подарунок.

Іхати по інструмент треба було на Черкащи-

ну. Звідти родом Юрій Ткаченко. «Познайомилася з батьком благодійника, — продовжує директорка музею. — Запитала, чи він не проти рішення сина. Батько розповів, що син уже навчився грати. Його нинішня професійна діяльність не має стосунку до музики. Інструмент припадає пилюкою. Нехай служить людям, нехай на ньому виконують наш улюблений «Щедрик».

Односельці Ткачків допомогли завантажити інструмент на автомобіль, який оплатив уже згаданий фонд «МХП — Громаді».

Піаніно налаштував фахівець Теллицької музичної школи. Він же взяв на ньому перші ноти, виконав перший твір. Не складно здогадатися, який саме. Залу музею заповнили звуки «Щедрика».

«Будемо надавати можливість грати на подарованому інструменті тим відвідувачам, які навчаються в музичних закладах чи вже закінчили їх, — каже Ольга Прокопенко. — Виготовимо табличку з написом прізвища благодійника, який подарував інструмент музею».

ДО РЕЧІ

На подвір'ї біля музею Леонтовича в Марківці встановили пам'ятник музичній композиції «Щедрик». На відтвореному нотному стані зображено ноти музичного твору, відомого нині в різних кутках світу. Сьогодні символ Різдва знову буде на слуху.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Фото з Фейсбук-сторінки музею Леонтовича в селі Марківка.

НОВАЦІЯ

В освітніх закладах Рівненщини працюватимуть офіцери безпеки

З наступного року у школах Рівненщини посялять заходи щодо охорони. У 37 школах області нестимуть службу офіцери безпеки, яких визначать серед працівників поліції.

«Діти повинні навчатися у безпечному середовищі. Підготовлений фаховий спеціаліст, зокрема, здійснюватиме превентивні дії, не допускаючи правопорушень, конфліктів, випадків булінгу. Крім цього, зможе оперативно реагувати на будь-які інциденти, адже він як працівник поліції матиме ширший функціонал», — зазначив в. о. начальника Рівненської ОВА Сергій Подолін.

На першому етапі проекту фізичною охороною забезпечать 15 закладів освіти в обласному центрі та 22 — у прикордонних районах.

Як повідомив керівник ГУ Нацполіції в Рівненській області Віктор Шанський, для здійснення ініціативи спочатку оберуть фахівців серед працівників поліції та поліції охорони. Згодом відберуть кандидатів для участі у програмі, які пройдуть профільне навчання.

Нагадаємо, про запуск проекту фізичною охороною середовища повідомив міністр внутрішніх справ України Ігор Клименко. «За безпеку дітей має відповідати спеціально підготовлена особа, яка пройшла ретельний відбір, медичне та психологічне обстеження та спеціалізоване навчання», — наголосив міністр під час засідання Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентіві України.

Тетяна ПАНАСЮК.
Рівненська область.

26 грудня минає 125 років від дня народження Євгена ПЛУЖНИКА (1898—1936) — українського поета, драматурга та перекладача, одного з діячів «Розстріляного відродження»

Лунає пісня — живе народ

Нещодавно виповнилося 25 років відомому не тільки на Житомирщині та в Україні, а й за кордоном польському аматорському камерному хору імені Юліуша Зарембського. Так уже склалося, що саме на Житомирщині живе нині найбільша польська громада України, тож польське мистецтво тут люблять і шанують. Водночас керівник цього хору — викладач Житомирського фахового коледжу культури і мистецтв імені Івана Огієнка, заслужений працівник культури України та заслужений діяч культури Польщі, нагороджений медаллю товариства «Спільнота польська» у Варшаві Іван Красовський (на знімку) — відзначав своє 75-ліття. Тож ці дві дати поєднали святковим концертом у Польському домі Житомира.

...Наш рідний, святий краю,
Там, де стоїть наш дім, —
Живеш і розквітаєш
На радість нам усім.

Цією піснею на музику Фелікса Нововейського під ширі оплески глядацької зали хор розпочав свій концерт. А далі пішли народні пісні й молитви, академічні твори і жартівливі...

Виник цей хор з ініціативи тодішнього керівника обласного відділення товариства «Полонія» Тадеуша Ренькаса.

— Так, у нас є хороший хор у костелі святої Софії, — сказав він Івану Станіславовичу. — Але потрібен ще й інший: більш мобільний і професійний. Ти не зможеш за це взятися?

Іван Красовський взявся. Співаків набрав і з костельного хору, і зі

своїх студентів з класу вокалу коледжу культури і мистецтв та з музично-педагогічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка. Співають у хорі і поляки, й українці — на Житомирщині ці народи ніколи не сварилися між собою. Тадеуш Ренькас запропонував, щоб новому хору дали ім'я Юліуша Зарембського — відомого польського композитора і піаніста, котрий народився у Житомирі, тут жив і працював у другій половині XIX століття. Невдовзі після свого утворення у 1998 році хор уже яскраво заявив про себе на обласному фестивалі польської культури «Веселка Полісся», концертував у Києві, де відзначали рік пам'яті Адама Міцкевича, і впер-

ше виїхав до Польщі, до міста Кошалін, де відбувається світовий фестиваль польських хорів.

Там виступали десятки різноманітних колективів із багатьох країн, усі співали дуже гарно. Але коли молоді хористи з Житомира дзвінко й жартівливо завели народну пісню «Йшла дівчина до лісочка до зеленого...» — багато слухачів великого літнього театру підхопилися зі своїх місць і стали підтанцювати...

І пішло далі. Вже у 2000 році аматорський хор імені Юліуша Зарембського не тільки їздив із концертами по всій області, а й виступав у польських консульствах у Вінниці та в Луцьку, співав на фестивалях у Кошаліні, Познані, польському Підляшші. Бував і у Німеччині. У 2008-му з нагоди свого десятиліття хор отримав від Міністерства культури України звання Народного зразкового аматорського колективу.

З 2011 року хор активно співпрацює з Польським домом у Житомирі. Тому жодне свято польської громади — хоч би де воно відбувалося: у Романові чи Бердичеві, у Малині чи Звягелі, у Вінниці

чи в Барі — не обходиться без хору імені Юліуша Зарембського. Гідно представляли польську культуру України і за кордоном. Від першого дня існування і донині хором керує Іван Красовський.

Народився Іван Красовський у селі Теснівка (тоді — Новоград-Волинського району). Мати працювала в колгоспі, батько був інвалідом Другої світової війни. Але трудився і виплівав для сусідів кошики, килимки. Всі з родини Красовських — діди, дядьки — були дуже шанованими в селі майстрами. Хоч би де хто працював — у тракторній бригаді, на будівництві, у школі — все робили на відмінно. Любили й музику — а хто в Україні її не любить? Дідусь грав у духовому оркестрі — аж поки його не репресували за те, що поляк; дядько у вільний час грав на баяні.

Іван Станіславович не може сказати, що змалечку займався тільки музикою, він любив усе: найкраще в класі знав математику, малював, співав у шкільному, а потім і в сільському хорі, був артистом самодіяльного театру, капітаном футбольної команди...

Музика справою його життя стала цілком випадково. Він уже зібрався вступати до політехнічного інституту, коли раптом його випадково зустрів голова колгоспу, який добре знав цього талановитого хлопця.

— Ми отримали рознарядку на курси баяністів у Новограді-Волинському. Підеш? — запитав він.

Іван погодився. Спочатку навчався на курсах баяністів. Потім вступив до Житомирського музичного училища імені В. С. Косенка на хоровий факультет — одразу на другий курс. Після закінчення два роки викладав у дитячій музичній школі в Баранівці. Та хотілося знати музику краще: тож поїхав на розвідку в Одеську консерваторію — і вступив...

Після консерваторії шість років викладав на музпедфакультеті в Миколаєві. Та кликала рідна земля, тож повернувся до Житомира і вже 40 років працює тут, у фаховому коледжі культури і мистецтв імені Івана Огієнка.

— Наших хористів єднає любов до пісні та бажання найширше відкрити її людям, — казав Іван Станіславович після закінчення святкового концерту. — Це допомагає нам тримати майстерність. Усі наші хористи десь працюють, вільного часу у них обмаль, тому ми майже не маємо репетицій. Але вміння не втрачаємо... Дмитро Гончарук, наприклад, мій колишній студент, живе і працює у Києві. Приїхав сюди на концерт, поспівав — і повернувся у Київ. Сергій Мисько — із Кам'яного Броду. Олекса Буднік — теж викладач нашого коледжу, переможець багатьох міжнародних конкурсів: він сам

може двогодинний концерт тримати, але співає з нами в хорі.

— Так само й дівчата, — усміхається Іван Станіславович. — Моя колишня студентка Олена Кур'ята співає в хорі з першого його дня і донині. Дуже давно з нами і Тетяна Вишнівська — викладач дитячої музичної школи, і ще багато хто... Всі витримують наш складний репертуар: пісні народні, твори сучасні й академічні...

— До речі, — замислився Іван Станіславович. — Якось під час концерту в Німеччині один тамтешній колега показав мені збірку їхніх народних пісень. Я був вражений: пісні XVI століття, але кожна має свого автора віршів і музики. Стільки років минуло — а їх пам'ятають!

— Мені стало сумно, — продовжував він, — чому у нас не так? Адже — за визнанням науковців світу — Україна має майже півмільйона народних пісень. Більшість їх упродовж століть співали і співають. Чому ж нема авторів? Чому в нас пісню «Рева та стогне Дніпр широкій» уже називають народною? Адже кожен школяр знає, що то вірш Тараса Шевченка... Народними називають пісні «Повій, вітре, на Україну» (автор тексту — Степан Руданський), «Стоїть гора високая» (Леонід Глібов) і ще багато таких.

— Так, нехай раніше російська імперія робила все, щоб ми забули, хто ми є і чий ми діти. Але ж нині — інші часи. Тому потрібно оновити пам'ять. Я особисто зі своїм хором над цим працюватиму, — підсумував розмову Іван Красовський.

Людмила НАТИКАЧ.
Фото надано
Іваном Красовським.

Зберегти історичні ресурси — завдання промгигантів

Долю архітектурної спадщини міста обговорили в межах виставки «Повоєнний розвиток Запоріжжя», а також представили унікальні креслення історичних будівель. До заходу долучилися тутешні експерти з історії та архітектури, представники музейної спільноти і наукових товариств Запоріжжя.

На унікальних кресленнях, які понад 70 років зберігалися в архівах комбінату «Запоріжсталь» і вперше демонструватимуться на широкому загалі, зображені знакові для міста житлові будинки 40—50-х років минулого століття. Серед них — креслення оригінальних рі-

шень будинків авторства Георгія Вегмана, Есфіри Бельман, Володимира Погорелова, Петра Русінова.

«Розуміємо, що в минулому столітті саме промислові підприємства відповідали за розбудову Запоріжжя в його сучасному вигляді. Після Другої сві-

тової війни багато архівних документів були втрачені. А те, що залишилось, досі зберігалось в архівах підприємств. І ось деякі з ключових документів містобудування вперше виставляються на широкий загал», — розповів головний спеціаліст відділу мистецтв та навчально-просвітницької роботи міськради Павло Кравчук.

На думку фахівців, питання промислової спадщини як історико-куль-

турного ресурсу нагальне для багатьох країн Європи. Про це свідчать численні тематичні конференції та наукові видання.

«Україна ж перебуває в особливій ситуації, коли соціально-економічний розвиток, що увиразнює індустріальне минуле як історичне явище, накладається на проблеми, пов'язані із руйнуванням національної спадщини внаслідок російської військової агресії. У цих обставинах постає нагальне питання

ролі промислових гігантів у збереженні національних історико-культурних ресурсів», — вважають організатори заходу.

Саме цю тему учасники круглого столу обговорили в межах відкриття виставки. Павло Кравчук також підкреслив: важливо усвідомлювати, що містобудування території сучасного Запоріжжя відбувалося ще до приходу радянської влади — всупереч сучасним російським наративам.

За царських часів Запоріжжя звалось Олександрівськом. «Але ж іще до Олександрівська тут було село Вознесенка, — нагадав Павло Кравчук. — Великий внесок у розвиток територій також зробили меноніти, які тут проживали та працювали, будували перші виробництва. А під час Першої світової війни багато промислових виробництв із сучасної Західної України переїхали сюди, у безпечніші місця...»

Роман ВОЛОДИМИРОВ.
Запоріжжя.

Пацієнти не завжди задоволені асортиментом «Доступних ліків»

Ми вже повідомляли про те, що на Рівненщині працівники НСЗУ вивчали, як тут люди користуються програмою «Доступні ліки». Результати обговорили на нараді за участю керівників області, територіальних громад.

Тож у Рокитнівській ТГ Сарненського району рокитнівський селищний голова Григорій Таргонський, його заступник Антоніна Гордійчук разом з головним лікарем Рокитнівської багатопрофільної лікарні Олегом Костюком та директором Центру ПМСД Іриною Барановською обговорили виконання у громаді (одній із найбільших на Рівненщині) програми «Доступні ліки», яка передбачає отримання певних медикаментів безоплатно або з невеликою доплатою (на знімку).

За словами керівників медичних закладів, для освоєння коштів, які виділяються за програмою, виконуються усі рекомендації: укладено угоди з відповідними аптеками, лікарі випишують пацієнтам рецепти на ліки, що входять до програми. Медики інформують жителів громади про різні доступні медичні програми та послуги.

Однак є інші чинники, які впливають на виконання цієї програми. Часто пацієнти відмовляються від доступних за програмою ліків, оскільки там передбачені медикаменти вітчизняного виробника, й обирають лікування дорожчими закордонними аналогами.

Крім того, масштаби медичного обслуговування населення великі, і часто дорога до

найближчої аптеки, яка реалізує «Доступні ліки», незручна для пацієнтів.

Тож, окрім вирішення проблемних питань на місцях, потрібно шукати шляхи вдосконалення програми на стадії її розробки на державному рівні.

До речі, активні мешканці громади відреагували на приїзд НСЗУ в область у соцмережах. Ось що пише Ольга Лобач: «У переліку програми «Доступні ліки» вітчизняного виробництва ліків немає, наприклад, для дитини, яка на групі (епілепсія). У списку тільки вузький асортимент. А того, що треба, немає».

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Фото: Світлана КИБУКЕВИЧ

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений атестат про середню освіту, який виданий школою-гімназією № 39 на ім'я Різник Марії Валеріївни, вважати недійсним.

Розшуковуються спадкоємці померлого 10 серпня 2023 року Черней Івана Івановича, 14.05.1962 р.н. Спадкова справа заведена у приватного нотаріуса Запорізького районного нотаріального округу Дмитрієвої Наталії Павлівни, тел. 0662090893.

У зв'язку з відкриттям спадщини до майна померлого 20 листопада 2021 року Кузьменка Юрія Васильовича, 05 грудня 1966 року народження, оголошується розшук спадкоємців.

Втрачене посвідчення УБД серія УБД № 086053 видане Командуванням високомобільних десантних військ Збройних Сил України від 20 листопада 2015р. на ім'я Кравченко Миколи Петровича, вважати недійсним.

Мною, Гринявською Людмилою Михайлівною, було втрачено додаток до Диплому КБ № 011177, Реєстраційний номер № 27 виданий в місті Львів 23 грудня 1994 року Львівським торговельно-економічним інститутом вважати недійсним.

Перша Павлоградська державна нотаріальна контора Дніпропетровської області розшукує спадкоємців померлої 11 лютого 2023 року ОСИПА ЛЮБОВІ ІВАНІВНИ, яких просимо звертатись за адресою: 51400, місто Павлоград Дніпропетровської області, вулиця Харківська, 114.

05.05.2023р., заведена спадкова справа №18/2023 після смерті 07.07.2022р Турчанікова Віктора Івановича. Запрошуються його спадкоємці, у тому числі Жаринова-Турчанікова Ірина В'ячеславівна, для прийняття спадщини до нотаріальної контори приватного нотаріуса КМНО Грицаєнко Ю.В., за адресою: 04060, Україна, місто Київ, вул.Щусева, буд. 4, кв. 24.

07 грудня 2019 року помер Бабак Віктор Петрович, 15 лютого 1950 року народження, який проживав за адресою: Дніпропетровська область, місто Кривий Ріг, вулиця Доватора, будинок 24, квартира 105.

Прошу спадкоємців протягом 30 днів з дати виходу оголошення, звернутися за адресою: 50089, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Маршака, буд. 9, прим. 39, тел. +38(067)980-86-30, приватного нотаріуса КНО Кириєнко Ю.Ф.

Приватний нотаріус Кропивницького міського нотаріального округу Кіровоградської області Цариченко Н.В. повідомляє про відкриття спадкової справи до майна померлого приблизно 25 вересня 2023 року, Синяєва Адольфа Федоровича, 02 грудня 1938 року народження. Спадкоємцям Синяєва Адольфа Федоровича необхідно з'явитись до нотаріуса до 25 березня 2024 року для реалізації права на спадкування.

У провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м. Рівне, вул. Шкільна, 1) №2202218000000121 (№569/16616/23) відносно Сапронова Михайла Вікторовича у вчиненні кримінального злочину, передбаченого ч.1 ст.111 КК України.

Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Наумов Сергій Валентинович викликає обвинуваченого Сапронова Михайла Вікторовича 15.10.1994 р.н., громадянина України, уродження м.Кадіївка (доперейменування Стаханов), Луганської області України, що проживає за адресою: Луганська область, м. Алмазна, вул. Конотоп, буд. 17 у судові засідання, яке визначено судом та призначено до судового розгляду на таку дату: 05 лютого 2024 року о 09 год.00 хв., 06 лютого 2024 року о 09 год.00 хв., 07 лютого 2024 року о 09 год.00 хв., та відбудеться в приміщенні Рівненського міського суду (м. Рівне, вул. Шкільна, 1).

У провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м. Рівне, вул. Шкільна, 1) перебуває кримінальне провадження № 12022230000004368 (номер провадження 1-кп/569/1795/23, справа № 569/16618/23) про обвинувачення Рубльової Ружени Анатоліївни у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 6 ст. 111-1 КК України.

Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Рогозін Святослав Вікторович викликає обвинувачену Рубльову Ружену Анатоліївну, громадянку України, 03 квітня 1967 року народження, уродженку смт. Асканія-Нова, Чаплинського району, Херсонської області, яка зареєстрована за адресою: м. Херсон, просп. Ушакова, 66, кв. 51, у судові засідання, які відбудуться 16 січня 2024 року о 09 год. 00 хв., 17 січня 2024 року о 09 год. 00 хв., 31 січня 2024 року о 10 год. 00 хв., 01 лютого 2024 року о 15 год. 30 хв., 05 лютого 2024 року о 10 год. 00 хв., 06 лютого 2024 року о 10 год. 00 хв. в приміщенні Рівненського міського суду Рівненської області (м. Рівне, вул. Шкільна, 1) у залі судового засідання № 1.

ОГОЛОШЕННЯ про проведення відкритих торгів (англійська аукціону) з продажу активів АТ "АЙБОКСБАНК"

Номер лоту:	Коротка назва майна в лоті:
G39N025444	Дебіторська заборгованість за комісією за РКО №45089
	Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170525
G48N025445	Дебіторська заборгованість за виплаченою гарантією та комісією №1603-0319/ PTR15v та 1604-0319/PTR15v
	Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170526
Дата проведення аукціону: 29.12.2023 р.	
Місце проведення аукціону:	ЄДИНИЙ КАБІНЕТ - Посилання на перелік організаторів відкритих торгів (аукціонів): https://www.fg.gov.ua/aktivi-bankiv/prodazh-aktiviv/informatsiya/organizatori-vidkritikh-torgiv
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення аукціону по лоту вказується на веб-сайті www.prozorro.sale

Втрачене службове посвідчення серія ЦА № 000462, видане Бюро економічної безпеки України 12.09.2023 на ім'я Тарасенко Тетяни Віталіївни, вважати недійсним.

Втрачений ДОДАТОК до диплому КВ №14962231 виданий 23 травня 2001 року Національним університетом імені Тараса Шевченка на ім'я Заморій Інни Миколаївни, вважати недійсним.

Втрачений додаток до Диплому спеціаліста ТМ № 14274162 від 30.01.2001 р. виданий Житомирським інженерно-технологічним інститутом на ім'я Левченко Алла Володимирівни, вважати недійсним.

Втрачені військовий квиток серії СО № 533069 виданий Артемівським військовим комісаріатом м. Луганськ 22.01.2009р. та службове посвідчення ПС 141248 від 08.10.2021р. на ім'я Владімірова Т.О., вважати недійсними.

Втрачений атестат про повну загальну середню освіту серія КВ № 15484283, та додаток до нього В № 423509 видані середньою загальноосвітньою школою № 24 - школа лабораторія Академії педагогічних наук України м. Києва а ім'я Рогожина Артема Анатолійовича, вважати недійсними.

Розшуковуються спадкоємці померлого 28 травня 2023 року Семеренка Анатолія Васильовича, 01.09.1946 р.н. Спадкова справа заведена у приватного нотаріуса Запорізького районного нотаріального округу Дмитрієвої Наталії Павлівни, тел. 0662090893.

Розшуковуються спадкоємці померлої 04 липня 2023 року Чебрової Катерини Максимівни, 25.07.1929 р.н. Спадкова справа заведена у приватного нотаріуса Запорізького районного нотаріального округу Дмитрієвої Наталії Павлівни, тел. 0662090893.

Розшуковуються спадкоємці померлої 05 березня 2022 року Слюсаренко Ірини Олександрівни, 28.02.1966 р.н. Спадкова справа заведена у приватного нотаріуса Запорізького районного нотаріального округу Дмитрієвої Наталії Павлівни, тел. 0662090893.

Втрачене посвідчення громадянина, який постійно проживає на території зони посиленого радіоекологічного контролю у 1986-91р. (категорія 4) серія В-1 № 862446, видане Київоблдержадміністрацією 18.11.1993р. на ім'я Солопенка Сергія Олександровича, вважати недійсним.

Приватним нотаріусом Фастівського районного нотаріального округу Київської області, Єресько Т.Г., на підставі статті 63 Закону України "Про нотаріат", ЗАКЛИКАЮТЬСЯ до спадщини спадкоємці громадянина КРАСНОЖОН ЄЛИЗАВЕТИ ГРИГОРІВНИ, 03 червня 1941 року народження, яка померла 07 липня 2023 року, та ВИКЛИКАЮТЬСЯ за адресою розташування робочого місця нотаріуса: 08153, Київська область, Фастівський район (колишня назва Києво-Святошинський район), місто Боярка, вулиця Хмельницького Богдана, будинок № 67 з літерою "А", приміщення № 2, в тому числі спадкоємці за правом представлення відповідно до ст. 1266 Цивільного кодексу України: Красножон Олена Юріївна, 09 грудня 1987 року народження та Красножон Людмила Юріївна, 12 грудня 1986 року народження.

Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Садинова Людмила Сергіївна повідомляє про відкриття спадщини після смерті ВОВКА ВЛАДИСЛАВА СЕРГІЙОВИЧА, 23.02.1996 року народження, на день смерті проживав та був зареєстрований за адресою: місто Маріуполь, Донецька область, бул. Шевченка, буд. 74, кв. 3, який помер 15 квітня 2022 року, та викликає батька спадкодавця, ВОВКА СЕРГІЯ ВІКТОРОВИЧА, 1972 року народження.

Спадкоємцям ВОВКА ВЛАДИСЛАВА СЕРГІЙОВИЧА необхідно з'явитись до нотаріальної контори за адресою: 01015, м. Київ, вул. Князів Острозьких (колишня назва вул. Московська), 46/2, секція "Г", оф.1, тел. (044) 254-53-30 до 02 лютого 2024 року.

12 грудня 2023 року було прийнято Рішення № 12/12/23 Єдиного Власника ДОЧІРНЬОГО ПІДПРИЄМСТВА "АЙТРОН УКРАЇНА" про його припинення шляхом ліквідації.

Найменування підприємства, що ліквідується: ДОЧІРНЄ ПІДПРИЄМСТВО "АЙТРОН УКРАЇНА" (ДП "АЙТРОН УКРАЇНА"); код: ЄДРПОУ 25635337; місцезнаходження: Україна, 03067, місто Київ, вулиця Олексі Тихого, будинок 103.

Вимоги кредиторів до розглядаються до 15 лютого 2024 року. Письмові вимоги приймаються за місцезнаходженням.

Контакти ліквідатора: Бевзюк Олександр Дмитрович, тел. 067-507-51-87, e-mail: btmkiiev@gmail.com, адреса: Україна, Київська область, м. Вишгород, вул. Шолуденка, 6 в, кв. 144.

У провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м. Рівне, вул. Шкільна, 1) перебуває кримінальне провадження 2202318000000032 від 23.01.2023 (номер провадження 1-кп569/1795/23, справа №569/21042/23) про обвинувачення Гармаша Дмитра Олексійовича у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 7 ст. 111-1 КК України. Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Яковлев Дмитро Вікторович викликає обвинуваченого Гармаша Дмитра Олексійовича, 26.05.1997 р.н., громадянина України, уродження смт. Георгіївка Лутугинського району Луганської області, який зареєстрований за адресою м. Харків, проспект Л. Свободи, останнє відоме місце проживання: Луганська область, Лутугинський район, смт. Георгіївка, вул. Молодої Гвардії, 1А, у судові засідання, які визначено судом та призначено на 06.02.2024 року о 14.00 годин, 08.02.2024 року о 14.00 годин, 14.02.2024 року о 14.00 годин, 22.02.2024 року о 14.00 годин, 29.02.2024 року о 14.00, 07.03.2024 року о 14.00 годин, 13.03.2024 року о 14.00 годин, 22.03.2024 року о 14.00 годин, 25.03.2024 року о 09.00 годин, та відбудуться в приміщенні Рівненського міського суду (м. Рівне, вул. Шкільна, 1) у залі судового засідання №11.

■ **1873.** У Львові за ініціативою творчої інтелігенції з Наддніпрянщини засновано Товариство імені Тараса Шевченка. ■ **1896.** Народився Федір Артеменко (отаман Орлик) — військовий діяч, полковник Армії УНР. ■ **1923.** Помер Іван Похитонов — український художник, майстер пейзажу, живописець та графік. ■ **1924.** Народився Михайло Водяной (Вассерман) — артист оперети, керівник Одеського театру музичної комедії, що тепер має його ім'я. ■ **1926.** Народився Віталій Кирейко — композитор, музично-громадський діяч. Був новатором на рівні жанрів і відкрив нову сторінку в історії вітчизняного музичного мистецтва.

№ 257 (8274) СУБОТА, 23 ГРУДНЯ 2023

Сьогодні в Україні, окрім південних областей, очікується невеликий дощ, подекуди з мокрим снігом. Температура повітря вночі 1—6 градусів тепла, вдень — 4—9 вище нуля, на півдні — до 11. Вітер західний, 7—12 м/с

СПОРТ

Ярослава Магучіх — найкраща спортсменка України-2023!

У приміщенні Національного університету фізичної культури і спорту відбулася церемонія нагородження лідерів сезону за версією Асоціації спортивних журналістів (АСЖУ). Найкращою спортсменкою України стала легкоатлетка (стрибки у висоту) 22-річна Ярослава Магучіх із Дніпра.

Цьогоріч ця красунечка, мов бджілка, назбирала купу титулів. Головна її перемога — «золото» чемпіонату світу. А ще дніпряночка вдуже поспілила виграла «Діамантову лігу», стала чемпіонкою Європи в приміщенні, нарешті триумфувала на Європейських іграх.

- Наступні місця посіли:
2. Марина Бех-Романчук (легка атлетика, стрибки у довжину і потрійний, Хмельницький).
 3. Ольга Харлан (фехтування, шабля, Миколаїв).
 4. Олександр Усик (бокс, Сімферополь).
 5. Людмила Лузан (веслування, каное, Івано-Франківськ).
 6. Ілля Ковтун (спортивна гімнастика, Черкаси).
 7. Анжеліка Терлюга (карате, Одеса).
 8. Єліна Світоліна (теніс, Одеса).
 9. Жан Беленюк (греко-римська боротьба, Київ).
 10. Георгій Судаков (футбол, Донецьк).
- Команда року — збірна України з футболу U-21.

Революція у клубних сврозмаганнях?

Футбол. Суд Європейського Союзу оголосив, що ФІФА та УЄФА не мають права накладати санкції на клуби, які хочуть брати участь у континентальній Суперлізі.

Компанія A22 Sports оголосила формат проведення нового турніру. У змаганні братимуть участь 64 команди, які розподілять на три дивізіони: Зірковий (16 клубів), Золотий (16 клубів) та Синій (32 клуби).

Всі команди матимуть можливість і піднятися у вищій дивізіон, і вилетіти у нижчий.

Дивізіони розб'ють на групи по 8 команд, де учасники зіграють по 2 матчі один з одним, вдома та на виїзді.

У Зірковий та Золотий лігах до плей-оф за перемогу в дивізіоні виходитимуть 4 найкращі команди кожної групи. У Синьому дивізіоні — 2 команди з кожної з 4 груп. Плей-оф відбуватиметься у форматі двоматчевого протистояння, вдома та на виїзді. Фінал гратиметься на нейтральному полі.

Найгірша команда кожної групи (загалом 2) Зіркового дивізіону вилітатиме до Золотого. На заміну їй приходитиме найкраща команда кожної групи Золотого дивізіону. Найгіршу команду кожної групи Золотого дивізіону замінять фіналістом плей-оф Синього (тобто вилітатимуть також 2 команди).

Щосезону із Синьої ліги вилітатимуть 20 команд, на місце яких приходитимуть клуби з національних чемпіонатів.

Матчі турніру відбуватимуться посеред тижня, тобто жодної загрози для участі команд Суперліги в національних чемпіонатах.

Зрозуміло, що опоненти протестуватимуть проти цього плану. Вже є реакція УЄФА, звісно, негативна, проти Суперліги виступають іспанська Ла-Ліга й англійська Прем'єр-ліга.

Підготував **Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.**

рф «дронить» Київ, а на сході у пріоритеті ворога — Авдіївка

ФРОНТ

У ніч на 22 грудня рф атакувала Україну 28 ударними дронами. Є влучання в інфраструктурний об'єкт у Миколаївській області, пошкоджено зерносховище на Одещині, а також будинки у двох районах Києва й у Київській області. Столиця пережила третю атаку російських безпілотників за останні шість днів.

Як повідомляють ПС ЗСУ, в результаті бойової роботи збито 24 «шахеда» у межах Київської, Одеської, Миколаївської, Херсонської, Житомирської, Рівненської та Хмельницької областей.

За даними Генштабу (на 22.12), за минулу добу на фронті сталося 95 боєзіткнень. Речник Ради національної безпеки США Джон Кірбі заявив, що рф має намір продовжувати наступальні опе-

ках та напрямках. Для цього, з точки зору воєнної науки, потрібні свіжі, тобто більш-менш боєздатні формування, — полки, бригади або хоча б батальйони та роти, причому саме тут, саме зараз і протягом досить тривалого часу.

У цьому сенсі увагу експерта привернуло два повідомлення: «Командування противника запланувало переміщення 57-ї окремої мотострілецької

Наслідки влучання уламків «шахеда» у столичному Солом'янському районі.

Тетяна Хитрик, дружина телеведучого Андрія Ковальського, розповідає про пережитий жах нічного обстрілу. У них пошкоджена квартира, розташована під технічним поверхом.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

МАЛЮНОК ДНЯ

Дідух.

Ольга ВІТЕР.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

рації, зокрема навколо Авдіївки. Білий дім вважає, що російським військам буде легше проводити наступальні операції за низьких температур наприкінці січня та в лютому 2024-го.

У звіті Інституту вивчення війни зазначається, що ворог розпочав локалізовані наступальні операції по всій східній Україні в період «найскладнішої погоди осінньо-зимового сезону, намагаючись перехопити та утримати ініціативу, а не чекати сильних морозів». Аналітики припускають, що російські війська підтримуватимуть або посилюватимуть наступальні дії незалежно від погодних умов, які робили й минулої зими.

На думку координатора групи ІС Костянтина Машовця, на Донецькому напрямку командування противника продовжує свої спроби «успішно завершити» операцію з оточення Авдіївки, проте стикається на цьому шляху з певними складнощами. Передусім щодо підтримання динаміки та інтенсивності своїх атаквальних/штурмових дій одразу на кількох ділян-

ках та напрямках. Для цього, з точки зору воєнної науки, потрібні свіжі, тобто більш-менш боєздатні формування, — полки, бригади або хоча б батальйони та роти, причому саме тут, саме зараз і протягом досить тривалого часу.

У цьому сенсі увагу експерта привернуло два повідомлення: «Командування противника запланувало переміщення 57-ї окремої мотострілецької бригади (омсбр) з Бахмутського напрямку на Авдіївський, у район села Мар'їнка...» та «Командування противника нарешті ввело у бій в Авдіївській промзоні підрозділи диверсійно-штурмової бригади «ветерани» зі складу «добровольчеського штурмового корпусу» (ДШК)».

Машовець логічно запитує: навіщо переміщати з одного активного напрямку (а під Бахмутом зараз тривають такі самі інтенсивні бої, як і під Авдіївою) одразу два формування бригадного рівня, адже з формальної точки зору під Авдіївою і так зосереджено та розгорнуто цілком достатньо сил і засобів? Військовий оглядач вбачає дві відповіді: або для противника Авдіївка важливіша за Бахмут, або для виконання завдання з оточення Авдіївки знадобилися додаткові сили і засоби, щоб підтримувати темп операції, і ворог перерозподіляє їх на користь одних за рахунок інших.

«Під Авдіївою ми зараз спостерігаємо спробу російської командування зберегти «запла-

новані» розмах та обсяг свого наступу. Зокрема, шляхом переміщення на цей напрямок додаткових, а головне більш-менш боєздатних формувань, навіть за рахунок інших активних ділянок та напрямків.

Але, думаю, незабаром вони зіткнуться зі ще однією жорсткою необхідністю — збільшити так звані оперативні паузи (маються на увазі проміжки часу між періодами активізації атак). Тобто періоди перегрупування їхніх передових підрозділів, безпосередньо залучених до участі в атаках та штурмах, почнуть зростати, так само як і час, необхідний на їх доукомплектування», — пише координатор групи ІС.

На цей момент російське командування вважає, що у нього поки що цілком вистачає сил і засобів, ресурсів та всього іншого, щоб вести наступ із «заданими параметрами» із бажаним темпом та розмахом. Але перші дзвіночки у сенсі зміни ситуації зовсім у іншій бік уже пролунали, підсумовує Костянтин Машовець.

Відповідальні за підготовку номера: Наталя ФІЛІПЧУК, Сергій ВОЛОТКОВСЬКИЙ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.

► Рукописів не повертаємо.

► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).

Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).

Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua Зам. 91486

Видавець — Державне підприємство «Редакція газети «Голос України». 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 503-68-73; відділ реклами — 503-61-92;

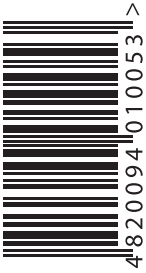
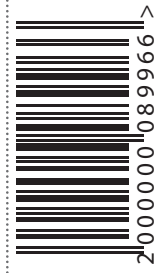
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

Офіційне
друковане видання
Верховної Ради
України — газета
«Голос України»

Голос України

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про Національний банк України» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 29, ст. 238 із наступними змінами):

1) пункти 33¹ і 38 частини першої статті 7 викласти в такій редакції:

«33¹) забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури щодо банків, інших осіб, що здійснюють діяльність на ринках небанківських фінансових послуг, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк, операторів платіжних систем та/або учасників платіжних систем, технологічних операторів платіжних послуг відповідно до закону, що визначає правові та організаційні засади функціонування і захисту критичної інфраструктури»;

«38) визначає порядок застосування технологій хмарних обчислень та надання хмарних послуг банками, іншими особами, що здійснюють діяльність на ринках небанківських фінансових послуг, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк, операторами платіжних систем та/або учасниками платіжних систем, технологічними операторами платіжних послуг»;

2) у частині третій статті 33 слова «надання банкам послуг з інкасації» замінити словами «здійснення операцій з готівкою»;

3) частину п'яту статті 56 замінити вісьмома новими частинами такого змісту:

«Національний банк розробляє, розглядає та приймає нормативно-правові акти, що мають ознаки регуляторних актів, з дотриманням принципів державної регуляторної політики, визначених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

При розробленні нормативно-правових актів, що мають ознаки регуляторних актів, Національний банк у встановленому ним порядку проводить обговорення проекту нормативно-правового акта.

До початку обговорення Національний банк проводить аналіз впливу проекту нормативно-правового акта на ринок фінансових, супровідних послуг, що включає розрахунок очікуваних витрат та вигод учасників ринку, громадян та держави внаслідок дії проекту нормативно-правового акта, крім випадків, якщо такий розрахунок неможливо здійснити у зв'язку з відсутністю джерела підтвердженої інформації, що має бути використана для його проведення. Результати такого аналізу та проект відповідного нормативно-правового акта підлягають оприлюдненню на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку у встановленому ним порядку. Учасники ринку фінансових послуг мають право самостійно здійснювати аналіз впливу проектів нормативно-правових актів, розроблених Національним банком, відстежувати результативність таких актів, подавати за результатами цієї діяльності зауваження та пропозиції до Національного банку, який на підставі аналізу таких документів може прийняти рішення про необхідність перегляду нормативно-правового акта.

Обговорення проекту нормативно-правового акта проводиться в такому порядку:

1) оприлюднення проекту нормативно-правового акта на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку з метою одержання зауважень і пропозицій заінтересованих осіб. Строк для надання заінтересованими особами зауважень і пропозицій визначається Національним банком та має бути пропорційним обсягу проекту оприлюдненого нормативно-правового акта і не може становити менше 10 днів;

2) оприлюднення зауважень і пропозицій до проекту нормативно-правового акта, поданих до Національного банку за встановленою ним формою. Національний банк має право проводити обговорення отриманих зауважень та пропозицій. Спосіб обговорення, у разі його проведення, визначається Національним банком. Національний банк розглядає зауваження і пропозиції до оприлюдненого проекту нормативно-правового акта у встановлений ним строк та, в разі визначення доцільності, враховує їх у проекті нормативно-правового акта;

3) оприлюднення на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку у встановленому ним порядку узагальнених результатів обговорення із зазначенням узагальненої інформації про пропозиції, що надійшли до проекту нормативно-правового акта, та узагальненої інформації про врахування або відхилення таких пропозицій.

Національний банк не проводить обговорення проектів нормативно-правових актів:

1) з питань запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного, надзвичайного стану, оголошення зони надзвичайної екологічної ситуації, мобілізації та демобілізації, у тому числі розроблених на виконання функцій, визначених пунктом 20 частини першої статті 7 цього Закону, а також з питань запровадження та здійснення заходів на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання виникненню та поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб;

2) розроблених на виконання функцій, визначених пунктами 3 і 30 частини першої статті 7 цього Закону;

3) з питань реалізації грошово-кредитної політики, здійснення валютного регулювання та валютного нагляду (включаючи запровадження заходів захисту), визначення порядку здійснення операцій в іноземній валюті, а також заходів, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України, у тому числі розроблених відповідно до вимог розділів IV—VIII цього Закону;

4) з питань нагляду та застосування заходів впливу за порушення законодавства, в тому числі у сфері реалізації спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій);

5) що містять державну таємницю;

6) що містять положення, спрямовані на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, у тому числі додатків до неї;

7) що передбачають внесення змін, які стосуються внесення виправлень, уточнень, усунення помилок, суперечностей у тексті нормативно-правового акта без зміни його змісту.

У разі якщо проект нормативно-правового акта одночасно містить норми, передбачені пунктами 1, 2, 6, 7 частини дев'ятої цієї статті, та норми, спрямовані на правове регулювання інших відносин, обговоренню підлягають виключно норми, не передбачені пунктами 1, 2, 6, 7 частини дев'ятої цієї статті. При цьому опублікуванню підлягає весь проект нормативно-правового акта.

У разі якщо проект нормативно-правового акта одночасно містить норми, передбачені пунктами 3—5 частини дев'ятої цієї статті, та норми, спрямовані на правове регулювання інших відносин, обговоренню підлягають виключно норми, не передбачені пунктами 3—5 частини дев'ятої цієї статті. При цьому опублікуванню підлягає проект нормативно-правового акта, крім норм, передбачених пунктами 3—5 частини дев'ятої цієї статті.

Національний банк, у разі визначення ним доцільності, має право обговорювати проекти нормативно-правових актів, передбачені частиною дев'ятою цієї статті.

У зв'язку з цим частини шосту — дев'яту вважати відповідно частинами тринадцятою — шістнадцятою;

4) розділ XV «Прикінцеві положення» доповнити пунктом 11 такого змісту:

«11. З дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» вимоги Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» не застосовуються до нормативно-правових актів Національного банку, що мають ознаки регуляторних актів».

2. У Законі України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5—6, ст. 30 із наступними змінами):

1) у статті 2:

у частині першій визначення терміна «інспекційна перевірка банку» викласти в такій редакції:

«інспекційна перевірка банку — форма здійснення банківського нагляду уповноваженим Національним банком України особами за місцезнаходженням банку та/або за його межами шляхом віддаленого доступу до документів, інформації та систем автоматизації банківських операцій з використанням інформаційно-комунікаційних технологій»;

доповнити частиною четвертою такого змісту: «Термін «інформаційно-комунікаційні технології» у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про Національну програму інформатизації»;

2) у частині четвертій статті 46 слова «нагляду (оверсайту) платіжних систем та систем розрахунків» замінити словами «нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, оверсайту платіжної інфраструктури»;

3) частину п'ятнадцяту статті 47 викласти в такій редакції: «Банк самостійно встановлює процентні ставки та комісійну винагороду за надані послуги, якщо інше не передбачено законом»;

4) у пункті 11 частини другої статті 60 слова «нагляду (оверсайту) платіжних систем та систем розрахунків» замінити словами «нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, оверсайту платіжної інфраструктури»;

5) у частині шостій статті 61 слова «нагляду (оверсайту) платіжних систем та систем розрахунків» замінити словами «нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, оверсайту платіжної інфраструктури»;

6) у пункті 3 частини першої статті 62 після слів «номери рахунків» доповнити словами «інформацію про унікальні ідентифікатори та/або номери емісійних платіжних інструментів», а слова «та код банку контрагента» замінити словами «інформацію про унікальні ідентифікатори та/або номери емісійних платіжних інструментів контрагента, єдиний ідентифікатор Національного банку України (код ID НБУ) надавача платіжних послуг контрагента, найменування надавача платіжних послуг контрагента»;

7) у частині третій статті 62² слова «нагляду (оверсайту) платіжних систем та систем розрахунків» замінити словами «нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, оверсайту платіжної інфраструктури»;

8) частину тринадцяту статті 67 після слів «збільшують істотну участь у банку» доповнити словами «осіб, що є власниками інструментів з умовами конверсії, та осіб, що прямо та/або опосередковано володіють істотною участю в цих особах», а після слів «капіталу банку» — словами та цифрою «складових основного капіталу 1 рівня, додаткового капіталу 1 рівня, капіталу 2 рівня»;

9) у статті 69:

у частині десятій слова «в обсязі, визначеному» замінити словами «в обсязі та порядку, визначених»;

частину одинадцяту доповнити словами «та встановлювати вимоги щодо обсягу та порядку їх оприлюднення»;

10) у статті 71:

перше речення частини п'ятої доповнити словами «у тому числі шляхом віддаленого доступу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій»;

частину сьому після слова «одержувати» доповнити словами «у тому числі шляхом віддаленого доступу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій»;

після частини дев'ятої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Уповноважені Національним банком України особи мають право під час проведення інспекційної перевірки бути присутніми на загальних зборах учасників банку, засіданнях ради банку, правління банку та комітетів банку.

Керівники банку зобов'язані завчасно інформувати уповноважених Національним банком України осіб про проведення загальних зборів учасників банку, засідань ради банку, правління банку та комітетів банку, обов'язкове утворення яких передбачено цим Законом, з наданням інформації про питання, які плануються до розгляду, та забезпечувати можливість участі зазначених осіб у таких зборах/засіданнях».

У зв'язку з цим частину десяту вважати частиною дванадцятою;

11) у статті 72:

третє речення частини першої викласти в такій редакції: «Особа, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України, зобов'язані подавати уповноваженим Національним банком України особам затребувану інформацію, у тому числі шляхом віддаленого доступу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, у визначений уповноваженими Національним банком України особами строк»;

доповнити частинами четвертою — шостою такого змісту: «Національний банк України має право здійснювати перевірку осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України, за їх місцезнаходженням та/або шляхом віддаленого доступу до документів, інформації та систем автоматизації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Уповноважені Національним банком України особи мають право під час проведення інспекційної перевірки учасника банківської групи бути присутніми на засіданнях його колегіальних органів.

Керівники учасника банківської групи зобов'язані завчасно інформувати уповноважених Національним банком України осіб про проведення засідань колегіальних органів такого учасника з наданням інформації про питання, які плануються до розгляду, та забезпечувати можливість участі зазначених осіб у таких засіданнях»;

12) частину першу статті 76 доповнити пунктом 7 такого змісту:

«7) відмова банку, віднесеного до категорії проблемних, у проведенні перевірки, а саме недопуск уповноважених Національним банком України осіб до інформаційних систем та/або приміщень банку»;

13) у розділі VII «Прикінцеві положення»:

пункт 13 викласти в такій редакції:

«13. Тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, зупинити дію частини восьмої статті 49 цього Закону (щодо права банку видавати бланкові кредити)»;

доповнити пунктом 13¹ такого змісту:

«13¹. Установити, що Національний банк України не відносить банк до категорії проблемних або неплатоспроможних з підстав, визначених пунктом 1 частини першої статті 75, пунктом 2 частини першої статті 76 цього Закону, за умови що банк:

протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, подав до Національного банку України програму капіталізації/план реструктуризації, складені відповідно до вимог та в порядку, встановлених Національним банком України, у тому числі програму капіталізації/план реструктуризації, складені за результатами оцінки стійкості банку, та забезпечує виконання погоджених Національним банком України програми капіталізації/плану реструктуризації у визначені в них строки, у тому числі якщо закінчення таких строків припадає на період після припинення чи скасування воєнного стану в Україні.

Банк, який на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» відповідає критеріям віднесення його до категорії проблемних або неплатоспроможних, визначених пунктом 1 частини першої статті 75, пунктом 2 частини першої статті 76 цього Закону, подає до Національного банку України програму капіталізації/план реструктуризації протягом 30 днів з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг».

Дія цього пункту в частині невіднесення банку до категорії неплатоспроможних з підстави, визначеної пунктом 2 частини першої статті 76 цього Закону, не поширюється на банк, щодо якого Національним банком України на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» прийнято рішення про віднесення його до категорії проблемних»;

доповнити пунктами 17 і 18 такого змісту:

«17. Установити, що положення частини шостої статті 30 цього Закону застосовуються до зобов'язань за основною сумою інструменту з умовами списання/конверсії, що списуються банком з 5 серпня 2024 року.

18. Тимчасово, до 31 грудня 2024 року, банки-резиденти мають право здійснювати для клієнтів операції з продажу (обміну) російських рублів та/або білоруських рублів у безготівковій формі.

Такі операції здійснюються за таких умов:

банками-нерезидентами, в яких відкрито кореспондентські рахунки банків-резидентів у російських рублях та/або білоруських рублях, в односторонньому порядку прийнято рішення про конвертацію (обмін) російських рублів та/або білоруських рублів, які знаходяться на таких кореспондентських рахунках, на іншу валюту;

банками-нерезидентами, зазначеними в абзаці третьому цього пункту, не можуть бути банки-резиденти Російської Федерації/Республіки Білорусь та/або банки, до яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції»;

продаж (обмін) російських рублів та/або білоруських рублів може бути здійснений за заявою клієнта банку один раз щодо кожного з видів валюти — російських рублів та білоруських рублів».

3. У Законі України «Про рекламу» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 8, ст. 62 із наступними змінами):

1) статтю 24 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«5. У разі порушення законодавства про рекламу на ринках фінансових послуг (крім реклами фінансових інструментів, ринків капіталу та організованих товарних ринків) Національний банк України має право у встановленому ним порядку застосувати заходи впливу, в тому числі у вигляді накладення штрафу відповідно до законодавства, що регулює діяльність на ринку фінансових послуг»;

2) абзац шостий частини четвертої статті 27 виключити.

4. У Законі України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 9, ст. 79 із наступними змінами):

1) у частині другій статті 3: абзац третій викласти в такій редакції: «актив Національного банку України»;

абзац четвертий виключити;

2) перше речення частини п'ятої статті 8 викласти в такій редакції:

«Методика підготовки аналізу регуляторного впливу для застосування розробниками проектів регуляторних актів затверджується Кабінетом Міністрів України»;

3) перше речення частини чотирнадцятої статті 10 викласти в такій редакції:

«Методика відстеження результативності регуляторних актів, прийнятих регуляторними органами, затверджується Кабінетом Міністрів України»;

4) у частині третій статті 12 слова «Національним банком України» виключити.

5. У Законі України «Про споживче кредитування» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 1, ст. 2 із наступними змінами):

1) у статті 1: частину першу доповнити пунктом 1² такого змісту: «1²) денна процентна ставка — загальні витрати за споживчим кредитом за кожний день користування кредитом, виражені у процентах від загального розміру виданого кредиту»;

частину другу після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Термін «інформація» вживається в цьому Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про інформацію».

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

2) у статті 3: пункт 1 частини другої виключити;

частину третю викласти в такій редакції:

«3. До кредитів у формі кредитування рахунку зі строком погашення кредиту до трьох місяців або на вимогу застосовуються лише вимоги частини першої, пунктів 1 і 2 частини другої статті 7, статей 8—10, статей 12—14, частини шостої статті 15, статті 18, статті 21 цього Закону, а також положення щодо врегулювання простроченої заборгованості»;

у частині четвертій слова «частини шостої статті 14» виключити;

3) у статті 5: частину другу доповнити пунктом 10¹ такого змісту:

«10¹) має право встановлювати додаткові вимоги до оцінювання кредитоспроможності споживача»;

частину третю доповнити абзацом другим такого змісту: «При здійсненні нагляду у сфері споживчого кредитування, у тому числі контролю за дотриманням законодавства про рекламу споживчого кредиту, Національний банк України має право застосовувати професійне судження»;

4) у частині п'ятій статті 6 слова «та реальної річної процентної ставки» замінити словами «реальної річної процентної ставки та денної процентної ставки»;

5) статтю 7 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. У рекламі щодо надання споживчого кредиту забороняється надавати інформацію, яка вводить споживача в оману щодо потенційних наслідків укладення кредитного договору»;

6) у статті 8: назву після слів «процентна ставка» доповнити словами «денна процентна ставка»;

абзац перший частини другої після слів «річної процентної ставки» доповнити словами «та денної процентної ставки»;

у частині третій: абзац перший після слів «річної процентної ставки» доповнити словами «та денної процентної ставки»;

абзац другий викласти в такій редакції: «Якщо договір про споживчий кредит містить умови, що дозволяють зміну процентної ставки або інших платежів за послуги кредитодавця, включених до загальних витрат за споживчим кредитом при обчисленні реальної річної процентної ставки та денної процентної ставки, і така зміна не може бути визначена на момент обчислення, реальна річна процентна ставка та денна процентна ставка обчислюються на основі припущення, що процентна ставка та інші платежі за послуги кредитодавця залишатимуться незмінними та застосовуватимуться протягом строку дії договору про споживчий кредит»;

доповнити частинами четвертою — шостою такого змісту:

«4. Денна процентна ставка розраховується у процентах за формулою:

$$ДПС = (ЗВСК/ЗРК) \times t \times 100\%$$
, де ДПС — денна процентна ставка; ЗВСК — загальні витрати за споживчим кредитом; ЗРК — загальний розмір кредиту; t — строк кредитування у днях.

5. Максимальний розмір денної процентної ставки, розрахованої відповідно до частини четвертої цієї статті, не може перевищувати 1 %.

6. Національний банк України має право встановлювати додаткові вимоги до складових розрахунку денної процентної ставки з метою уникнення недобросовісних практик розрахунку денної процентної ставки»;

7) пункт 8 частини третьої статті 9 після слів «споживчим кредитом» доповнити словами «власних комісій та інших платежів (за наявності)»;

8) назву та частину першу статті 10 викласти в такій редакції:

«1. Оцінювання кредитоспроможності споживача статтю 24 укладення договору про споживчий кредит кредитодавець зобов'язаний з урахуванням встановлених законодавством вимог, використовуючи свої професійні можливості, оцінити кредитоспроможність споживача, враховуючи, зокрема, строк, на який надається споживчий кредит, суму кредиту, доходи споживача, мету отримання кредиту, а також інформацію про виконання споживачем зобов'язань за кредитними операціями, включаючи зобов'язання перед ін-

шими кредитодавцями. Оцінювання кредитоспроможності споживача здійснюється на підставі достатньої інформації, отриманої від споживача, та, за необхідності, на основі інформації, законно отриманої з інших джерел. Кредитодавець зобов'язаний здійснювати оцінювання кредитоспроможності на підставі внутрішньої політики з оцінки кредитоспроможності з урахуванням ризик-орієнтованого підходу.

Забороняється укладати договір про споживчий кредит з особами, включеними до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, якщо у зазначеному Реєстрі міститься інформація про використання такими особами кредитних коштів для внесення ставок. Кредитодавець зобов'язаний до укладення договору про споживчий кредит перевірити наявність такої інформації у Реєстрі осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, шляхом звернення до бюро кредитних історій. Бюро кредитних історій безоплатно надає кредитодавцям відомості про наявність у Реєстрі осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, інформації про використання споживачем кредитних коштів для внесення ставок»;

9) частини першу і третю статті 11 викласти в такій редакції:

«1. Після укладення договору про споживчий кредит кредитодавець на вимогу споживача, але не більше одного разу на місяць, а також у разі зміни істотних умов договору про споживчий кредит, включаючи випадки, коли така зміна відбувається внаслідок настання умов, визначених таким договором, у порядку та на умовах, передбачених договором про споживчий кредит, безоплатно повідомляє споживачу інформацію про поточний розмір його заборгованості, розмір суми кредиту, повернутої кредитодавцю, надає виписку з рахунку/рахунків (за наявності) щодо погашення заборгованості, зокрема інформацію про платежі за цим договором, які сплачені, які належить сплатити, дати сплати або періоди у часі та умови сплати таких сум (за можливості зазначення таких умов у виписці), а також іншу інформацію, надання якої передбачено цим Законом, іншими актами законодавства та договором про споживчий кредит»;

«3. У разі якщо сторони договору про споживчий кредит мають намір збільшити загальний розмір кредиту та в інших випадках, визначених законодавством, кредитодавець зобов'язаний здійснити оцінювання кредитоспроможності споживача відповідно до вимог статті 10 цього Закону»;

10) у статті 12: частину першу:

перше речення пункту 9 викласти в такій редакції:

«9) денна процентна ставка, її розрахунок та загальні витрати за споживчим кредитом (крім споживчих кредитів, виконання зобов'язань за якими забезпечено заставою/іпотекою або правом довірчої власності), орієнтовна реальна річна процентна ставка та орієнтовна загальна вартість кредиту для споживача на дату укладення договору про споживчий кредит»;

пункт 10 після слова «кредитом» доповнити словами «власних комісій та інших платежів (за наявності)»;

частину третю після слова «споживачем» доповнити словами «денної процентної ставки»;

частину шосту викласти в такій редакції:

«6. Споживач не зобов'язаний сплачувати кредитодавцю будь-які платежі, не зазначені в договорі про споживчий кредит та/або не враховані в розрахунку денної та орієнтовної річної процентної ставки, що зазначені в договорі про споживчий кредит, крім платежів за споживчим кредитом, які не включаються до розрахунку загальних витрат за споживчим кредитом у випадках, передбачених цим Законом.

Кредитодавцю та новому кредитору забороняється вимагати сплати будь-яких платежів, не зазначених у договорі про споживчий кредит та/або не врахованих у розрахунку денної процентної ставки, що зазначена в договорі про споживчий кредит»;

частину сьому доповнити абзацами другим і третім такого змісту:

«У договорі про споживчий кредит забороняється встановлювати умову про продовження в одностронньому порядку строку користування кредитом. Продовження строку користування кредитом здійснюється виключно шляхом укладення додаткового договору за домовленістю сторін.

Положення абзацу другого цієї частини не поширюються на продовження строку користування кредитом за договором про споживчий кредит у формі кредитування банківського рахунку або кредитної лінії, яка надається банком. Договір про споживчий кредит у формі кредитування банківського рахунку або кредитної лінії, яка надається банком, у разі наявності умови про можливість продовження строку користування кредитом, повинен передбачати право споживача на безоплатну відмову від продовження строку користування кредитом за таким договором. Банк зобов'язаний повідомити споживача про продовження строку користування кредитом відповідно до вимог цієї частини не пізніше 30 календарних днів до дати такого продовження. Банк зобов'язаний повідомити споживача про продовження строку користування кредитом згідно з вимогами, встановленими Національним банком України»;

11) в абзаці другому частини другої статті 21 слова «Сукупна сума неустойки (штраф, пеня), нарахована за порушення зобов'язань споживачем» замінити словами «Сукупна сума неустойки (штраф, пеня) та інших платежів, що підлягають сплаті споживачем за порушення виконання його зобов'язань»;

12) у статті 28: назву викласти в такій редакції:

«Стаття 28. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг»;

у частині третій слова «робочого дня, наступного за днем» замінити словом «дня»;

13) у розділі IV «Прикінцеві та перехідні положення»: пункт 6 викласти в такій редакції:

«6. У разі прострочення споживачем у період з 1 березня 2020 року до припинення зобов'язань за договором про споживчий кредит, укладеним до тридцятого дня включно з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг», у тому числі того, строк дії якого продовжено після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг», споживач звільняється від відповідальності перед кредитодавцем за таке прострочення. У тому числі, але не виключно, споживач у разі допущення такого прострочення звільняється від обов'язку сплати кредитодавцю неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, передбачених договором про споживчий кредит за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань за таким договором. Забороняється збільшення процентної ставки за користування кредитом з інших причин, ніж передбачені частиною четвертою статті 1056¹ Цивільного кодексу України, у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит у період, зазначений у цьому пункті. Для положення цього пункту поширюється, у тому числі, на кредити, визначені частиною другою статті 3 цього Закону.

Установити, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплачені за прострочення договору про споживчий кредит, нараховані за період, зазначений у цьому пункті, за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) зобов'язань за таким договором, підлягають списанню кредитодавцем»;

пункт 6¹ виключити;

доповнити пунктом 17 такого змісту:

«17. Тимчасово, протягом 240 днів з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг», установити, що максимальний розмір денної процентної ставки не може перевищувати: протягом перших 120 днів — 2,5 %; протягом наступних 120 днів — 1,5 %».

6. Статтю 16 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про валюту і валютні операції» (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 30, ст. 239 із наступними змінами) доповнити пунктом 14 такого змісту:

«14. Тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, Кабінет Міністрів України має право видати розпорядження про звернення до Національного банку України з клопотанням щодо надання окремого дозволу на проведення юридичною особою транскордонного переказу валютних цінностей, здійснення яких заборонено нормативно-правовими актами Національного банку України.

Таке розпорядження Кабінету Міністрів України має містити:

клопотання про надання дозволу на проведення відповідної валютної операції;

найменування юридичної особи;

обґрунтування підстав для проведення кожної операції, з огляду на важливість її здійснення цією юридичною особою для інтересів держави під час воєнного стану;

суму операції;

контрагента операції;

найменування банку, через який проводитиметься операція.

Національний банк України на підставі такого розпорядження Кабінету Міністрів України надає уповноваженій установі/уповноваженим установам окремих дозвіл (рішення) щодо можливості здійснення відповідною юридичною особою транскордонного переказу/транскордонних переказів валютних цінностей».

7. У Законі України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 року № 768-IX:

1) статтю 1 доповнити частинами четвертою і п'ятою такого змісту:

«4. Термін «бюро кредитних історій» вживається в цьому Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про організацію формування та обігу кредитних історій».

5. Термін «кредитодавець» вживається в цьому Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про споживче кредитування»;

2) друге речення частини третьої статті 5 викласти в такій редакції: «Доступ до такої інформації в порядку, встановленому Уповноваженим органом, надається Уповноваженому органу та організаторам азартних ігор для виконання покладених на них цим Законом обов'язків, а також бюро кредитних історій у частині інформації про осіб, стосовно яких у Реєстрі осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, міститься інформація про використання такими особами кредитних коштів для внесення ставок, для передачі кредитодавцям на виконання вимог Закону України «Про споживче кредитування»;

3) у статті 16:

частину дванадцяті доповнити реченням такого змісту: «У разі встановлення Уповноваженим органом за результатами розгляду такої заяви, що перевищення витрат на гру над особистими доходами гравця, що ставить гравця або його сім'ю у скрутне матеріальне становище, здійснюється з використанням коштів, отриманих у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, вноситься інформація про використання особою кредитних коштів для внесення ставок»;

частину тринадцяті доповнити реченням такого змісту: «У разі встановлення рішенням суду, що тяжкий матеріальний стан спричинено використанням коштів, отриманих гравцем у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, вноситься інформація про використання особою кредитних коштів для внесення ставок».

8. У підпункті 19 пункту 7 розділу I Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи» від 30 червня 2021 року № 1587-IX:

абзац восьмий доповнити словами «а також умови їх включення до капіталу банку»;

після абзацу дев'ятого доповнити п'ятьма новими абзацами такого змісту:

«4) порядок та умови погодження або надання дозволу банку на включення окремих складових основного капіталу 1 рівня, додаткового капіталу 1 рівня, капіталу 2 рівня до капіталу такого банку.

Банк має право включати до капіталу банку окремі складові основного капіталу 1 рівня, додаткового капіталу 1 рівня, капіталу 2 рівня з визначених Національним банком України відповідно до пункту 1 частини другої цієї статті, за умови:

відсутності відмови або отримання дозволу Національного банку України;

дотримання встановлених Національним банком України вимог.

Особа, яка надає банку кошти для формування складових основного капіталу 1 рівня, додаткового капіталу 1 рівня, капіталу 2 рівня, зобов'язана підтвердити джерела їх походження».

У зв'язку з цим абзац десятий вважати абзацом п'ятнадцятим;

третє речення абзацу п'ятнадцятого виключити; після абзацу п'ятнадцятого доповнити трьома новими абзацами такого змісту:

«Банк має право відновити (повністю або частково) списані зобов'язання за основною сумою інструментом з умовами списання/конверсії після отримання відповідного дозволу Національного банку України, умови та порядок надання якого визначає Національний банк України.

Особа, яка є власником інструменту/інструментів з умовами конверсії, та особа, яка прямо та/або опосередковано володіє істотною часткою в цій особі, яка в разі конверсії такого інструменту/інструментів набуватиме/збільшуватиме прямо та/або опосередковано, самостійно чи спільно з іншими особами істотну частку у банку, повинна (повинні) на момент включення та протягом усього часу включення такого інструменту/інструментів до додаткового капіталу 1 рівня відповідати вимогам до ділової репутації та фінансового/майнового стану осіб, які набувають/збільшують істотну частку у банку, встановленим цим Законом і нормативно-правовими актами Національного банку України.

Банк має право здійснити викуп, погашення, дострокове погашення інструменту з умовами списання/конверсії

та субординованого боргу після отримання відповідного дозволу Національного банку України, умови та порядок надання якого визначаються Національним банком України»;

9. У розділі XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про страхування» від 18 листопада 2021 року № 1909-ІХ; із змінами, внесеними законами України від 6 жовтня 2022 року № 2655-ІХ та від 11 квітня 2023 року № 3050-ІХ:

1) у пункті 3: підпункт 41 виключити; підпункт 59 викласти в такій редакції: «59) у статті 88 Закону України «Про ветеринарну медицину» від 4 лютого 2021 року № 1206-ІХ: частину четверту викласти в такій редакції: «4. Життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини підлягають страхуванню за рахунок роботодавців на випадок каліцтва або професійного захворювання, одержаних під час роботи з тваринами, за класами страхування 1 та/або 2, визначеними статтею 4 Закону України «Про страхування». Порядок та умови такого страхування визначаються центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики за погодженням з Національним банком України»;

у частині п'ятій слова «виплачується страхове відшкодування» замінити словами «здійснюється страхова виплата»;

2) у пункті 13: абзац третій викласти в такій редакції: «Для цього пункту не поширюється на страховиків, створених в організаційно-правовій формі товариства з додатковою відповідальністю, які станом на день введення в дію цього Закону перебувають у процедурі ліквідації»;

доповнити абзацом четвертим такого змісту: «Для страховика, створеного в організаційно-правовій формі товариства з додатковою відповідальністю, ліцензія на здійснення страхової діяльності якого тимчасово зупинена відповідно до пункту 9¹ розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», перебіг строку для перетворення в акціонерне товариство, встановленого абзацом першим цього пункту, зупиняється з дня тимчасового зупинення ліцензії на здійснення страхової діяльності та поновлюється з дня набрання чинності рішенням Національного банку України про поновлення такої ліцензії страховика»;

3) пункт 21 виключити;

4) перше речення абзацу першого пункту 26 виключити.

10. У Законі України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14 грудня 2021 року № 1953-ІХ із наступними змінами:

1) частину третю статті 2 викласти в такій редакції:

«3. Якщо інше не передбачено спеціальними законами, дія цього Закону не поширюється на діяльність з надання фінансових та супровідних послуг в Україні юридичними особами публічного права, а також юридичними особами приватного права, єдиним учасником яких є держава, за умови що відповідні юридичні особи надають фінансові та супровідні послуги лише в рамках відповідних державних програм або програм органів місцевого самоврядування визначеному колу осіб, і такими програмами визначені окремі умови надання фінансових та супровідних послуг, а їхні ліцензії на здійснення діяльності з надання фінансових послуг анульовано відповідно до цього Закону»;

2) у частині п'ятій статті 21:

абзац перший викласти в такій редакції:

«5. При здійсненні нагляду за діяльністю з надання фінансових послуг, нагляду за додержанням законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг та контролю за дотриманням законодавства про рекламу на ринках фінансових послуг та за поширенням інформації про фінансові та супровідні послуги, а також нагляду у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, Регулятор має право застосовувати професійне судження»;

після абзацу десятого доповнити новим абзацом такого змісту:

«дотримання вимог законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг, у тому числі законодавства про рекламу на ринках фінансових послуг та законодавства щодо поширення інформації про фінансові та супровідні послуги».

У зв'язку з цим абзаци одинадцятий — п'ятнадцятий вважати відповідно абзацами дванадцятим — шістнадцятим;

3) у статті 28:

у частині другій:

пункти 4 і 10 викласти в такій редакції:

«4) неprovedення оцінювання кредитоспроможності споживача (якщо обов'язковість проведення такого оцінювання встановлена законодавством) — у розмірі від 3 тисяч до 7 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожний такий випадок»;

«10) недотримання встановлених законодавством вимог до договору про споживчий кредит — у розмірі від 5 тисяч до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

доповнити пунктами 11—15 такого змісту:

«11) недотримання встановлених законодавством вимог щодо обов'язку та строків подання інформації про споживчий кредит до бюро кредитних історій, включеного до Єдиного реєстру бюро кредитних історій, — у розмірі від 3 тисяч до 7 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

12) недотримання вимог закону щодо максимального розміру денної процентної ставки — у розмірі від 5 тисяч до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожний такий випадок;

13) нездійснення розрахунку денної процентної ставки за договором про споживчий кредит відповідно до вимог законодавства — у розмірі від 7 тисяч до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожний такий випадок;

14) вимогу сплати платежів, не зазначених у договорі про споживчий кредит та/або не врахованих у розрахунку денної процентної ставки, що зазначена в договорі про споживчий кредит, — у розмірі від 5 тисяч до 8 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожний такий випадок;

15) порушення встановлених законодавством вимог до реклами на ринках фінансових послуг — у розмірі від 5 тисяч до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

доповнити двома новими абзацами такого змісту: «Штрафні санкції, передбачені пунктами 4 і 11 цієї частини, не застосовуються, якщо порушення відповідних вимог законодавства сталося внаслідок технічного збою чи через настання інших невідворотних обставин, що об'єктивно унеможливили їх виконання, за умови що особи, зазначені в абзаци першому цієї частини, у порядку, встановленому Регулятором, попередили його про факт технічного збою чи настання інших невідворотних обставин.

Максимальний розмір штрафної санкції, передбаченої цією частиною, що застосовується до кредитної спілки на підставі рішення про застосування відповідного заходу впливу, встановлюється відповідно до пункту 7 частини другої статті 46 Закону України «Про кредитні спілки»;

в абзаци другому частини третьої слова «з робочого дня, наступного за днем прийняття такого рішення» замінити словами «з дня прийняття такого рішення»;

у частині четвертій слово і цифри «пунктами 6—10» замінити словом і цифрами «пунктами 4, 6—15»;

4) у частині п'ятій статті 29:

абзац другий замінити двома новими абзацами такого змісту:

«Обмеження, про які йдеться в абзаци першому цієї частини, не поширюються на продаж фінансовими компаніями, які мають право надавати послугу фінансового лізингу, майна, що відповідає вимогам, визначеним частиною першою статті 6 Закону України «Про фінансовий лізинг», а також на здійснення такими компаніями іншої діяльності у сфері торгівлі з урахуванням обмежень, встановлених Регулятором.

Обмеження, про які йдеться в абзаци першому цієї частини, не поширюються на продаж фінансовими компаніями майна, набутого ними в результаті звернення стягнення на предмет застави (іпотеки)».

У зв'язку з цим абзаци третій — п'ятий вважати відповідно абзацами четвертим — шостим;

доповнити абзацом сьомим такого змісту:

«3) купівлі фінансовими компаніями, які мають право надавати послугу фінансового лізингу, майна, що відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства, а також майна, яке використовується для забезпечення введення в експлуатацію, обслуговування та ремонту таких основних засобів, за умови що вільний обіг такого майна не заборонений законом»;

5) у розділі VII «ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ»:

а) у пункті 1:

після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

«статей 27 та 45 цього Закону, підпунктів «г» і «г¹» підпункту 7 пункту 3 цього розділу, які вводяться в дію з 1 липня 2024 року».

У зв'язку з цим абзаци другий — четвертий вважати відповідно абзацами третім — п'ятим;

доповнити абзацом шостим такого змісту:

«пункту 9¹ цього розділу, який вводиться в дію одночасно з набранням чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг»;

б) у пункті 3:

у підпункті 4:

у підпункті «б»:

в абзаци чотирнадцятому слова «платіжної інфраструктури» замінити словами «операторів платіжних систем та/або учасників платіжних систем, технологічних операторів платіжних послуг»;

в абзацах п'ятнадцятому і шістнадцятому цифри «38» замінити цифрами «40»;

підпункт «г» виключити;

в абзаци восьмому підпункту «д» слова «та/або ліцензію на переказ коштів без відкриття рахунків» замінити словами «та/або ліцензію на надання фінансових платіжних послуг»;

в абзаци четвертому підпункту «й» слова «Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, учасників платіжного ринку, оверсайту платіжної інфраструктури та оверсайту інфраструктур фінансового ринку» замінити словами «Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, оверсайту платіжної інфраструктури»;

підпункт «в» підпункту 5 викласти в такій редакції:

«в) частину третю статті 14 доповнити абзацом такого змісту:

«Національний банк України оприлюднює затвержені Радою Національного банку України річну фінансову звітність Національного банку України, річний звіт про управління Національного банку України, а також фінансову звітність Національного банку України за результатами першого кварталу, першого півріччя, дев'яти місяців у порядку та строки, визначені Законом України «Про Національний банк України»;

у підпункті 7:

абзац третій підпункту «а» викласти в такій редакції:

«у частині другій після слів «асоційована компанія» доповнити словами «залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню, від неоподаткованого кола осіб»;

«3) надання коштів та банківських металів у кредит за рахунок залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від власного імені, на власних умовах та на власний ризик».

У зв'язку з цим абзаци восьмий — двадцять третій вважати відповідно абзацами шостим — двадцять першим;

в абзаци вісімнадцятому слова «операцій з готівкою та перевезення» замінити словами «операцій з готівкою, інкасації коштів та перевезення»;

підпункт 9 виключити;

у підпункті 11 слова «сорок п'ятому» замінити словами «сорок шостому»;

підпункт 12 викласти в такій редакції:

«12) абзац шостий частини першої статті 26 Закону України «Про рекламу» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 8, ст. 62 із наступними змінами) після слова «щодо» доповнити словами «реклами на платіжному ринку та»;

у підпункті 14 слово «десятий» замінити словом «одинадцятим»;

абзац перший підпункту 17 замінити трьома новими абзацами такого змісту:

«17) у Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158 із наступними змінами):

у частині третій статті 2 слова «діяльності з надання банкам послуг з інкасації» замінити словами «діяльності із здійснення операцій з готівкою»;

пункт 1 частини першої статті 7 викласти в такій редакції»;

в абзаци першому підпункту 21 слова і цифри «Закону України «Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 4, ст. 43)» замінити словами і цифрами «Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 4, ст. 43; із змінами, внесеними Законом України від 24 березня 2022 року № 2154-ІХ);

у підпункті «б» підпункту 26:

в абзаци другому слово «третьої» замінити словом «четвертої»;

в абзаци третьому слово «п'ятнадцятої» замінити словом «шістнадцятої»;

в) пункт 9 викласти в такій редакції:

«9. Установити, що Національний банк України залишає без розгляду пакет документів заявника, поданий для одержання ліцензії, якщо:

місцезнаходженням такого заявника відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань (далі у цьому пункті та пункті 9¹ — ЄДР) станом на дату подання заяви про видачу ліцензії є територія, на якій ведуться бойові дії, або тимчасово окупована Російською Федерацією територія України, включені до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, що визначається відповідно до законодавства (далі у цьому пункті та пункті 9¹ — Перелік територій);

протягом строку розгляду документів, поданих для видачі ліцензії, місцезнаходженням такого заявника відповідно до відомостей з ЄДР стала територія, на якій ведуться бойові дії, або тимчасово окупована Російською Федерацією територія України, включені до Переліку територій»;

г) доповнити пунктом 9¹ такого змісту:

«9¹. З дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» вважається тимчасово зупиненими ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг, видані Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України/Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг/Національним банком України (далі у цьому пункті, пунктах 20, 28¹ і 30 — ліцензія) надавачам фінансових послуг, місцезнаходженням яких відповідно до відомостей з ЄДР станом на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» є тимчасово окупована Російською Федерацією територія України, включена до Переліку територій. Дати початку та завершення тимчасової окупації визначаються відповідно до відомостей, зазначених у Переліку територій.

Установити, що у разі, якщо після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» територія місцезнаходження надавача фінансових послуг відповідно до відомостей з ЄДР стала тимчасово окупованою Російською Федерацією територією України, ліцензія такого надавача фінансових послуг вважається тимчасово зупиненою з дня внесення до Переліку територій відомостей, якими визначається дата початку тимчасової окупації території його місцезнаходження.

Національний банк України оприлюднює на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України перелік надавачів фінансових послуг, ліцензії яких тимчасово зупинені відповідно до цього пункту.

Тимчасово зупинення ліцензії передбачає, що надавачу фінансових послуг забороняється здійснювати діяльність з надання фінансових послуг до прийняття Національним банком України рішення про поновлення ліцензії.

Надавач фінансових послуг, ліцензія якого тимчасово зупинена відповідно до цього пункту, звільняється від подання до Національного банку України фінансової звітності та інших звітних даних до прийняття Національним банком України рішення про поновлення ліцензії.

Ліцензія, тимчасово зупинена відповідно до цього пункту, може бути поновлена Національним банком України за заявою надавача фінансових послуг, за умови його відповідності вимогам нормативно-правового акта Національного банку України, який визначає умови провадження діяльності з надання фінансових послуг.

Надавач фінансових послуг має право звернутися із заявою про поновлення ліцензії, тимчасово зупиненої відповідно до цього пункту, протягом 90 календарних днів з дня внесення до Переліку територій відомостей, якими визначається дата завершення тимчасової окупації території його місцезнаходження. У разі якщо надавач фінансових послуг не звернувся до Національного банку України із заявою про поновлення ліцензії у визначений цим абзацом строк, ліцензія такого надавача фінансових послуг, тимчасово зупинена відповідно до цього пункту, вважається анульованою з дев'яносто першого календарного дня з дня внесення до Переліку територій відомостей, якими визначається дата завершення тимчасової окупації території його місцезнаходження.

Надавач фінансових послуг разом із заявою про поновлення ліцензії, тимчасово зупиненої відповідно до цього пункту, зобов'язаний подати до Національного банку України документи згідно з переліком та в порядку, визначеними нормативно-правовим актом Національного банку України.

Національний банк України має право вимагати, а надавач фінансових послуг зобов'язаний надати Національному банку України додаткову інформацію, документи та пояснення, необхідні для уточнення/перевірки документів, поданих надавачем фінансових послуг, для підтвердження його відповідності вимогам нормативно-правового акта Національного банку України, який визначає умови провадження діяльності з надання фінансових послуг.

Національний банк України у встановленому ним порядку приймає рішення про поновлення ліцензії чи про відмову у поновленні ліцензії, тимчасово зупиненої відповідно до цього пункту, протягом 30 робочих днів з дня отримання повного пакета документів, визначеного нормативно-правовим актом Національного банку України.

Національний банк України має право продовжити строк розгляду пакета документів, поданого для поновлення ліцензії, але не більше ніж на 30 робочих днів, у разі необхідності перевірки достовірності поданих документів/інформації та/або отримання додаткових документів/інформації для прийняття рішення. Національний банк України повідомляє заявника в письмовій формі (у формі паперового або електронного документа з дотриманням вимог законодавства) про строк, на який продовжено розгляд пакета документів.

Національний банк України має право відмовити у поновленні ліцензії, тимчасово зупиненої відповідно до цього пункту, з таких підстав:

1) подання неповного пакета документів або наявність у поданих документах недостовірної інформації;

2) невідповідність заявника умовам провадження діяльності з надання фінансових послуг;

3) недотримання заявником вимог, визначених цим пунктом.

Ліцензія, тимчасово зупинена відповідно до цього пункту, поновлюється з дня набрання чинності рішенням Національного банку України про її поновлення. Ліцензія, у поновленні якої відмовлено, вважається анульованою з дня набрання чинності рішенням Національного банку України про відмову у поновленні ліцензії.

Анулювання ліцензії надавача фінансових послуг у визначених цим пунктом випадках не є підставою вважати, що ділова репутація такого надавача фінансових послуг, його ключових учасників, власників істотної участі, керівників, головного бухгалтера, ключових осіб не відповідає вимогам закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

Тимчасове зупинення ліцензій надавачів фінансових послуг, передбачене цим пунктом, не є заходом впливу»;

г) абзац перший пункту 20 викласти в такій редакції:

«20. Надавачі фінансових послуг (крім надавачів фінансових послуг, ліцензії яких тимчасово зупинені відповідно до пункту 9¹ цього розділу) зобов'язані протягом шести місяців з дня введення в дію цього Закону»;

д) пункт 24 викласти в такій редакції:

«24. Установити, що:

1) ліцензії фінансових компаній, ломбардів, які діють на день введення в дію цього Закону, переформлюються Національним банком України у встановленому ним порядку на ліцензії на діяльність фінансової компанії або ліцензії на діяльність ломбарду з урахуванням особливостей, визначених цим розділом;

2) ліцензії на торгівлю валютними цінностями фінансових компаній, ломбардів, які діють на день введення в дію цього Закону, переформлюються Національним банком України у встановленому ним порядку на ліцензії на здійснення валютних операцій.

Надавачі фінансових послуг (крім операторів поштового зв'язку), які станом на день введення в дію цього Закону мають виключно ліцензії на торгівлю валютними цінностями, набувають статусу фінансової компанії з дня введення в дію цього Закону. Національний банк України включає таку фінансову компанію та відомості про неї до Державного реєстру фінансових установ»;

е) пункт 26 викласти в такій редакції:

«26. Ліцензії, видані юридичним особам публічного права, а також юридичним особам приватного права, єдиним учасником якого є держава, та їх відокремленим підрозділам (за наявності), якщо такі особи надають фінансові послуги виключно в рамках державних програм або програм органів місцевого самоврядування і такими програмами визначені окремі умови надання фінансових послуг, з дня введення в дію цього Закону вважаються анульованими, а відомості про таких осіб виключаються Національним банком України у встановленому ним порядку з відповідного реєстру (крім осіб, яким видано ліцензії на здійснення валютних операцій).

Зазначені юридичні особи публічного права, юридичні особи приватного права, єдиним учасником якого є держава, продовжують здійснювати свою діяльність без ліцензії (крім ліцензій на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю відповідно до Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю»).

Зазначені в цьому пункті юридичні особи, які після завершення дії відповідної державної програми або програми органів місцевого самоврядування мають намір здійснювати діяльність з надання фінансових послуг, зобов'язані отримати відповідну ліцензії, передбачену цим Законом або спеціальними законами.

Дія положення абзацу першого цього пункту не поширюється на юридичних осіб публічного права, юридичних осіб приватного права, єдиним учасником якого є держава, щодо яких спеціальним законом передбачена необхідність отримання ліцензії Регулятора та здійснення Регулятором нагляду за їхньою діяльністю»;

е) доповнити пунктами 28¹–28⁴ такого змісту:

«28¹. Установити, що положення пунктів 24, 25 та 30 цього розділу застосовуються до надавачів фінансових послуг, ліцензії яких були тимчасово зупинені відповідно до пункту 9¹ цього розділу, з дня набрання чинності рішенням Національного банку України про поновлення ліцензії».

Національний банк України переформлює ліцензії, які станом на день введення в дію цього Закону тимчасово зупинені у зв'язку із застосуванням до надавача фінансових послуг заходу впливу у вигляді тимчасового зупинення ліцензії, протягом шести місяців з дня набрання чинності рішенням Національного банку України про поновлення ліцензії».

28². Дія пунктів 7 і 8 частини першої статті 50 цього Закону не поширюється на фінансові компанії, ломбарди, які не розпочали здійснення діяльності з надання фінансових послуг протягом шести місяців з дати отримання ліцензії або не провадять діяльність з надання фінансових послуг протягом шести місяців після у зв'язку з тим, що місцезнаходженням таких осіб є територія, на якій ведуться бойові дії, або тимчасово окупована Російською Федерацією територія України, включені до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, що визначається відповідно до законодавства.

28³. Банкам, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, кредитним спілкам та фінансовим компаніям до 30 червня 2024 року вжити заходів для забезпечення подання до Кредитного реєстру Національного банку України інформації, передбаченої Законом України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», у порядку та строки, визначені Національним банком України.

28⁴. Кредитним спілкам та фінансовим компаніям протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» повідомити боржників (письмово та/або шляхом розміщення інформації на веб-сайті надавача фінансових послуг та розміщення інформаційних повідомлень в установчих документах фінансових послуг) про подання інформації про них до Кредитного реєстру Національного банку України»;

ж) у підпункті 2 пункту 30:

в абзаці першому слова «ліцензії на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг» замінити словом «ліцензії»;

абзаці третій — п'ятий замінити чотирма новими абзацами такого змісту:

«для фінансових компаній, ломбардів, які до дня введення в дію цього Закону мали ліцензії, передбачені пунктами 4–7, 11 частини першої статті 4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», разом з ліцензією на надання фінансових платіжних послуг щодо здійснення еквайрингу платіжних інструментів та/або переказу коштів без відкриття рахунку, — вноситься запис про фінансову компанію, ломбард до:

Державного реєстру фінансових установ щодо можливості надання таких фінансових послуг разом із правом надавати фінансові платіжні послуги щодо здійснення еквайрингу платіжних інструментів та/або переказу коштів без відкриття рахунку»;

Реєстру платіжної інфраструктури щодо права на надання фінансових платіжних послуг із здійснення еквайрингу платіжних інструментів та/або переказу коштів без відкриття рахунку вважається відкритою з дня внесення до Реєстру платіжної інфраструктури відповідного запису».

11. Підпункт 2 пункту 5 розділу I Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування місцевої та добровільної пожежної охорони» від 16 листопада 2022 року № 2750-IX виключити.

12. У розділі XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про кредитні спілки» від 14 липня 2023 року № 3254-IX:

1) абзац другий пункту 1 викласти в такій редакції:

«частини першої статті 20 щодо строків проведення загальних зборів членів кредитних спілок, статті 45, які вводяться в дію з 1 липня 2024 року»;

2) у пункті 3:

підпункт «б» підпункту 3 виключити;

у підпункті 4:

абзаці другий і четвертий підпункту «а» викласти в такій редакції:

«банкрутство — визнана господарським судом нездатність боржника, крім страховика або кредитної спілки, відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури або процедури погашення боргів боржника, а також віднесення страховика або кредитної спілки відповідно до рішення Національного банку України до категорії неплатоспроможних відповідно до Закону України «Про страхування» або Закону України «Про кредитні спілки»;

«учасники у справі про банкрутство (неплатоспроможність) — сторони, арбітражний керуючий, державний орган з питань банкрутства, інші учасники справи про банкрутство, щодо прав або обов'язків яких існує спір, а також у випадках, передбачених цим Кодексом, Фонд державного майна України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника»;

абзац третій підпункту «д» викласти в такій редакції:

«1. Заява про відкриття провадження у справі про банкрутство подається кредитором або боржником або Національним банком України у випадках, передбачених цим Кодексом, а стосовно боржника — державного підприємства або господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, — також органом (суб'єктом), уповноваженим управляти державним майном, у письмовій формі та повинна містити»;

3) доповнити пунктами 12¹ і 12² такого змісту:

«12¹. Установити, що у період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, спостережна/наглядова рада кредитної спілки (крім кредитної спілки, ліцензія якої тимчасово зупинена відповідно до пункту 9¹ розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії») має право прийняти рішення про тимчасове зупинення діяльності кредитної спілки.

Тимчасове зупинення діяльності кредитної спілки передбачає, що кредитна спілка з дати прийняття відповідного рішення її спостережною/наглядовою радою не здійснює:

залучення та повернення внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки, виплату процентів на внески (вклади) членів кредитної спілки;

надання кредитів членам кредитної спілки, іншим кредитним спілкам, оплати за дорученням своїх членів вартості товарів, робіт і послуг у межах наданих таким членам кредитів, крім приймання платежів у погашення заборгованості за наданими кредитами;

заміну забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором на суму забезпечення, що є меншою за суму заборгованості за кредитним договором, крім випадків, якщо заставлене майно було втрачено/пошкоджено внаслідок воєнних дій;

виплату бонусів, премій та інших додаткових матеріальних винагород особам, які перебувають у трудових відносинах із кредитною спілкою, крім виплат, які є фіксованими складовими винагороди таким особам;

збільшення обсягів капітальних інвестицій за основними засобами та нематеріальними активами, що забезпечують діяльність кредитної спілки, але не забезпечують отримання доходу, крім нерухомого майна, що перейшло у власність кредитної спілки на підставі реалізації прав заставодержателя відповідно до умов договору застави;

подання фінансової звітності та інших звітних даних до Національного банку України.

Тимчасове зупинення діяльності кредитної спілки може тривати з дати прийняття спостережною/наглядовою радою кредитної спілки відповідного рішення до дев'ятого першого календарного дня з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Кредитна спілка зобов'язана протягом п'яти робочих днів з дня прийняття її спостережною/наглядовою радою рішення про тимчасове зупинення діяльності кредитної спілки повідомити Національний банк України про таке рішення та оприлюднити його на своєму веб-сайті (за наявності технічної можливості). Таке повідомлення має містити інформацію про дату, з якої кредитна спілка тимчасово зупиняє свою діяльність, та протокол або копію протоколу засідання спостережною/наглядовою радою, на якому прийнято відповідне рішення.

Протягом періоду тимчасового зупинення діяльності кредитна спілка здійснює розрахунки виключно через її поточні рахунки в банку.

Кредитна спілка, спостережна/наглядова рада якої прийняла рішення про тимчасове зупинення діяльності кредитної спілки, відновлює свою діяльність на дев'ятому першому календарний день з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні без необхідності прийняття спостережною/наглядовою радою рішення про відновлення діяльності кредитної спілки.

Спостережна/наглядова рада кредитної спілки може прийняти рішення про відновлення діяльності кредитної спілки раніше терміну, встановленого абзацом дванадцятим цього пункту, за умови що місцезнаходженням такої кредитної спілки станом на дату прийняття такого рішення не є територія, на якій ведуться бойові дії, або тимчасово окупована Російською Федерацією територія України, включені до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, що визначається відповідно до законодавства. У такому разі кредитна спілка зобов'язана протягом п'яти календарних днів з дня прийняття відповідного рішення спостережною/наглядовою радою повідомити Національний банк України про відновлення своєї діяльності та оприлюднити відповідне рішення на своєму веб-сайті (за наявності технічної можливості). Таке повідомлення має містити інформацію про дату, з якої кредитна спілка відновлює свою діяльність, та протокол або копію протоколу засідання спостережною/наглядовою радою, на якому прийнято відповідне рішення.

Після відновлення діяльності кредитної спілки всі зобов'язання за договорами, строк виконання яких настав протягом періоду тимчасового зупинення діяльності кредитної спілки, підлягають виконанню в повному обсязі.

Строк повернення внесків (вкладів) членів кредитної спілки та виплати процентів, нарахованих на внески (вклади) членів кредитної спілки, який припадає на період тимчасового зупинення діяльності кредитної спілки, вважається таким, що настає на сто двадцять перший календарний день з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні чи на тридцять перший календарний день з дня відновлення діяльності кредитної спілки за рішенням її спостережною/наглядовою радою.

Після відновлення своєї діяльності кредитна спілка зобов'язана подавати фінансову звітність та звітні дані до Національного банку України у строки, визначені нормативно-правовими актами Національного банку України.

Кредитна спілка зобов'язана протягом 30 календарних днів з дня відновлення своєї діяльності подати до Національного банку України план відновлення діяльності кредитної спілки (далі — план відновлення діяльності), складений згідно з вимогами, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України.

Національний банк України протягом 15 робочих днів з дня отримання плану відновлення діяльності оцінює його та повідомляє про прийнятність плану відновлення діяльності або надає кредитній спілці зауваження до плану відновлення діяльності. Кредитна спілка зобов'язана врахувати надані зауваження та подати до Національного банку України доопрацьований план відновлення діяльності протягом 15 робочих днів з дня отримання зауважень Національного банку України. Якщо Національний банк України не повідомив кредитну спілку про прийнятність плану відновлення діяльності та не надав зауважень до плану відновлення діяльності/доопрацьованого плану відновлення діяльності у визначений цим абзацом строк, такий план відновлення діяльності вважається прийнятним.

Дія абзацу сімнадцятого і вісімнадцятого цього пункту не поширюється на кредитні спілки, які відновили свою діяльність до дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Положення цього пункту застосовуються, у тому числі, до кредитних спілок, спостережна рада яких прийняла рішення про тимчасове зупинення діяльності кредитної спілки відповідно до пункту 8 розділу IX «Прикінцеві положення» Закону України «Про кредитні спілки» від 20 грудня 2001 року № 2908-III.

Національний банк України має право застосувати до кредитної спілки, яка порушила вимоги цього пункту, заходи впливу відповідно до закону.

12². Установити, що у разі завершення строку повноважень членів спостережною/наглядовою радою, членів ревізійної комісії кредитної спілки до завершення чи скасування воєнного стану в Україні повноваження таких членів спостережною/наглядовою радою, членів ревізійної комісії продовжуються в повному обсязі до дати проведення загальних зборів членів кредитної спілки у порядку, встановленому цим Законом».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

підпункту 2 пункту 1, підпунктів 1 і 2 пункту 9, підпунктів 1–4, підпунктів «б», «д», «е», «ж» підпункту 5 пункту 10 і пункту 12 розділу I цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2024 року;

підпункту 8, абзаців десятого і одинадцятого підпункту 13 пункту 2 розділу I цього Закону, які набирають чинності з 5 серпня 2024 року;

абзацу четвертого підпункту 8 пункту 5 розділу I цього Закону (щодо заборони укладати договір про споживчий кредит з особами, виключеними до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, якщо у зазначеному Реєстрі міститься інформація про використання такими особами кредитних коштів для внесення ставок), який набирає чинності з дня оприлюднення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей на своєму веб-сайті повідомлення про забезпечення можливості доступу бюро кредитних історій до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх.

2. Дія пункту 5 розділу I цього Закону поширюється на договори про споживчий кредит, укладені до набрання чинності цим Законом, якщо строк дії таких договорів продовжено після набрання чинності цим Законом.

3. Банкам протягом:

30 днів з дня набрання чинності цим Законом привести свою діяльність та документи у відповідність з вимогами цього Закону щодо забезпечення можливості проведення Національним банком України інспекційних перевірок та надання йому інформації шляхом віддаленого доступу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

90 днів з дня набрання чинності цим Законом привести свою діяльність та документи, не зазначені в абзаці другого цього пункту, у відповідність з вимогами цього Закону.

4. Надавачам фінансових послуг, не зазначеним у пункті 3 цього розділу, та надавачам допоміжних послуг протягом 30 днів з дня набрання чинності цим Законом привести свою діяльність та документи у відповідність з вимогами цього Закону.

5. Установити, що прийняття проектів нормативно-правових актів Національного банку України, що мають ознаки регуляторного акта та розроблення яких:

розпочато до набрання чинності цим Законом (крім проектів нормативно-правових актів, зазначених у абзаці третьому цього пункту), завершується відповідно до вимог законодавства, що діяло до набрання чинності цим Законом; спрямовано на виконання функцій, визначеної пунктом 8¹ статті 7 Закону України «Про Національний банк України», у разі оприлюднення їх Національним банком України до набрання чинності цим Законом, завершується відповідно до статті 56 Закону України «Про Національний банк України», крім вимог, встановлених пунктами 1 і 2 частини восьмої статті 56 Закону України «Про Національний банк України».

6. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

7. Рекомендувати Національному банку України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

8. Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей:

у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

до 1 квітня 2024 року забезпечити можливість доступу бюро кредитних історій до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
22 листопада 2023 року.
№ 3498-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо ввезення, обліку, розподілу гуманітарної допомоги, особливостей оподаткування відповідних операцій та подання звітності

Верховна Рада України **постановляє**:

І. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про гуманітарну допомогу» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 51, ст. 451 із наступними змінами):

1) статтю 1 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Визначення термінів і поняття

У цьому Законі наведені нижче терміни та поняття вживаються в такому значенні:

1) **безоплатна допомога** (пересилка, виконання робіт, надання послуг) — надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації донорам гуманітарної допомоги;

2) **гуманітарна допомога** — цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту;

3) **донори гуманітарної допомоги** (далі — донори) — юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України або іноземної держави, та фізичні особи, що перебувають в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами;

4) **заходи офіційного контролю** — фітосанітарний контроль, ветеринарно-санітарний контроль, державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, що здійснюються згідно із законодавством України;

5) **отримувачі гуманітарної допомоги** — юридичні особи, а також акредитовані представництва іноземних держав, міжнародних та іноземних гуманітарних організацій в Україні (без створення юридичної особи), визначені у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку отримувачами гуманітарної допомоги:

а) громадські об'єднання, у тому числі громадські об'єднання ветеранів війни, громадські об'єднання осіб з інвалідністю, підприємства та організації, засновані ними та створені у порядку, визначеному Законом України «Про громадські об'єднання», — для здійснення їхньої статутної діяльності без мети одержання прибутку;

б) неприбуткові державні та комунальні підприємства, установи, організації та органи місцевого самоврядування;

в) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або інший уповноважений центральний орган виконавчої влади — для забезпечення сил цивільного захисту, що підпорядковані таким органам;

г) Товариство Червоного Хреста України та його обласні і місцеві організації із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України»;

г) благодійні організації, утворені у порядку, визначеному Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»;

д) релігійні організації, зареєстровані у порядку, визначеному Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації»;

е) установи, підприємства, заклади незалежно від форми власності, що здійснюють реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, надавачі соціальних послуг, внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг;

е) надавачі медичних та/або реабілітаційних послуг незалежно від форми власності, що уклали договір про медичне обслуговування населення з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони;

ж) відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій, акредитовані в Україні;

з) представництва міжнародних міжурядових організацій в Україні (без створення юридичної особи);

и) дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав в Україні;

б) набувачі гуманітарної допомоги — фізичні та юридичні особи, які потребують допомоги і яким вона безпосередньо надається. Набувачі гуманітарної допомоги із статусом юридичної особи визначаються відповідно до підпунктів «а», «б», «в», «г», «ґ», «д», «е», «є» пункту 5 цієї статті»;

2) у статті 3:

а) назву викласти в такій редакції:

«Стаття 3. Підстави для здійснення гуманітарної допомоги, її розподілу, перерозподілу, передачі іншим набувачам»;

б) частину третю викласти в такій редакції:

«Зміна отримувача гуманітарної допомоги можлива лише за письмовим погодженням з донором такої допомоги, крім випадків, якщо таке погодження було надано донором під час його пропозиції про надання гуманітарної допомоги або передбачено правочином щодо здійснення гуманітарної допомоги»;

в) доповнити частинами четвертою і п'ятою такого змісту:

«Отримувачі гуманітарної допомоги мають право здійснювати розподіл або перерозподіл гуманітарної допомоги між набувачами гуманітарної допомоги з дотриманням її цільового призначення без додаткового погодження з донором. Набувачі гуманітарної допомоги — юридичні особи, визначені підпунктами «а», «б», «в», «г», «ґ», «д», «е», «є» пункту 5 статті 1 цього Закону, мають право здійснювати передачу одержаної від отримувача гуманітарної допомоги іншим набувачам за погодженням з отримувачем такої допомоги, наданим у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з дотриманням її цільового призначення.

У період дії воєнного або надзвичайного стану та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування Кабінет Міністрів України має право:

встановлювати спрощений порядок визнання допомоги гуманітарною за декларативним принципом, без прийняття відповідного рішення спеціально уповноваженим державним органом з питань гуманітарної допомоги;

розглядати та приймати рішення про розширення переліку отримувачів гуманітарної допомоги»;

3) абзац п'ятий частини першої статті 5 викласти в такій редакції:

«забезпечення ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України»;

4) у частині другій статті 6:

а) абзаци третій і четвертий викласти в такій редакції:

«транспортних засобів, що надходять у період проведення антитерористичної операції, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, безпеки населення та захисту інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, для отримання і використання збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною спеціальною службою транспорту, Національною поліцією України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Державною міграційною службою України, Державною спеціальною службою захисту інформації України, іншими державними органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони України, а також для використання військовослужбовцями з метою забезпечення проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації. У такому випадку державні органи, які входять до складу сектору безпеки і оборони України, мають статус отримувача гуманітарної допомоги, а з моменту використання таких транспортних засобів — статус набувача гуманітарної допомоги;

транспортних засобів, призначених для перевезення більше восьми осіб, та автомобілів, обладнаних для перевезення осіб з інвалідністю з ураженням опорно-рухового апарату та інших маломобільних груп населення, що передаються для використання установам соціального захисту населення, надавачам соціальних послуг, внесеним до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, прийомним сім'ям та дитячим будинкам сімейного типу, закладам охорони здоров'я, реабілітаційним закладам незалежно від форми власності чи фізичним особам — підприємцям, які у встановленому законом порядку одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та/або мають право на надання реабілітаційної допомоги, з якими головний розпорядник бюджетних коштів уклад договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, закладам охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони, закладам освіти, громадським об'єднанням осіб з інвалідністю, підприємствам та організаціям, заснованим ними, громадським організаціям та іншим об'єднанням ветеранів війни, а також транспортних засобів, призначених для Товариства Червоного Хреста України, його обласних і місцевих організацій із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України»;

б) в абзаци п'ятому:

слова «або центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення» виключити;

доповнити другим реченням такого змісту: «У такому випадку зазначені органи виконавчої влади мають статус отримувача гуманітарної допомоги»;

5) частину першу статті 8 викласти в такій редакції:

«Митне оформлення вантажів (товарів) без справляння плати за виконання митних формальностей поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів, здійснюється митними органами за наявності рішення відповідних спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги про визнання таких вантажів (товарів) гуманітарною допомогою, а в період дії воєнного або надзвичайного стану, під час виникнення надзвичайної ситуації та протягом трьох місяців після їх припинення чи скасування — у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України»;

б) статтю 9 після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

«Товари (предмети) гуманітарної допомоги, які не можуть бути використані за цільовим призначенням, можуть бути повернуті донору у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів донора».

У зв'язку з цим частини четверту — восьму вважати відповідно частинами п'ятою — дев'ятою;

7) статтю 10 викласти в такій редакції:

«Стаття 10. Порядок надання Україною гуманітарної допомоги іншим державам

Керуючись принципами гуманності, з метою подолання наслідків воєнного або надзвичайного стану, а також наслідків надзвичайних ситуацій Україна може надавати гуманітарну допомогу іншим державам.

Рішення про надання Україною гуманітарної допомоги приймає Президент України.

Гуманітарна допомога може надаватися в натуральній або грошовій формі, у вигляді надання послуг або виконання робіт, зокрема, у вигляді залучення сил цивільного захисту для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, для життєзабезпечення постраждалих та/або залучення формувань служби медицини катастроф для надання медичної допомоги постраждалим.

Гуманітарна допомога іншим державам надається Україною без прийняття відповідного рішення спеціально уповноваженим державним органом з питань гуманітарної допомоги.

Порядок надання Україною гуманітарної допомоги іншим державам встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення та пропуск через митний кордон України товарів як гуманітарної допомоги України іншим державам здійснюється шляхом подання митної декларації за формою єдиного адміністративного документа, без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері зовнішніх зносин, шляхом перерахування коштів в іноземній валюті на банківський рахунок іноземної держави. Перерахування коштів здійснюється у встановленому законодавством порядку.

Гуманітарна допомога у вигляді залучення сил цивільного захисту з метою проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, для життєзабезпечення постраждалих тощо надається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або іншим уповноваженим центральним органом виконавчої влади, якому підпорядковані такі сили.

Гуманітарна допомога у вигляді залучення формувань служби медицини катастроф для надання медичної допомоги постраждалим у разі виникнення надзвичайних ситуацій надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту»;

8) статтю 11 доповнити частиною восьмою такого змісту:

«Інформація про надходження та розподіл гуманітарної допомоги, крім інформації про гуманітарну допомогу, що є товарами військового призначення та/або подвійного використання чи отримувачами та/або набувачами якої є Збройні Сили України, правоохоронні органи, інші військові формування, утворені відповідно до закону, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, військові адміністрації, утворені відповідно до законодавства, суб'єкти, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, або суб'єкти, які залучаються до боротьби з тероризмом, визначені Законом України «Про боротьбу з тероризмом», не є конфіденційною інформацією або комерційною таємницею та може надаватися з урахуванням вимог, встановлених Законом України «Про доступ до публічної інформації»;

9) частину четверту статті 12 викласти в такій редакції:

«Отримувачі гуманітарної допомоги, які порушили вимоги законодавства про гуманітарну допомогу, втрачають статус отримувача гуманітарної допомоги у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України»;

10) у статті 15 «Прикінцеві положення»:

а) назву викласти в такій редакції:

«Стаття 15. Прикінцеві та перехідні положення»;

б) доповнити пунктами 3¹—3⁷ такого змісту:

«3¹. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування особи, визначені підпунктами «а», «б», «в», «г», «ґ», «д», «е», «є», «ж», «з», «и» пункту 5 статті 1 цього Закону, набувають статус отримувача гуманітарної допомоги незалежно від їх включення до Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги.

3². Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом 12 місяців з дня його припинення чи скасування:

набувачами гуманітарної допомоги, крім набувачів гуманітарної допомоги, визначених статтею 1 цього Закону, для задоволення потреб енергетики є військові адміністрації, суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, що провадять діяльність в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному, нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, а також підприємства, установи, організації, які є операторами об'єктів критичної інфраструктури, органи державної та місцевої влади, що потребують термінового відновлення та/або забезпечення стабільного електро- та/або газопостачання;

отримувачі гуманітарної допомоги для задоволення потреб енергетики за погодженням із центральним органом виконавчої влади, визначеним Кабінетом Міністрів України, забезпечують передачу гуманітарної допомоги безпосередньо її набувачам з метою здійснення ними на безоплатній основі заходів із забезпечення енергетичної безпеки України;

порядок отримання гуманітарної допомоги для задоволення потреб енергетики від донорів, її зберігання, розподілу та передачі набувачам встановлюється Кабінетом Міністрів України.

3³. Тимчасово, на період проведення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, безпеки населення та захисту інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, за спрощеним порядком, встановленим Кабінетом Міністрів України, визнаються гуманітарною допомогою транспортні засоби, кінцевими набувачами яких є військовослужбовці, для використання під час здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, безпеки населення та захисту інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

3⁴. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, положення частини п'ятої статті 11 цього Закону не застосовуються до моменту забезпечення можливості подання звітності в електронній формі за допомогою автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги.

3⁵. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, екологічні норми, встановлені відповідно до Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів», не застосовуються.

3⁶. Встановити, що до транспортних засобів, визнаних гуманітарною допомогою у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування до гуманітарної допомоги також відносяться товари (роботи, послуги), придбані благодійними організаціями, створеними у порядку, визначеному Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», за кордоном та задекларовані ними при ввезенні на митну територію України як гуманітарна допомога, якщо такі товари (роботи, послуги) були безоплатно передані набувачам гуманітарної допомоги, визначених статтею 1 цього Закону, протягом 90 днів з моменту перетину кордону. У такому випадку благодійна організація під час придбання товарів (робіт, послуг) має статус донора, а з моменту ввезення їх на митну територію України — статус отримувача гуманітарної допомоги».

3⁷. Встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування до гуманітарної допомоги також відносяться товари (роботи, послуги), придбані благодійними організаціями, створеними у порядку, визначеному Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», за кордоном та задекларовані ними при ввезенні на митну територію України як гуманітарна допомога, якщо такі товари (роботи, послуги) були безоплатно передані набувачам гуманітарної допомоги, визначених статтею 1 цього Закону, протягом 90 днів з моменту перетину кордону. У такому випадку благодійна організація під час придбання товарів (робіт, послуг) має статус донора, а з моменту ввезення їх на митну територію України — статус отримувача гуманітарної допомоги».

2. Частину восьмою статті 7 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 25, ст. 252; 2014 р., № 43, ст. 2032) після слів «Збройних Сил України» доповнити словами «та інших утворених відповідно до закону військових формувань».

II. Прикінцеві положення

1. Дія Закону набирає чинності через один місяць з дня його опублікування, крім пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Дія абзату третього частини другої статті 6, пунктів 3¹, 3², 3³, 3⁴ та 3⁷ статті 15 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про гуманітарну допомогу» в редакції цього Закону поширюється на правовідносини, що виникли у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ.

3. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня опублікування цього Закону:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

4. Кабінету Міністрів України вжити заходів для забезпечення подання звітності в електронній формі за допомогою автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги з 1 січня 2024 року.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
8 листопада 2023 року.
№ 3448-ІХ.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, про участь України у програмі Союзу «Механізм «Сполучення Європи»»

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, про участь України у програмі Союзу «Механізм «Сполучення Європи», учинену 6 червня 2023 року в м. Львові, яка набирає чинності з дати, коли Сторони повідомлять одна одну про завершення їхніх внутрішніх процедур, необхідних для цієї мети, ратифікувати (додається).

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
21 листопада 2023 року.
№ 3469-IX.

Додаток див. на сайті www.golos.com.ua

Закон України

Про внесення змін до Митного кодексу

України та інших законів України

щодо врегулювання окремих питань

розпорядження іноземними товарами,

транспортними засобами комерційного

призначення, що перебувають на митній

території України під митним контролем,

а також такими, що незаконно ввезені

на митну територію України

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести до Митного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., №№ 44–48, ст. 552) такі зміни:

1. Частину другу статті 95 доповнити пунктом 4 такого змісту:

«4) час, протягом якого товари, транспортні засоби комерційного призначення, поміщені у митний режим транзиту, не можуть бути своєчасно доставлені до митного органу призначення внаслідок накладення на них арешту (за винятком арешту внаслідок позовів приватних осіб) або вилучення у справі про порушення митних правил».

2. Частиною восьмою статті 102 викласти в такій редакції:

«8. Митний режим транзиту припиняється митним органом у разі:

1) конфіскації товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

2) повної втрати товарів, транспортних засобів комерційного призначення внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику;

3) примусового відчуження або вилучення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до законів України «Про правовий режим воєнного стану» та «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»;

4) реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та після надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів у вільний обіг на митній території України».

3. Частиною третьою статті 112 викласти в такій редакції:

«3. Митний режим тимчасового ввезення припиняється митним органом у разі:

1) конфіскації товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

2) повної втрати товарів, транспортних засобів комерційного призначення внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику;

3) примусового відчуження або вилучення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до законів України «Про правовий режим воєнного стану» та «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»;

4) реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та після надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів у вільний обіг на митній території України».

4. Частиною третьою статті 129 доповнити пунктами 4 і 5 такого змісту:

«4) примусового відчуження або вилучення товарів відповідно до законів України «Про правовий режим воєнного стану» та «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»;

5) реалізації товарів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та після надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів у вільний обіг на митній території України».

5. Частиною четверту статті 137 доповнити пунктами 3 і 4 такого змісту:

«3) примусового відчуження або вилучення товарів відповідно до законів України «Про правовий режим воєнного стану» та «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»;

4) реалізації товарів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, для реалізації у порядку та на умовах, визначених Законом України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», та після надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів у вільний обіг на митній території України».

6. Частиною четверту статті 146 доповнити пунктами 4 і 5 такого змісту:

«4) примусового відчуження або вилучення товарів відповідно до законів України «Про правовий режим воєнного стану» та «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»;

5) реалізації товарів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, для реалізації у порядку та на умовах, визначених Законом України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», та після надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів у вільний обіг на митній території України».

7. Частиною другу статті 160 доповнити пунктами 3 і 4 такого змісту:

«3) примусового відчуження або вилучення товарів відповідно до законів України «Про правовий режим воєнного стану» та «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»;

4) реалізації товарів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, для реалізації у порядку та на умовах, визначених Законом України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», та після надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів у вільний обіг на митній території України».

8. Частиною першу статті 290 доповнити пунктами 7 і 8 такого змісту:

«7) якщо товари, транспортні засоби комерційного призначення примусово відчужені або вилучені відповідно до законів України «Про правовий режим воєнного стану» та «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»;

8) у разі надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів (у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення у вільний обіг на митній території України), одержаних від реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, визначених частиною сьомою статті 293 цього Кодексу».

9. Статтю 293 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«7. У разі реалізації іноземних товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають на митній території України під митним контролем та за які не сплачені митні платежі, а також таких, що незаконно ввезені на митну територію України, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі тих, які відповідно до кримінального процесуального законодавства України передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, для реалізації у порядку та на умовах, визначених Законом України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», особою, на яку покладається обов'язок із сплати митних платежів, є особа, яка реалізує такі іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення».

10. Статтю 294 доповнити частиною другою такого змісту:

«2. Особливості визначення бази оподаткування митними платежами під час реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до кримінального процесуального законодавства України визначаються статтею 295¹ цього Кодексу».

11. Доповнити статтею 295¹ такого змісту:

«Стаття 295¹. Особливості нарахування та сплати митних платежів під час реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до кримінального процесуального законодавства України

1. Під час реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, зазначених у частині сьомій статті 293 цього Кодексу, до їхньої вартості, визначеної на підставі звіту про їх оцінку, включається сума митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів, транспортних засобів комерційного призначення у вільний обіг на митній території України.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, не пізніше трьох робочих днів з дня отримання запиту від Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, надає доручення митниці, якою здійснюється контроль за цими товарами, транспортними засобами комерційного призначення, здійснити розрахунок загальної суми митних платежів, що підлягають сплаті, з одночасним інформуванням Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, про таке доручення.

3. Відповідна митниця не пізніше 15 календарних днів, а для товарів, що швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, — не пізніше п'яти календарних днів з дня отримання доручення, зазначеного в частині другій цієї статті, надсилає до Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, довідку про загальну суму митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів, транспортних засобів комерційного призначення у вільний обіг на митній території України.

До довідки, зазначеної в абзаці першому цієї частини, вносяться відомості про:

1) назву митниці, якою складено довідку;
2) посадових осіб, які заповнювали та підписали довідку;
3) номер та дату запиту Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;

4) товари, транспортні засоби комерційного призначення (найменування та стислий опис, код згідно з УКТ ЗЕД, кількість, одиниця їх виміру);

5) відомості про нарахування митних платежів (база оподаткування, ставки та суми митних платежів, спосіб і особливості їх нарахування, офіційний курс валюти України до іноземної валюти, встановлений Національним банком України);

6) реквізити рахунків для перерахування сум митних платежів після реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

4. Розрахунок суми митних платежів здійснюється виходячи з бази оподаткування, за ставками та з урахуванням офіційного курсу валюти України до іноземної валюти, встановленого Національним банком України, що визначені на дату здійснення такого розрахунку.

5. Якщо визначити суму належних до сплати митних платежів неможливо внаслідок ненадання/відсутності у митниці точних відомостей про характер товарів, транспортних засобів комерційного призначення, їх назву, кількість, країну походження і митну вартість, сума митних платежів визначається виходячи з найбільшої величини ставок митних платежів, кількості чи вартості товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що можуть бути визначені на підставі наявних відомостей.

6. Нарухування ввізного мита здійснюється за повними ставками Митного тарифу України. Нарухування акцизного податку та податку на додану вартість здійснюється за ставками, встановленими Податковим кодексом України.

7. Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, забезпечує перерахування на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів (у сумі митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення у вільний обіг на митній території України), одержаних від реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, зазначених у частині сьомій статті 293 цього Кодексу, протягом п'яти робочих днів з дня зарахування таких коштів на поточні рахунки.

8. Розрахунок суми митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення у вільний обіг на митній території України, якщо такі митні платежі не були попередньо сплачені, щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення, зазначених у частині сьомій статті 293 цього Кодексу, що передаються відповідно до кримінального процесуального законодавства України для реалізації у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, здійснюється у порядку, визначеному цією статтею. Кошти у сумі митних платежів, одержаних від реалізації таких товарів, транспортних засобів комерційного призначення, підлягають перерахуванню особою, яка реалізувала такі товари, транспортні засоби комерційного призначення, на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, у строк, визначений законодавством.

9. Щокварталу до 10 числа місяця, наступного за звітним кварталом, між Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, проводиться звірка відомостей щодо реалізації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, зазначених у частині сьомій статті 293 цього Кодексу, а також сум митних платежів, що надійшли на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, від реалізації таких товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

10. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, зазначені у частині сьомій статті 293 цього Кодексу, набувають статусу українських товарів після перерахування особою, яка їх реалізувала, на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, сум митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску таких товарів, транспортних засобів комерційного призначення у вільний обіг на митній території України».

12. Статтю 452 доповнити частиною шостою такого змісту:

«6. З метою здійснення митними органами обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, зазначених у частині сьомій статті 293 цього Кодексу, забезпечення правильності нарахування митних платежів та контролю за станом їх надходження на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, від реалізації таких товарів, транспортних засобів комерційного призначення, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та митні органи здійснюють обмін інформацією про такі товари, транспортні засоби комерційного призначення на підставі міжвідомчих угод про інформаційний обмін, укладених з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику».

13. У статті 483:

1) частину першу викласти в такій редакції:
«1. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, тобто з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів або способів, що утруднюють виявлення таких товарів, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи документів, одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві відомості щодо найменування товарів, їх ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача, кількості вантажних місць, їх маркування та номерів, неправдиві відомості, необхідні для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості, —

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від 50 до 100 відсотків вартості товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, або з конфіскацією товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил, а також товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю»;

2) в абзаці другою частини другої після слів «в розмірі» доповнити словами і цифрами «від 150 до», а слова «переміщення товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України» замінити словами «приховування товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю».

14. У розділі XXI «Прикінцеві та перехідні положення»:

1) доповнити пунктом 6⁵ такого змісту:
«6⁵. Установити, що обов'язок із сплати митних платежів та митний режим митного складу припиняються щодо лікарських засобів, що станом на 24 лютого 2022 року зберігалися в митному режимі митного складу та в період з 24 лютого 2022 року по 1 травня 2022 року за розпорядженням власника таких лікарських засобів були безоплатно (без будь-якої грошової,

матеріальної або інших видів компенсації) передані безпосередньо або через громадське об'єднання для забезпечення потреб закладів охорони здоров'я державної та комунальної форми власності»;

2) у пункті 9¹²: абзац перший доповнити словами і цифрою «(крім випадків, передбачених підпунктом 2 цього пункту)»;

підпункт 2 викласти в такій редакції: «2) зупиняється перебіг строків, визначених: частиною п'ятою статті 43, частиною другою статті 44, частиною четвертою статті 46, статтями 125, 204, частиною тринадцятою статті 264, частиною другою статті 269, частинами п'ятою і шостою статті 299, частиною дев'ятою статті 309, частиною четвертою статті 321, частиною шостою статті 334 цього Кодексу;

статтями 55, 240, частиною шостою статті 244 цього Кодексу, перебіг яких поновлюється з 1 січня 2024 року. У разі якщо перебіг таких строків розпочався до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» від 24 березня 2022 року № 2142-IX, їх перебіг поновлюється з 1 січня 2024 року на невикористаний строк»;

3) у пункті 9²⁴: в абзаці першому слова і цифри «але не більше ніж до 1 січня 2024 року» замінити словами і цифрами «але не більше ніж до 1 січня 2025 року»;

абзац п'ятий виключити.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім пункту 13 розділу I цього Закону, який набирає чинності з 5 січня 2024 року.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) у статті 21 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 1, ст. 2 із наступними змінами):

у частині четвертій:

абзац шостий викласти в такій редакції:

«Реалізація майна в порядку, передбаченому цією частиною, здійснюється за цінами, не нижчими за ринкові, крім випадку, передбаченого абзацом сьомим цієї частини»;

доповнити абзацом сьомим такого змісту:

«Рухоме майно, яке на момент прийняття в управління Національним агентством перебувало на митній території України під митним контролем та за яке не були сплачені митні платежі, а також незаконно ввезене на митну територію України, може бути передано для реалізації за умови включення до його ціни сум митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску такого майна, у вільний обіг на митній території України. У разі якщо таке майно не реалізовано на перших торгах, допускається виставлення його на повторних торгах відповідно до законодавства із зниженням ціни, яка не може бути меншою, ніж сума митних платежів, що підлягали б сплаті при випуску такого майна у вільний обіг на митній території України, якщо такі митні платежі не були попередньо сплачені»;

частину шосту доповнити абзацом другим такого змісту:

«Національне агентство забезпечує перерахування на рахунки, відкриті для зарахування надходжень державного бюджету, контроль за справлянням яких покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, коштів (у сумі митних платежів, які підлягали б сплаті при випуску активів у вільний обіг на митній території України), одержаних від реалізації активів, зазначених в абзаці сьомому частини четвертої цієї статті, протягом п'яти робочих днів з дня зарахування таких коштів на поточні рахунки»;

частину восьму після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Майно, що перебуває під митним контролем, може бути видано його власнику або уповноваженій ним особі лише після митного оформлення зазначеного майна відповідно до заявленої мети та сплати відповідних митних платежів (у разі якщо законом передбачено сплату таких митних платежів)».

У зв'язку з цим абзаці третій і четвертий вважати відповідно абзацами четвертим і п'ятим;

2) пункт 4 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 15 серпня 2022 року № 2510-IX виключити.

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
21 листопада 2023 року.
№ 3475-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Частину дванадцяту статті 7 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 26, ст. 892 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

«12. Громадяни України, які проживали на тимчасово окупованій території, мають право на здобуття або продовження здобуття освіти певного рівня у порядку, визначеному законодавством, на території інших регіонів України за рахунок коштів державного та/або місцевого бюджету з наданням місця в гуртожитку на час навчання.

Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, особи, яким надано статус біженця в Україні, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту, та особи, яким надано статус закордонного українця, які перебувають в Україні на законних підставах та проживали на тимчасово окупованій території, мають право на здобуття або продовження здобуття освіти певного рівня на території інших регіонів України відповідно до законів України «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту».

Особи, зазначені в абзацах першому і другому цієї частини, мають право на здобуття дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти за будь-якою формою здобуття освіти, визначеною законодавством.

Особи, зазначені в абзацах першому і другому цієї частини, мають право на визнання результатів навчання, здобутих на

тимчасово окупованій території України, відповідно до процедури, встановленої статтею 40¹ Закону України «Про освіту».

2. Абзац третьої частини третьої статті 44 Закону України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37—38, ст. 2004; 2020 р., № 24, ст. 170, № 47, ст. 410) викласти в такій редакції:

«Для осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України та отримали документ про повну загальну середню освіту, прийом на навчання до закладів вищої освіти здійснюється у межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти України».

3. Розділ IV Закону України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38—39, ст. 380 із наступними змінами) доповнити статтею 40¹ такого змісту:

«Стаття 40¹. Особливості визнання результатів навчання осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України

1. Особи, які проживали на тимчасово окупованій території України, мають право на визнання результатів навчання, здобутих на такій території, в уповноважених установах, крім випадків, визначених законом:

на рівня повної загальної середньої освіти — у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, шляхом проходження річного оцінювання або державної підсумкової атестації з метою продовження здобуття освіти відповідного рівня або отримання відповідного документа про освіту встановленого зразка;

на рівнях професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти — у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Уповноважені установи забезпечують у порядку та обсягах, визначених Кабінетом Міністрів України, обов'язкове безоплатне навчання всіх осіб, які проходять процедуру визнання результатів навчання, української мови, історії України, основ держави і права. За бажанням такі особи можуть безоплатно відвідувати адаптаційні заняття з психологічної допомоги.

Визнання результатів навчання проводиться на основі оцінювання результатів навчання, зазначених особою в освітній декларації. Типову форму освітньої декларації затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Перелік уповноважених установ затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Визнання результатів навчання на певному рівні освіти проводиться за умови, що заявник відповідно до законодавства України має право на здобуття відповідного ступеня (рівня) освіти.

4. Процедура визнання результатів навчання на рівні професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти завершується прийняттям одного з таких рішень:

1) надання рекомендації для вступу для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, зокрема із скороченням строку навчання, за індивідуальну освітньо-траєкторією, що передбачає вивчення української мови, історії України, проходження спеціального курсу про наслідки агресії російської федерації проти України і протидію російській пропаганді, формування загальнокультурних та громадянських компетентностей;

2) надання рекомендації для проходження кваліфікаційної атестації з метою присвоєння відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня професійної (професійно-технічної) освіти, атестації здобувачів для присудження освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та присвоєння відповідної кваліфікації;

3) присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня професійної (професійно-технічної) освіти або присудження ступеня фахової передвищої освіти, а також відповідної професійної кваліфікації у випадках, передбачених законодавством та/або освітньою програмою.

5. Результати навчання на рівні вищої освіти можуть бути визнані в обсязі не більше 75 відсотків загального обсягу освітньої програми.

6. Результати навчання не визнаються:

1) із спеціальностей (професій) згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

2) на другому (магістерському) (крім освітніх програм підготовки магістрів медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямування) та третьому (освітньо-науковому/освітньотворчому) рівні вищої освіти.

7. Процедура визнання результатів навчання здійснюється за рахунок коштів державного бюджету у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та є безоплатною для осіб, результати навчання яких визнаються відповідно до цього Закону.

8. Зарахування на навчання для здобуття професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти здійснюється на місця державного або регіонального замовлення чи за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

Зарахування на навчання для здобуття вищої освіти може здійснюватися:

за квотою на місця державного або регіонального замовлення для вступників з тимчасово окупованої території України; на вакантні місця державного або регіонального замовлення у разі зарахування із скороченням строку навчання; за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.

9. Особа має право проходити процедуру визнання результатів навчання за певним рівнем (ступенем) освіти лише за однією освітньою програмою».

4. Частину третьої статті 43 Закону України «Про фахову передвищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 30, ст. 119; із змінами, внесеними законом України від 23 лютого 2023 року № 2940-IX) виключити.

5. Підпункт 3 пункту 3 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 31, ст. 226 із наступними змінами) виключити.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через три місяці з дня набрання ним чинності.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
21 листопада 2023 року.
№ 3482-IX.

Закон України

Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів

Цей Закон визначає правові, організаційні та економічні засади створення і функціонування в Україні системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, а також регулює відносини у зазначеній сфері.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) адміністратор електронної системи репортигу — суб'єкт господарювання державної форми власності, що забезпечує

функціонування та здійснює адміністрування електронної системи репортигу;

2) база даних мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів — компонент електронної системи репортигу, що містить інформацію про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів;

3) базовий рік — календарний рік, протягом якого обліковуються дані, що використовуються для розрахунку рівня мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, які належить створити та зберігати, або щодо рівня створених мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

4) баланс постачання і споживання нафти та нафтопродуктів — звіт про фактичні обсяги (у грошовому та кількісному виразі) постачання нафти та нафтопродуктів для їх кінцевого споживання на митній території України, включаючи обсяги їх імпорту/експорту, видобутку та переробки з урахуванням різниці залишків протягом відповідного місячного, кварталного, піврічного та річного періодів;

5) банківська гарантія — вид фінансового забезпечення виконання зобов'язань, вчиненого в письмовій (електронній) формі, відповідно до якого банківська установа бере на себе грошове зобов'язання перед центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазоопереробному комплексі, на його першу вимогу сплатити за суб'єкта ринку кошти в разі невиконання таким суб'єктом у повному обсязі або частково своїх зобов'язань щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів згідно з вимогами цього Закону;

6) відповідальний зберігач — суб'єкт господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, діяльність якого підлягає ліцензуванню відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртних дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» та який має на праві власності або користування резервуари, що відповідають вимогам щодо технологічної, екологічної і пожежної безпеки та забезпечують збереження кількісних і якісних характеристик нафти та/або нафтопродуктів протягом строку їх зберігання, діяльність якого спрямована на зберігання нафти та/або нафтопродуктів та надання послуги з відповідального зберігання відповідно до цього Закону;

7) внутрішнє споживання — загальні обсяги нафти та нафтопродуктів, обчислені за базовий рік відповідно до додатка II до Директиви Ради 2009/119/ЄС від 14 вересня 2009 року щодо зобов'язання держав-членів забезпечувати мінімальний рівень резервів сировини нафти та/або нафтопродуктів (далі — Директива Ради 2009/119/ЄС), що надходить на внутрішній ринок України для енергетичного та неенергетичного використання. Внутрішнє споживання передбачає постачання для сектору промисловості, у тому числі переробної, транспортного сектору, сектору домогосподарств та інших секторів для «кінцевого» споживання, а також власне споживання енергетичного сектору (крім сировини нафти, що використовується для подальшої переробки);

8) електронна платформа електронної системи репортигу — компонент електронної системи репортигу, що використовується для збирання, систематизації та аналізу інформації, подання якої передбачено законодавством у сфері мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, визначення обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів для кожного суб'єкта ринку та контролю за виконанням зобов'язань таких суб'єктів ринку;

9) електронна система репортигу — інформаційно-комунікаційна система щодо мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що є складовою цілісної системи моніторингу ринку нафти та нафтопродуктів та забезпечує:

створення, збирання, внесення, накопичення, перегляд, відправлення, прийняття, обробку, використання, зберігання, захист, облік та надання інформації щодо створення, управління та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

подання суб'єктами ринку інформації щодо обсягів виробництва, запасів, імпорту/експорту, реалізації нафтопродуктів, а також обсягів імпорту/експорту та переробки нафти;

подання акредитованими випробувальними лабораторіями та органами з оцінки відповідності інформації про результати випробувань нафтопродуктів щодо їх якості і безпеки;

інформування про наявність банківської гарантії;

10) комерційні запаси — запаси нафти та/або нафтопродуктів, що є власністю та зберігаються суб'єктами ринку, на яких не розповсюджується передбачене цим Законом зобов'язання щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

11) кризова ситуація на ринку нафти та нафтопродуктів — порушення балансу попиту і пропозиції нафти та нафтопродуктів, спричинене різким та неочікуваним зменшенням пропозиції нафти та нафтопродуктів на національному та/або міжнародному рівні, в результаті якого обсяги споживання нафти та нафтопродуктів на внутрішньому ринку України значно перевищують обсяги їх постачання;

12) мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів — спеціальні запаси нафти та нафтопродуктів суб'єктів ринку, що створюються, зберігаються, замінюються, розкриваються, використовуються, поновлюються і підлягають реалізації у порядку, визначеному цим Законом, та які призначені для тимчасового задоволення попиту внутрішнього ринку України у споживанні нафти та нафтопродуктів у разі виникнення кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів;

13) нафтопродукти — виключно бензини автомобільні, паливо дизельне, отримані під час переробки нафти, газового конденсату або їх суміші, що відповідають вимогам Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив, затвердженого Кабінетом Міністрів України, та відповідних чинних стандартів, а також газ скраплений, що відповідає вимогам Технічного регламенту щодо вимог до газу скрапленого для автомобільного транспорту, комунально-побутового споживання та промислових цілей, затвердженого Кабінетом Міністрів України, та відповідних чинних стандартів;

14) оператор мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів (далі — оператор) — суб'єкт господарювання, що відповідає вимогам, встановленим до суб'єкта ринку та відповідального зберігача, здійснює діяльність із створення, зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та надає послуги з резервування і зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів за відповідними договорами (тікетс-угодами);

15) резервуари — ємності, призначені для накопичення, зберігання та обліку нафти або нафтопродуктів, що відповідають встановленим вимогам щодо технологічної, екологічної і протипожежної безпеки, забезпечують збереження кількісних і якісних характеристик нафти та/або нафтопродуктів протягом строку їх зберігання та обладнані рівнемірами — лічильниками обсягу нафти та/або нафтопродуктів відповідно до вимог законодавства;

16) розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів — прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про реалізацію (продаж) нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів для мінімізації негативних наслідків впливу кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів і стабілізації ситуації на внутрішньому ринку України;

17) система мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів — сукупність правових, організаційних та адміністративних заходів, інженерних, технічних засобів, програмного забезпечення, а також методів обробки інформації, спрямованих на створення, зберігання, заміну, розкриття, використання, поновлення та реалізацію (продаж) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

18) суб'єкт ринку нафти та нафтопродуктів (далі — суб'єкт ринку) — суб'єкт господарювання, діяльність якого підлягає ліцензуванню відповідно до Закону України «Про державне регу-

лювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального», який здійснює введення в обіг нафтопродуктів;

19) тікетс-угода — угода щодо створення та зберігання обумовлених договором видів нафти та нафтопродуктів, що укладається між оператором і суб'єктом ринку та є зобов'язанням оператора створити визначені такою угодою мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів замість суб'єкта ринку;

20) цілісна система моніторингу ринку нафти та нафтопродуктів — комплекс уніфікованих організаційних, технічних, інформаційно-комунікаційних, програмних засобів і методів формування зведеного балансу постачання та споживання нафти та нафтопродуктів, здійснення моніторингу обсягів на ринках нафти, нафтопродуктів та скрапленого газу в Україні, моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів, моніторингу створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

2. Інші терміни вживаються у цьому Законі у таких значеннях:

термін «нафта» — у значенні, наведеному в Законі України «Про нафту і газ»;

терміни «введення в обіг», «випробувальна лабораторія» та «органи з оцінки відповідності» — у значеннях, наведених у Законі України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»; термін «акцизний склад» — у значенні, наведеному в Податковому кодексі України.

Стаття 2. Сфера дії цього Закону

1. Для підвищення рівня енергетичної безпеки України та сталого постачання нафти та нафтопродуктів на внутрішній ринок у разі виникнення кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів, а також з метою запровадження надійного та прозорого механізму постачання нафти та нафтопродуктів на основі принципу солідарності Договірних Сторін Договору про заснування Енергетичного Співтовариства створюються мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів.

2. Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, зберігання, заміни, розкриття, використання, поновлення та реалізації (продажу) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, а також виконання плану дій для подолання кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів України.

Стаття 3. Правова основа створення та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Правову основу створення та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів становлять Конституція України, Податковий кодекс України, Цивільний кодекс України, Бюджетний кодекс України, цей Закон, закони України «Про нафту і газ», «Про трубопровідний транспорт», «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань», «Про публічні закупівлі», «Про торгово-промислові палати в Україні», Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Договір про заснування Енергетичного Співтовариства, інші міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інші акти законодавства.

Стаття 4. Державне управління у сфері мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Державне управління у сфері мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та забезпечення функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів у межах своїх повноважень здійснюють:

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі;
- 3) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику;
- 4) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику;
- 5) спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері статистики;
- 6) інші органи виконавчої влади відповідно до закону.

2. Кабінет Міністрів України:

- 1) затверджує порядок створення, управління та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів в Україні;
- 2) затверджує порядок функціонування та ведення електронної системи репортигу;
- 3) затверджує порядок здійснення моніторингу обсягів на ринках нафти, нафтопродуктів та скрапленого газу в Україні;
- 4) затверджує порядок здійснення моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів в Україні;
- 5) затверджує план дій для подолання кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів України;

6) приймає рішення щодо кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів у випадках, передбачених законодавством;

7) приймає рішення про розкриття, реалізацію, поновлення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі:

- 1) здійснює управління системою мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;
- 2) визначає адміністратора електронної системи репортигу;
- 3) складає річний баланс постачання і споживання нафти та нафтопродуктів в Україні;
- 4) є бенефіціаром, на користь якого надається банківська гарантія для забезпечення виконання зобов'язань суб'єктів ринку щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до вимог, встановлених цим Законом;
- 5) затверджує методику обчислення рівня мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, розроблену на основі методології, визначеної додатками I і II до Директиви Ради 2009/119/ЄС;
- 6) здійснює моніторинг балансу постачання і споживання нафти та нафтопродуктів на внутрішньому ринку України;
- 7) здійснює моніторинг якості і безпечності нафтопродуктів на внутрішньому ринку України, у тому числі тих, що входять до складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та зберігаються операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами;
- 8) здійснює з використанням електронної системи репортигу моніторинг дотримання операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами вимог щодо створення, зберігання, заміни, розкриття, використання, поновлення та реалізації (продажу) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;
- 9) здійснює взаємодію та обмін інформацією з іншими центральними органами виконавчої влади щодо виконання вимог цього Закону;
- 10) здійснює інші повноваження, визначені цим Законом.

4. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику:

1) проводить перевірку відображених в електронній системі репортигу достатності обсягу створених мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та фінансового забезпечення кожного суб'єкта ринку, що здійснює імпорту нафти та/або нафтопродуктів та введення їх в обіг відповідно до вимог цього Закону;

2) забезпечує обмін інформацією між базою даних щодо митного оформлення нафти та/або нафтопродуктів, що ввозяться на митну територію України, та електронною системою репортигу;

3) здійснює взаємодію з іншими центральними органами виконавчої влади щодо виконання вимог цього Закону;

4) здійснює інші повноваження, визначені цим Законом.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику:

1) проводить перевірку відображених в електронній системі репортигу достатності обсягу створених мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та фінансового забезпечення кожного суб'єкта ринку, що здійснює виробництво нафтопродуктів та введення їх в обіг;

2) забезпечує обмін інформацією між базою даних обліку акцизного податку суб'єктів ринку та електронною системою репортигу;

3) здійснює взаємодію з іншими центральними органами виконавчої влади щодо виконання вимог цього Закону;

4) здійснює інші повноваження, визначені цим Законом.

6. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері статистики:

1) забезпечує обмін інформацією щодо визначення обсягів споживання нафти та нафтопродуктів на внутрішньому ринку України та електронною системою репортигу;

2) здійснює взаємодію з іншими центральними органами виконавчої влади щодо виконання вимог цього Закону;

3) здійснює інші повноваження, визначені цим Законом.

Стаття 5. Склад мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. До складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів входять такі категорії товарної продукції:

- 1) нафта;
- 2) нафтопродукти.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, визначає:

1) перелік нафти та нафтопродуктів, що мають входити до складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, та їх співвідношення у складі таких запасів;

2) обсяг мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, які зобов'язані створювати та зберігати оператори і суб'єкти ринку.

При цьому: обсяг мінімальних запасів нафтопродуктів має становити щонайменше одну третину обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

розрахунок обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів у розрахунковому році здійснюється з урахуванням вимог пункту 3 статті 9 Директиви Ради 2009/119/ЄС.

Стаття 6. Баланс постачання і споживання нафти та нафтопродуктів

1. Річний баланс постачання і споживання нафти та нафтопродуктів складається та ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, на основі даних цілісної системи моніторингу ринку нафти та нафтопродуктів.

2. До внутрішнього споживання нафти та нафтопродуктів не включаються нафта та нафтопродукти (з урахуванням різниці залишків):

1) включені до складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів або до матеріальних цінностей державного матеріального резерву та мобілізаційного резерву;

2) використані для створення запасів або для забезпечення потреб сил безпеки та сил оборони України;

3) ввезені на митну територію України в митних режимах, відмінних від імпорту.

3. Відомості, що містяться у балансі, використовуються для визначення:

1) обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів з урахуванням фактичних обсягів внутрішнього споживання нафти та нафтопродуктів на базовий рік;

2) обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що зберігаються, замінюються, розкриваються, використовуються, поновлюються та підлягають реалізації (продажу);

3) інших ознак, що характеризують тенденції розвитку ринку нафти та нафтопродуктів.

4. Оператори, суб'єкти ринку та відповідальні зберігачі зобов'язані подавати до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, регулярну звітність, необхідну для складання балансу постачання і споживання нафти та нафтопродуктів, та інші документи і відомості з використанням електронної платформи електронної системи репортигу відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

5. Акредитовані випробувальні лабораторії та органи з оцінки відповідності подають інформацію щодо результатів випробувань якості і безпечності нафтопродуктів, у тому числі із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, з використанням електронної платформи електронної системи репортигу відповідно до порядку проведення моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів на ринку України, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

6. Оператори, суб'єкти ринку та відповідальні зберігачі подають до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, річні звіти щодо зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та щодо надання послуг з резервування і зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів не пізніше 15 січня року, наступного за базовим.

7. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, забезпечує інформування та подання до Секретаріату Енергетичного Співтовариства річних звітів щодо рівня накопичення та складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів не пізніше 31 січня року, наступного за базовим.

8. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, забезпечує інформування та надання Секретаріату Енергетичного Співтовариства зведеної копії реєстру мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів не пізніше 15 березня року, наступного за базовим, із зазначенням рівня накопичення та складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, включених до реєстру мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів станом на останній день базового року.

9. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері статистики:

1) забезпечує подання до Статистичної організації Європейської Комісії (Євростату) щомісячного звіту щодо статистики нафти (Eurostat's Monthly Oil Statistics Questionnaire) — протягом 55 днів після закінчення звітного місяця;

2) забезпечує подання до Секретаріату Енергетичного Співтовариства щомісячного статистичного звіту про обсяги імпорту або доставки сирової нафти — протягом 30 днів після закінчення звітного місяця з урахуванням вимог, визначених Регламентом Ради ЄС № 2964/95 від 20 грудня 1995 року щодо запровадження реєстрації імпорту та поставок сирової нафти у Співтоваристві;

3) забезпечує подання до Секретаріату Енергетичного Співтовариства та Статистичної організації Європейської Комісії (Євростату) щомісячного статистичного звіту про обсяги комерційних запасів, що зберігаються на території України, — протягом 55 днів після закінчення звітного місяця.

Стаття 7. Електронна система репортигу

1. Електронна система репортигу забезпечує облік та контроль обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, які зберігають оператори, суб'єкти ринку та відповідальні зберігачі, моніторинг обсягів, якості і безпечності нафтопродуктів на ринках нафти, нафтопродуктів та скрапленого газу в Україні.

2. Електронна система репортигу складається з електронної платформи та бази даних мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

3. Електронна платформа електронної системи репортигу забезпечує взаємодію між операторами, суб'єктами ринку, відповідальними зберігачами, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, та іншими центральними органами виконавчої влади відповідно до законодавства.

4. Програмними засобами електронної платформи електронної системи репортигу забезпечуються створення особистих електронних кабінетів операторів, суб'єктів ринку та відповідальних зберігачів, електронна ідентифікація та автентифікація користувачів, завантаження, заповнення та подання документів, формування інформації у вигляді вихідних документів, інші функціональні можливості, визначені Законом України «Про публічні електронні реєстри». Доступ до особистих електронних кабінетів забезпечує адміністратор електронної системи репортигу.

5. База даних мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів містить інформацію про:

1) склад, кількість, якісні характеристики нафти та нафтопродуктів, що зберігаються операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами;

2) місяця зберігання нафти та нафтопродуктів, у тому числі дані про технічні характеристики (параметри) резервуарів, в яких зберігаються мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів;

3) повне найменування та ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України для юридичних осіб або прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків чи серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) для фізичних осіб — підприємців, відповідальних зберігачів із зазначенням кількості і якості нафти та нафтопродуктів, які вони зберігають;

4) найменування відповідальних зберігачів із зазначенням кількості і якості нафти та нафтопродуктів, які вони зберігають, а також документи, що підтверджують відповідність таких зберігачів кваліфікаційним вимогам до відповідальних зберігачів;

5) банківські гарантії, видані банківською установою України суб'єктам ринку на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, з метою забезпечення виконання суб'єктами ринку своїх зобов'язань щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

6. Власником електронної системи репортигу та виключних майнових прав на її програмне забезпечення є держава в особі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі.

7. Держателем (розпорядником) електронної системи репортигу є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі.

8. Оператори, суб'єкти ринку та відповідальні зберігачі забезпечують внесення (оновлення) до електронної системи репортигу даних про місяця зберігання, перелік та обсяги мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до порядку функціонування та ведення електронної системи репортигу, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

9. Електронна система репортигу, взаємодіючи з іншими електронними реєстрами, забезпечує наявність відомостей про:

1) обсяги введених в обіг виробниками та імпортерами нафти та нафтопродуктів за попередні періоди;

2) якість і безпечність нафтопродуктів на ринку України;

3) нормативні обсяги мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів для кожного суб'єкта ринку;

4) банківські установи, які надали банківські гарантії;

5) банківські гарантії, видані оператором або суб'єктам ринку;

6) дані обліку акцизного податку суб'єктів ринку, у тому числі дані рівнемірив на акцизних складах, що зазначені як місця зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

7) дані щодо митного оформлення нафти та/або нафтопродуктів, що ввозяться на митну територію України в режимі імпорту;

8) інші дані, необхідні для забезпечення виконання цього Закону.

10. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, для здійснення митного контролю має доступ до інформації, що міститься в електронній системі репортигу, а саме щодо:

1) достатності обсягу створених мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

2) наявності та обсягу фінансового забезпечення для кожного суб'єкта ринку, що здійснює імпорту нафти та/або нафтопродуктів та введення їх в обіг відповідно до вимог цього Закону.

11. Взаємодія інформаційних систем суб'єктів інформаційних відносин здійснюється в електронному вигляді на рівні центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, шляхом:

1) обміну даними щодо митного оформлення нафти та/або нафтопродуктів, що ввозяться на митну територію України (вивозяться з митної території України), в режимі реального часу;

2) автоматизованого обміну зазначеною інформацією між інформаційними системами за принципом «запит — відповідь» (у разі відсутності можливості обміну інформацією в режимі реального часу);

3) надання регламентованого доступу уповноваженим посадовим особам суб'єктів інформаційних відносин до інформації в інформаційних системах за принципом їх ідентифікації та відповідно до окремого порядку надання регламентованого доступу до інформаційних систем.

12. Структура та формат даних, що передаються та приймаються в порядку інформаційної взаємодії, строк їх передачі, процедури взаємодії інформаційних систем та порядок внесення змін до них визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, шляхом прийняття відповідних спільних рішень, що оформлюються окремими протоколами.

13. Відомості, що містяться в електронній системі репортигу, використовуються іншими органами державної влади у випадках, визначених законодавством щодо створення та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

14. Захист інформації, що обробляється в електронній системі репортигу, забезпечується відповідно до цього Закону, законів України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про захист персональних даних», «Про інформацію».

Розділ II. МІНІМАЛЬНІ ЗАПАСИ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ

Стаття 8. Створення і правовий статус мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Загальний обсяг мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що мають зберігатися для задоволення потреб внутрішнього ринку України в період кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів, визначається за найбільшим з двох таких показників: 90 днів середньодобового чистого імпорту або 61 день середньодобового внутрішнього споживання.

2. Середньодобове значення ввезених нафти та нафтопродуктів у режимі імпорту та середньодобове внутрішнє споживання нафти та нафтопродуктів розраховуються та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, на основі статистичних даних центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, про введення в обіг нафти та нафтопродуктів у відповідному періоді.

3. Методика обчислення рівня мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, з урахуванням вимог, визначених додатками I-III до Директиви Ради 2009/119/ЄС.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, здійснює моніторинг державних операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами зобов'язань із зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

5. Нафта та нафтопродукти із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів не можуть використовуватися у комерційних або будь-яких інших цілях, крім випадків, передбачених цим Законом.

6. Нафта та нафтопродукти із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів можуть бути передані у заставу з метою отримання банківської гарантії. Створення інших обтяжень мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів правами третіх осіб, а також звернення стягнення на них за зобов'язаннями будь-яких осіб не допускаються.

7. Суб'єкти ринку, які здійснюють введення в обіг нафти та/або нафтопродуктів на ринку України, крім операції для забезпечення безперебійного та ефективного функціонування системи магістральних нафтопроводів та нафтопродуктопроводів України, зобов'язані створювати та зберігати обсяги нафти та нафтопродуктів, які становлять мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів та належать на праві власності операторам або суб'єктам ринку.

8. Суб'єкт ринку набуває право введення в обіг нафти та/або нафтопродуктів лише в обсязі, пропорційному мінімальному запасу нафти та нафтопродуктів, фактично сформованому таким суб'єктом ринку або замість такого суб'єкта — оператором відповідно до укладеної тікетс-угоди.

9. Необхідною умовою набуття суб'єктами ринку права, визначеного частиною восьмою цієї статті, є достатній розмір залишку фінансового забезпечення відповідно до вимог цього Закону.

10. Мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів створюються: 1) суб'єктами ринку, які здійснюють ввезення нафти та/або нафтопродуктів у режимі імпорту, з переліку нафти та/або нафтопродуктів, які ними вводяться в обіг на території України; 2) суб'єктами ринку, які здійснюють діяльність з виробництва нафтопродуктів, з нафти, яка вводиться в обіг, та/або нафтопродуктів, які виробляються та вводяться в обіг відповідно до обсягу і номенклатури, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі;

3) суб'єктами ринку, які вводять в обіг газ скраплений, або у газі скрапленому, або в бензинах автомобільних з коефіцієнтом 0,8 до встановленого обсягу мінімальних запасів для газу скрапленого.

11. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, інформує суб'єктів ринку про обсяг, номенклатуру та якісні характеристики мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів (із зазначенням обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, необхідного для введення в обіг виробниками нафтопродуктів та імпортерами нафти та/або нафтопродуктів) не пізніше ніж за 200 днів до набрання чинності відповідними зобов'язаннями суб'єктів ринку щодо створення та зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів шляхом розміщення відповідної інформації на своїй офіційній веб-сторінці та в особистих електронних кабінетах суб'єктів ринку електронної системи репортиунгу згідно з порядком створення, управління та функціонування в Україні системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

12. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, інформує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, про розмір створеного обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та фінансового забезпечення для кожного суб'єкта ринку, що здійснює імпорт нафтопродуктів та їх введення в обіг.

13. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, інформує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, про розмір створеного обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та фінансового забезпечення для кожного суб'єкта ринку, що здійснює імпорт нафтопродуктів та їх введення в обіг.

Стаття 9. Оператори мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та особливості укладання тікетс-угоди

1. Метою діяльності операторів є створення та зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів та надання послуг з резервування і зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів за тікетс-угодами.

2. Для забезпечення виконання договорів про резервування і зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів за тікетс-угодами оператори можуть створювати власну інфраструктуру для їх зберігання та здійснювати закупівлю нафти та/або нафтопродуктів.

3. Резервуари, в яких оператор зберігає мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів, мають відповідати вимогам щодо технологічної, екологічної і пожежної безпеки та забезпечувати збереження кількісних і якісних характеристик нафти та/або нафтопродуктів протягом строку їх зберігання.

4. Тікетс-угоди розробляються відповідно до типової форми, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі.

5. Право власності на обсяг нафти та нафтопродуктів згідно з тікетс-угодою належить оператору.

6. Оператор має право на укладення тікетс-угоди лише в обсязі, що не перевищує фактично створений обсяг мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що перебуває у його власності. Разом з тікетс-угодою оператор зобов'язаний укласти договір банківської гарантії, що має покривати 25 відсотків ринкової вартості обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що є предметом відповідної тікетс-угоди.

7. У разі укладення тікетс-угоди зобов'язання оператора щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів збільшуються на обсяг нафтопродуктів, зазначений у тікетс-угоді, а зобов'язання суб'єкта ринку щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів зменшуються на обсяг нафти та/або нафтопродуктів, зазначений у відповідній тікетс-угоді.

8. Зобов'язання оператора та суб'єкта ринку за тікетс-угодами, інформація про місяця зберігання нафти та/або нафтопродуктів, що є предметом відповідних тікетс-угод, а також копії банківських гарантій відображаються в їх особистих електронних кабінетах електронної системи репортиунгу.

9. Під час укладання та виконання тікетс-угоди не допускається встановлення будь-яких прав третіх осіб, у тому числі

права користування, здійснення заміни боржника у зобов'язанні.

Стаття 10. Фінансове забезпечення зобов'язань щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. З метою забезпечення виконання зобов'язань щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів оператори та суб'єкти ринку зобов'язані подавати до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, інформацію про банківську гарантію у випадках та порядку, встановлених цим Законом.

2. Банківська гарантія для цілей цього Закону є належним фінансовим забезпеченням. Банківська гарантія є безвідкличною, непередаваною та безумовною.

3. Сума, на яку видана банківська гарантія, має покривати 25 відсотків ринкової вартості обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, створених операторами та суб'єктами ринку відповідно до цього Закону.

4. Інформація про розмір та доступний залишок фінансового забезпечення оператора або суб'єкта ринку має відображатися та бути доступною в електронній системі репортиунгу.

5. Рівень достатнього фінансового забезпечення має бути забезпечений суб'єктом ринку, що здійснює ввезення нафти та/або нафтопродуктів у режимі імпорту та введення їх в обіг, не пізніше ніж за 12 годин до початку митного оформлення нафти та/або нафтопродуктів, що ввозяться на митну територію України.

6. У разі якщо на дату перевірки достатності фінансового забезпечення суб'єкт ринку, що здійснює ввезення нафти та/або нафтопродуктів у режимі імпорту та введення їх в обіг, не надав фінансове забезпечення в необхідному обсязі, митний орган відмовляє в митному оформленні нафти та/або нафтопродуктів, що ввозяться на митну територію України в режимі імпорту, з підстав недостатності фінансового забезпечення. Митний орган вносить до електронної системи репортиунгу інформацію про відмову суб'єкту ринку в митному оформленні нафти та/або нафтопродуктів та інформує через електронну систему репортиунгу центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, про недостатність фінансового забезпечення у суб'єкта ринку.

7. Рівень достатнього фінансового забезпечення має бути забезпечений суб'єктом ринку, що здійснює виробництво нафтопродуктів та введення їх в обіг, не пізніше ніж за 12 годин до початку реєстрації відповідної акцизної накладної податковим органом.

8. У разі якщо на дату перевірки достатності фінансового забезпечення суб'єкт ринку, що здійснює виробництво нафтопродуктів та введення їх в обіг, не надав фінансове забезпечення в необхідному обсязі, податковий орган відмовляє в реєстрації відповідної акцизної накладної з підстав недостатності фінансового забезпечення. Податковий орган вносить до електронної системи репортиунгу інформацію про відмову суб'єкту ринку в реєстрації акцизної накладної на вироблені нафтопродукти та інформує через електронну систему репортиунгу центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, про недостатність фінансового забезпечення у суб'єкта ринку.

Стаття 11. Зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Суб'єкти ринку зберігають мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів із дотриманням вимог, встановлених цим Законом. Запаси, які вони зобов'язані зберігати на акцизних складах (крім місць роздрібної торгівлі нафтопродуктами), можуть зберігатися разом з комерційними запасами, а також нафтою або нафтопродуктами, призначеними для власних потреб таких суб'єктів ринку.

2. Суб'єкти ринку можуть укладати договір про відповідальне зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів (далі — договір про відповідальне зберігання), що належать їм на праві власності та які вони зобов'язані зберігати відповідно до цього Закону, з іншими суб'єктами ринку та/або відповідальними зберігачами. Такий договір про відповідальне зберігання має відповідати вимогам, встановленим цим Законом.

3. Відповідальні зберігачі, з якими укладено договори про відповідальне зберігання, забезпечують належні умови зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів із дотриманням вимог, встановлених цим Законом.

4. Мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів зберігаються на території України у резервуарах, технічні параметри яких дають змогу здійснювати їх прийом та відпуск протягом строку, визначеного Кабінетом Міністрів України у рішенні про кризову ситуацію на ринку нафти та нафтопродуктів.

5. Зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів може здійснюватися на вибір суб'єкта ринку будь-яким центральним об'єктом зберігання (у розумінні Директиви Ради 2009/119/ЄС) або суб'єктом господарювання держави — члена Європейського Союзу (далі — суб'єкт господарювання ЄС), який має у розпорядженні вільні резервуари, розташовані на територіях держав — членів Європейського Союзу, що межують з Україною, і які зобов'язалися підтримувати мінімальний рівень мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

Таке зберігання можливе виключно за умови:

1) наявності укладеної адміністратором електронної системи репортиунгу з відповідним центральним об'єктом зберігання або суб'єктом господарювання ЄС угоди про обмін інформацією щодо обсягів зберігання в них мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів України, наявності вільних резервуарів, строків можливого зберігання та інших відомостей, необхідних для виконання суб'єктами ринку зобов'язань із створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

2) заборони передачі зобов'язань із зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів будь-якому іншому суб'єкту господарювання ЄС;

3) зберігання суб'єктами ринку на територіях держав-членів, зазначених в абзаці першому цієї частини, не більше 25 відсотків загального обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, які суб'єкти ринку зобов'язані створювати відповідно до вимог цього Закону;

4) введення в обіг мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до вимог статті 19 цього Закону.

6. Мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів не можуть передаватися на відповідальне зберігання суб'єктам господарювання, щодо яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи відповідно до Закону України «Про санкції».

Стаття 12. Відповідальне зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Відповідальне зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснюється з дотриманням умов зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, встановлених статтею 11 цього Закону.

2. Відповідальне зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснюється на підставі договору про відповідальне зберігання. Згідно з умовами договору про відповідальне зберігання відповідальний зберігач зобов'язується зберігати передані йому суб'єктом ринку мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів відповідної кількості, номенклатури та показників якості у межах вимог, встановлених відповідним технічним регламентом, та забезпечувати належні умови зберігання таких мінімальних запасів.

3. Договір про відповідальне зберігання містить:

1) інформацію про місце зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, переданих на відповідальне зберігання;

2) інформацію про кількість, склад та рівень якості мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, переданих на відповідальне зберігання;

3) умови забезпечення збереження мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів на належному рівні якості;

4) процедуру випуску та заміни нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, переданих на відповідальне зберігання;

5) строк зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів у резервуарах відповідального зберігача;

6) відповідальність сторін за порушення умов договору;

7) інші умови договору.

4. Відповідальний зберігач не може розпоряджатися мінімальними запасами нафти та нафтопродуктів, переданими йому на зберігання.

5. Перевірка обсягів, складу та якості мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що зберігаються відповідальним зберігачем, здійснюється відповідно до порядку створення, управління та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів України.

6. Відповідальний зберігач зобов'язаний на вимогу уповноваженого контролюючого органу, що здійснює заходи державного нагляду та контролю у сфері мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до цього Закону (далі — уповноважений контролюючий орган), надати відповідні документи, забезпечити безперешкодний доступ представника (представників) такого органу до місць зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, у тому числі для визначення їх кількості, складу, якості та умов зберігання.

7. У разі самовільного відчуження, втрати (крім природних втрат нафти та нафтопродуктів) або псування нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів до відповідального зберігача застосовуються штрафні санкції відповідно до договору про відповідальне зберігання.

8. Накладення штрафних санкцій не звільняє відповідального зберігача від обов'язку повернути суб'єкту ринку втрачені мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів у відповідних кількості, складі та якості, в яких вони були прийняті на зберігання, з урахуванням затверджених норм їх втрат, або відшкодувати їхню вартість у грошовій формі відповідно до звичайної ринкової ціни, встановленої на день відшкодування.

Стаття 13. Заміна мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Заміна мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що зберігаються операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами, здійснюється не пізніше 30 календарних днів до закінчення строку їх придатності, а у разі погіршення показників якості мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів під час їх зберігання, що призвело до порушення вимог, встановлених відповідним технічним регламентом, такі запаси підлягають заміні протягом 15 календарних днів після встановлення факту погіршення їхньої якості.

2. Підставою для заміни мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що зберігаються операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами, також є рішення про невідповідність вимогам якості та безпечності, що приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, на підставі даних моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів або на підставі результатів перевірок якості і безпечності нафтопродуктів, що перебувають у місцях зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

3. Після реалізації (продажу) нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до частини другої цієї статті такі обсяги нафти та/або нафтопродуктів мають бути замінені обсягами нафти та/або нафтопродуктів у відповідних кількості, складі та якості протягом строку, що не перевищує 15 календарних днів з дня реалізації (продажу).

4. Оператори, суб'єкти ринку та відповідальні зберігачі можуть здійснювати заміну мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів під час своєї господарської діяльності, за умови дотримання відповідної кількості та якості мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що у них зберігаються.

Стаття 14. Реалізація (продаж) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Реалізація (продаж) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснюється у випадках, визначених цим Законом, та за умови їх поновлення у строк, визначений частиною третьою статті 19 цього Закону.

Стаття 15. Облік, нагляд за створенням, зберіганням, заміною, використанням, поновленням та реалізацією (продажем) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Оператори, суб'єкти ринку та відповідальні зберігачі мають вести окремий облік нафти або нафтопродуктів, що входять до складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

2. Щороку до 15 січня року, наступного за базовим, оператори, суб'єкти ринку та відповідальні зберігачі звітують центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, про обсяги нафти та/або нафтопродуктів, їхній склад, якісні характеристики та місця зберігання.

3. Адміністратор електронної системи репортиунгу здійснює з використанням електронної системи репортиунгу моніторинг дотримання операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами умов створення, зберігання, заміни, використання, поновлення та реалізації (продажу) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до цього Закону та інших актів законодавства.

4. Контроль за дотриманням операторами, суб'єктами ринку та відповідальними зберігачами вимог щодо внесення (оновлення) інформації про створення, зберігання, заміну, використання, поновлення та реалізацію (продаж) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснює адміністратор електронної системи репортиунгу відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів. Порядок та інші умови здійснення адміністратором електронної системи репортиунгу контрольних функцій, у тому числі контролю за достовірністю інформації, внесеної за результатами проведених уповноваженим контролюючим органом перевірок операторів, суб'єктів ринку та відповідальних зберігачів, визначаються порядком створення, управління та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів України.

5. У разі виявлення обґрунтованих підстав вважати невідповідними (з технічних причин, через несправність обладнання тощо) відомості щодо комерційного обліку нафтопродуктів та обліку обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що вносяться до електронної системи репортиунгу, оператор, суб'єкт ринку чи відповідальний зберігач зобов'язаний протягом одного робочого дня після виявлення зазначеної невідповідності повідомити про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, та адміністратора електронної системи репортиунгу.

Оператор, суб'єкт ринку чи відповідальний зберігач протягом 14 календарних днів зобов'язаний вжити вичерпних заходів для усунення зазначеної невідповідності.

Адміністратор електронної системи репортиунгу повинен здійснити виїзну перевірку та підтвердити факт усунення зазначеної невідповідності, після чого відомості про поточні обсяги мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що зберігаються оператором, суб'єктом ринку чи відповідальним зберігачем, невідкладно вносяться до електронної системи репортиунгу.

6. За порушення встановлених вимог щодо обсягу, складу та/або якості мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів оператор, суб'єкт ринку чи відповідальний зберігач несе відповідальність у порядку, визначеному статтями 12 і 16 цього Закону.

Стаття 16. Відповідальність операторів та суб'єктів ринку за порушення вимог щодо створення, зберігання, заміни, використання, поновлення та реалізації (продажу) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. У разі виявлення порушень відповідним оператором або суб'єктом ринку вимог цього Закону щодо створення, зберігання, заміни, використання, поновлення та реалізації (продажу) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів в обсязі понад 5 відсотків (але не менше 1 тонни) обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що мають бути створені відповідно до вимог статей 8 та 9 цього Закону, адміністратор електронної системи репортигу негайно повідомляє про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазо-переробному комплексі.

2. У разі якщо центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, та/або іншими уповноваженими контролюючими органами буде встановлено відсутність у місцях зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів в обсязі понад 5 відсотків (але не менше 1 тонни) обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, надсилає такому оператору або суб'єкту ринку через їх особистий електронний кабінет електронної системи репортигу повідомлення з вимогою негайно створити мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів, які відповідатимуть вимогам щодо обсягів та якості, встановленим цим Законом.

3. Повідомлення з вимогою усунути порушення вимог цього Закону містить таку інформацію:

1) перелік виявлених порушень відповідного оператора або суб'єкта ринку щодо обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів або невідповідність встановленим вимогам щодо якості мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

2) посилання на вимогу (вимоги) цього Закону, щодо якої (яких) виявлено невідповідність;

3) перелік інформації та/або документів, які суб'єкт ринку повинен подати для підтвердження усунення виявлених порушень, з їх відображенням в електронній системі репортигу.

4. Оператори та суб'єкти ринку зобов'язані протягом п'яти робочих днів після отримання відповідної вимоги усунути порушення, зазначені в частині другій цієї статті, та повідомити про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі.

5. Якщо протягом п'яти календарних днів після отримання вимоги центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, суб'єкт ринку не виконає вимогу щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів належної якості, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, звертається до банку, який видав банківську гарантію, з вимогою про її сплату в сумі, на яку видано банківську гарантію, на користь бенефіціара (отримувача) банківської гарантії.

6. Сплата суми, на яку видано банківську гарантію, не звільняє відповідного суб'єкта ринку від виконання його зобов'язань щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів у строк, визначений цим Законом.

Стаття 17. Припинення діяльності на ринку нафти та нафтопродуктів і зобов'язань щодо створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. У разі припинення діяльності на ринку нафти та нафтопродуктів оператор, суб'єкт ринку чи відповідальний зберігач зобов'язаний офіційно повідомити про це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі. Після такого повідомлення суб'єкт ринку втрачає право вводити в обіг нафту та/або нафтопродукти.

2. У разі припинення діяльності на ринку нафти та нафтопродуктів продаж створених суб'єктом ринку мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснюється не раніше ніж за 30 днів до дати припинення діяльності на ринку нафти та нафтопродуктів та відповідно до порядку створення, управління та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів України.

3. У разі прийняття рішення про припинення юридичної особи оператор, суб'єкт ринку чи відповідальний зберігач зобов'язаний не пізніше шести місяців до дати подання документів для державної реєстрації припинення юридичної особи відповідно до вимог Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» повідомити центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, про таке рішення, зазначивши інформацію про строки припинення діяльності.

4. У разі припинення юридичної особи продаж створених операторами та суб'єктами ринку мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснюється не раніше ніж за 30 днів до завершення строку, зазначеного у частині третій цієї статті, та відповідно до порядку створення, управління та функціонування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів в Україні.

5. У разі відкриття щодо оператора, суб'єкта ринку чи відповідального зберігача провадження у справі про банкрутство або прийняття рішення про його ліквідацію такий оператор, суб'єкт ринку чи відповідальний зберігач упродовж семи календарних днів з дня постановлення ухвали господарського суду про відкриття провадження у справі про банкрутство або прийняття рішення про його ліквідацію повинен надіслати до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі:

1) інформацію про відкриття провадження у справі про банкрутство або про прийняття рішення про ліквідацію оператора, суб'єкта ринку чи відповідального зберігача з підтвердними документами;

2) реквізити відповідного територіального органу центрального органу виконавчої влади із забезпечення формування та реалізації державної правової політики, який сприяє створенню організаційних, економічних, інших умов, необхідних для реалізації процедур відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, у тому числі процедур банкрутства державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності становить більш як 50 відсотків, а також реквізити відповідного регіонального відділення (представництва) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, за місцезнаходженням такого відповідального зберігача;

3) акт звірки матеріальних цінностей, які становлять мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів, та інформацію про їхню кількість та якість.

6. Оператор, суб'єкт ринку чи відповідальний зберігач зобов'язаний повідомити господарський суд, який розглядає справу про банкрутство, та призначеного судом арбітражного керуючого про наявність у нього на зберіганні мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

Розділ III. КРИЗОВА СИТУАЦІЯ НА РИНКУ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ, РОЗКРИТТЯ МІНІМАЛЬНИХ ЗАПАСІВ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ

Стаття 18. Кризова ситуація на ринку нафти та нафтопродуктів

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та

нафтогазопереробному комплексі, розробляє та затверджує плани дій для подолання кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів на випадок неочікуваного зменшення пропозиції нафти та нафтопродуктів та план заходів з виконання таких планів дій. Кабінет Міністрів України на запит Енергетичного Співтовариства інформує його про плани дій та відповідні організації заходи.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, на основі даних цілісної системи моніторингу ринку нафти та нафтопродуктів здійснює поточний моніторинг балансу постачання і споживання нафти та нафтопродуктів на внутрішньому ринку України, відстежує тенденції, що можуть призвести до виникнення кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів.

3. Кризова ситуація на ринку нафти та нафтопродуктів виникає, коли прогнозований попит в Україні є вищим, ніж максимальний потенціал пропозиції, що призводить до порушення балансу постачання і споживання нафти та нафтопродуктів на внутрішньому ринку України у звітному періоді понад граничні показники, визначені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі. У разі виявлення ознак кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів адміністратор електронної системи репортигу вносить відповідне подання до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі. Кризова ситуація не може стосуватися коливань цін на ринку нафти та нафтопродуктів та спричинених ними змін попиту та пропозиції на нафту та нафтопродукти.

4. У плані дій для подолання кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів України визначаються:

1) рівень кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів, а саме:

а) кризова ситуація рівня попередження — ситуація, за якої існує конкретна, перевірена і достовірна інформація про можливість істотного погіршення ситуації з постачання нафти та/або нафтопродуктів та/або різкі коливання цін на нафту та/або нафтопродукти, що, ймовірно, призведе до виникнення кризової ситуації рівня надзвичайної ситуації;

б) кризова ситуація рівня надзвичайної ситуації — ситуація, за якої існує надзвичайно високий попит на нафту та/або нафтопродукти, зупинення чи обмеження важливого джерела надходження нафти та/або нафтопродуктів, різкі коливання цін на нафту та/або нафтопродукти або інше істотне погіршення ситуації з постачання нафти та/або нафтопродуктів;

2) для кожного рівня кризової ситуації:

а) система заходів реагування, у тому числі відповідні процедури обміну інформацією;

б) обов'язки операторів, суб'єктів ринку та відповідальних зберігачів щодо реалізації (продажу) обсягів нафти та нафтопродуктів відповідно до статті 19 цього Закону з урахуванням впливу на них кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів, у тому числі обов'язки щодо взаємодії з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі;

в) завдання та повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, а також інших суб'єктів владних повноважень, уповноважених брати участь у подоланні кризової ситуації;

3) орган, особа або група осіб, відповідальних за управління кризовою ситуацією;

4) механізми співпраці з відповідальними органами інших держав, зокрема Договірних Сторін Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, на випадок виникнення кризової ситуації;

5) перелік першочергових заходів, що підлягають обов'язковому виконанню, спрямованих на подолання негативних наслідків кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів.

5. У разі виникнення кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів Кабінет Міністрів України з метою початку швидкого, ефективного та прозорого використання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів вживає заходів, необхідних для забезпечення кінцевих споживачів нафтопродуктами, з дотриманням обмежень на постачання та використання нафти та нафтопродуктів протягом періоду кризової ситуації та забезпеченням єдиного підходу до всіх суб'єктів ринку.

6. Для мінімізації наслідків кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів Кабінет Міністрів України може прийняти рішення про обмеження обсягів споживання споживачами нафти та нафтопродуктів до закінчення кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів у межах граничного розміру, що затверджується Кабінетом Міністрів України. Такі обмеження не застосовуються до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і національної безпеки держави, відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

7. Кабінет Міністрів України приймає рішення щодо кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів у разі виникнення умов, визначених частиною третьою цієї статті, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі. Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, приймає рішення про розкриття, реалізацію та поновлення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, негайно інформує Секретаріат Енергетичного Співтовариства про прийняте рішення.

8. Про прийняте Кабінетом Міністрів України рішення про розкриття, реалізацію та поновлення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів невідкладно інформуються учасники електронної системи репортигу.

9. У разі припинення дії умов, визначених частиною третьою цієї статті, та поновлення суб'єктами ринку мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів до нормативного рівня адміністратор електронної системи репортигу вносить відповідне подання до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, інформує про це Кабінет Міністрів України та Секретаріат Енергетичного Співтовариства.

10. Після прийняття рішення про розкриття, реалізацію та поновлення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів рішення щодо заборони експорту нафти та нафтопродуктів, які перебувають на території України, крім транзитних вантажів нафти та нафтопродуктів, що перевозяться через територію України, та обсягів нафти та нафтопродуктів, що зберігаються на території України нерезидентами в режимі митного складу, приймається Кабінетом Міністрів України. У разі прийняття такого рішення нафта та нафтопродукти використовуються лише для задоволення потреб внутрішнього ринку України.

Стаття 19. Розкриття та поновлення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Рішення про розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів у разі виникнення кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів приймає Кабінет Міністрів України на підставі подання центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафто-

газовому та нафтогазопереробному комплексі, та аргументованого висновку про необхідність реалізації (продажу) нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів для мінімізації негативного впливу кризової ситуації на ринок нафти та нафтопродуктів. Формування зазначеного висновку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі, здійснюється за поданням адміністратора електронної системи репортигу та за результатами консультацій із суб'єктами ринку щодо реалізації (продажу) нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів в умовах кризової ситуації на ринку та умов поновлення таких запасів.

2. Мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів підлягають поновленню після їх розкриття та подальшої реалізації (продажу) внаслідок настання кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів.

3. У рішенні Кабінету Міністрів України про розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів зазначаються:

1) причина та мета розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

2) номенклатура та обсяги мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що підлягають розкриттю та реалізації (продажу);

3) строки розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

4) умови поновлення реалізованих (проданих) обсягів мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів згідно з відповідними номенклатурою, обсягами, якістю та строками;

5) строки введення в обіг мінімальних запасів нафтопродуктів, що зберігаються суб'єктами ринку у резервуарах, розташованих за межами митної території України;

6) можливість експорту нафти під час кризової ситуації;

7) інші умови розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

4. У разі прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів шляхом реалізації (продажу) відповідний суб'єкт ринку зобов'язаний здійснити реалізацію (продаж) зазначеної в рішенні номенклатури нафти та/або нафтопродуктів та/або надати відповідне розпорядження про реалізацію (продаж) мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів оператору за раніше укладеною таким суб'єктом ринку тікетс-угодою.

5. Розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснюється у спосіб та в строки, визначені у рішенні про таке розкриття, зокрема шляхом біржових торгів або через оптово-роздрібну мережу відповідного суб'єкта ринку.

6. У разі якщо певний обсяг нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів знищений внаслідок форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), що підтверджується виданим у встановленому порядку сертифікатом, такий обсяг нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів вважається створеним протягом одного року з дня його знищення. Протягом зазначеного строку рішення про розкриття такого обсягу нафти та/або нафтопродуктів із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів не приймається.

Розділ IV. ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ МІНІМАЛЬНИХ ЗАПАСІВ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ

Стаття 20. Фінансування системи мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів

1. Джерелом фінансування витрат на створення, зберігання, використання, поновлення, заміну та реалізацію мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів є власні кошти суб'єктів ринку.

2. Джерелом фінансування діяльності адміністратора електронної системи репортигу, а також створення та функціонування цілісної системи моніторингу ринку нафтопродуктів та електронної системи репортигу є:

1) кошти спеціального фонду Державного бюджету України;

2) кошти, що надходять від справляння плати за доступ до визначеного переліку інформаційних послуг, що надаються відповідно до порядку здійснення моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів в Україні, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

3) фінансові ресурси міжнародних фінансових інституцій, міжнародні гранти та благодійні внески організацій, а також кредитні ресурси та кошти інших джерел, не заборонених законодавством.

Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через дванадцять місяців з дня набрання ним чинності, крім:

частини п'ятої статті 11, яка набирає чинності через шість місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, але не раніше дня введення в дію цього Закону;

підпунктів 4, 8—11 пункту 7 цього розділу, які набирають чинності з вводяться в дію з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Зобов'язання щодо створення мінімальних запасів нафти із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до вимог цього Закону виникають у суб'єктів ринку через шість місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, але не раніше дня введення в дію цього Закону.

3. Створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів здійснюється поетапно, з досягненням упродовж восьми років обсягу, визначеного частинами першою та другою статті 8 цього Закону.

4. Частка мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що мають створюватися суб'єктами ринку, обчислюється від введеного в обіг суб'єктами ринку обсягу нафти та/або нафтопродуктів за базовий рік, але не менше 250 тонн, та становить:

1) протягом першого року з дати виникнення таких зобов'язань — 3 відсотки;

2) протягом другого року з дати виникнення таких зобов'язань — 6 відсотків;

3) протягом третього року з дати виникнення таких зобов'язань — 9 відсотків;

4) протягом четвертого року з дати виникнення таких зобов'язань — 12 відсотків;

5) протягом п'ятого року з дати виникнення таких зобов'язань — 15 відсотків;

6) протягом шостого року з дати виникнення таких зобов'язань — 18 відсотків;

7) протягом сьомого року з дати виникнення таких зобов'язань — 21 відсоток;

8) протягом восьмого року з дати виникнення таких зобов'язань та кожного наступного року — 24 відсотки.

Вимоги щодо обсягу створюваних мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, визначені абзацом першим цього пункту, не поширюються на суб'єктів ринку, які є користувачами нафтогазоносних надр на підставі відповідного спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами відповідно до Закону України «Про нафту і газ» та здійснюють введення в обіг газу скрапленого українського виробництва.

5. Протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про

введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та шести місяців після його припинення або скасування, але не раніше дня введення в дію цього Закону, суб'єкти ринку мають право зберігати мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів:

- 1) на акцизних складах (місцях роздрібної торгівлі нафтопродуктами);
- 2) на митних складах у режимі митного складу, за умови забезпечення відображення інформації про обсяги зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів в електронній системі репортингу та підтвердження центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику. Обсяг мінімальних запасів нафтопродуктів, що можуть зберігатися суб'єктами ринку на митних складах, не може перевищувати 50 відсотків загального обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що мають створюватися суб'єктами ринку відповідно до вимог цього Закону.

6. Протягом дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та шести місяців з дня його припинення чи скасування, але не раніше дня введення в дію цього Закону, зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів може здійснюватися на вибір суб'єкта ринку будь-яким центральним об'єктом зберігання (у розумінні Директиви Ради 2009/119/ЄС) або суб'єктом господарювання держави — члена Європейського Союзу (далі — суб'єкт господарювання ЄС), який має у розпорядженні вільні резервуари, розташовані на територіях держав — членів Європейського Союзу, що межують з Україною, та країн Європейського Союзу, що межують з такими державами, які зобов'язалися підтримувати мінімальний рівень мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

Таке зберігання можливе виключно за умови:

- 1) наявності укладеної адміністратором електронної системи репортингу з центральним об'єктом зберігання або суб'єктом господарювання ЄС угоди про обмін інформацією щодо обсягів зберігання в них мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів України, наявності вільних резервуарів, строків можливого зберігання та інших відомостей, необхідних для виконання суб'єктами ринку зобов'язань із створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів;

- 2) заборони передачі зобов'язань із зберігання мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів будь-якому іншому суб'єкту господарювання ЄС;
- 3) зберігання суб'єктами ринку на територіях держав, зазначених в абзаці першому цього пункту, не більше 50 відсотків загального обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, які суб'єкти ринку зобов'язані створювати відповідно до вимог цього Закону.

При цьому в державах — членах Європейського Союзу, що межують з державами — членами Європейського Союзу, що межують з Україною, суб'єкти ринку мають право зберігати не більше 25 відсотків загального обсягу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, що зобов'язані створювати такі суб'єкти відповідно до вимог цього Закону;

- 4) введення в обіг мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів відповідно до вимог статті 19 цього Закону.

7. Внести зміни до таких законів України:

- 1) статтю 4 Закону України «Про заставу» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 47, ст. 642 із наступними змінами) доповнити частиною дев'ятою такого змісту:

«Предметом застави не можуть бути нафта та нафтопродукти із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, крім випадків, визначених Законом України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»;

- 2) у Законі України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртних дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 46, ст. 345 із наступними змінами):

статтю 1 доповнити абзацом такого змісту:

«Термін «електронна система репортингу» вживається в цьому Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»;

частину шістнадцяту статті 3 викласти в такій редакції:

«Після видачі/анулювання ліцензії на право виробництва пального центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, вносить відповідні відомості до Єдиного реєстру ліцензій та місць обігу пального та до електронної системи репортингу не пізніше наступного робочого дня з дня видачі/анулювання ліцензії»;

частину сорок восьму статті 15 викласти в такій редакції:

«Після видачі/анулювання ліцензії на право оптової або роздрібно торгівлі паливом або на зберігання пального центрального орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, вносить відповідні відомості до Єдиного реєстру ліцензій та місць обігу пального та до електронної системи репортингу не пізніше наступного робочого дня з дня видачі/анулювання відповідної ліцензії»;

- 3) статтю 8 Закону України «Про альтернативні види палива» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 12, ст. 94; 2009 р., № 40, ст. 577; 2016 р., № 51, ст. 834) доповнити частиною одинадцятою такого змісту:

«Введення в обіг біопалива здійснюється після проведення оцінки відповідності у порядку, встановленому законодавством»;

- 4) частину п'яту статті 9¹ Закону України «Про альтернативні джерела енергії» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 24, ст. 155; 2017 р., № 27—28, ст. 312; із змінами, внесеними Законом України від 30 червня 2023 року № 3220-ІХ) викласти в такій редакції:

«Зелений» тариф для приватних домогосподарств, генеруючі установки яких введені в експлуатацію з 1 січня 2024 року, встановлюється та діє за умови наявності у межах приватного домогосподарства будівлі (будівель) та споживання електричної енергії приватним домогосподарством»;

- 5) частину другу статті 15 Закону України «Про захист прав споживачів» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 7, ст. 84; 2014 р., № 41—42, ст. 2024; 2019 р., № 28, ст. 116) доповнити абзацами четвертим — шостим такого змісту:

«Суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю нафтопродуктами, розміщують інформацію про:

- 1) позначення палива (найменування, марка, вид та вміст біокомпонентів) — на паливо-розподільчому обладнанні, куточку споживача, інформаційному стенді в прикасовій зоні, а також на інформаційних табло (за наявності технічної можливості), які встановлюються на в'їзді до автозаправної станції, автогазо-заправної станції, автогазозаправного пункту;
- 2) позначення палива (найменування, марка, вид, октанове число, екологічний клас, вміст добавок (присадок) та біокомпонентів), копії документів про якість (паспортів якості) палива та копії декларацій про відповідність — біля оператора або у місцях, доступних для споживача послуг автозаправної станції, автогазозаправної станції, автогазозаправного пункту»;

- 6) пункт 1 частини першої статті 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 13, ст. 222 із наступними змінами) доповнити абзацами двадцять четвертим і двадцять п'ятим такого змісту:

«приймає рішення щодо кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів у випадках, передбачених законом;

приймає рішення про розкриття мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів»;

- 7) статтю 55 Закону України «Про виконавче провадження» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 30, ст. 542; 2019 р., № 46, ст. 299) доповнити частиною другою такого змісту:

«2. Не допускається звернення стягнення на нафту та нафтопродукти із складу мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, на які поширюється дія Закону України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»;

- 8) у Законі України «Про ринок електричної енергії» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 27—28, ст. 312 із наступними змінами):

у пункті 3² частини першої статті 1 слова «професійною та/або господарською діяльністю» замінити словами «його основною господарською або професійною діяльністю»;

абзаци восьмий та дев'ятий частини четвертої статті 71 викласти в такій редакції:

«Договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом повинен передбачати зобов'язання суб'єкта господарювання щодо будівництва та введення в експлуатацію об'єкта електроенергетики або черги будівництва електричної станції (пускового комплексу) протягом двох років з дня укладення договору — для об'єкта, що виробляє електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та до 31 грудня 2023 року — для об'єкта, що виробляє електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії.

У разі якщо об'єкт електроенергетики або черга будівництва електричної станції (пусковий комплекс), щодо якого укладено договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, не введено в експлуатацію протягом двох років з дня укладення зазначеного договору — для об'єкта, що виробляє електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та до 31 грудня 2023 року — для об'єкта, що виробляє електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії, такий договір припиняється»;

абзаци другий і третій пункту 5¹ частини четвертої статті 77 викласти в такій редакції:

«а) за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації;

б) за маніпулювання та/або спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку»;

абзац четвертий пункту 13 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» викласти в такій редакції:

«урядових шести років з 1 січня 2019 року такий електропостачальник, який отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії, виконує функції постачальника універсальних послуг на закріпленій території, яка визначається як область, міста Київ та Севастополь, Автономна Республіка Крим, на якій до відокремлення провадив свою діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом вертикально інтегрований суб'єкт господарювання»;

- 9) у пункті 1 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії» (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 47, ст. 407; із змінами, внесеними Законом України від 15 квітня 2021 року № 1396-ІХ) цифри «2024» замінити цифрами «2026»;

- 10) в абзаці першому частини третьої статті 4 Закону України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» (Відомості Верховної Ради України, 2021 р., № 48, ст. 387; із змінами, внесеними законами України від 16 грудня 2021 року № 1974-ІХ, від 29 липня 2022 року № 2479-ІХ, від 13 грудня 2022 року № 2850-ІХ) слова та цифри «Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» та/або Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», та/або Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» замінити словами та цифрами «Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік»»;

- 11) у статті 3 Закону України «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» від 29 липня 2022 року № 2479-ІХ; із змінами, внесеними Законом України від 13 грудня 2022 року № 2850-ІХ:

у частині першій слова та цифри «Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» та/або Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» замінити словами та цифрами «Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік»»;

у частині другій слова та цифри «з метою подальшої закупівлі зазначеними суб'єктами природного газу для забезпечення потреб опалювального сезону 2022/2023 років» замінити словами та цифрами «з метою подальшої закупівлі протягом 2024 року зазначеними суб'єктами природного газу для забезпечення потреб опалювального сезону».

8. Кабінету Міністрів України протягом 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
21 листопада 2023 року.
№ 3484-ІХ.

Закон України

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань

Верховна Рада України **постановляє**:

І. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375):

- 1) у пункті 5 частини першої статті 40 слова «по вагітності і родах» замінити словами «у зв'язку з вагітністю та пологами»;

- 2) у статті 67:

після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

«Перенесення вихідних та робочих днів, крім випадків, встановлених цим Кодексом, визначається трудовим та/або колективним договором. У разі відсутності відповідного положення у трудовому та/або колективному договорі перенесення вихідних та робочих днів здійснюється за наказом (розпорядженням) роботодавця, погодженим з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), а в разі відсутності первинної профспілкової організації — з вільно обраними та уповноваженими представниками (представником) працівників».

У зв'язку з цим частиною четверту і п'яту вважати відповідно частинами п'ятою і шостою;

- 3) частину другу статті 76 доповнити словами «а також трудовим та/або колективним договором»;

- 4) статтю 77¹ викласти в такій редакції:

«Стаття 77¹. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях надається працівникам, які беруть участь у всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях.

Тривалість, порядок, умови надання та оплати відпустки для підготовки та участі в спортивних змаганнях визначаються трудовим та/або колективним договором»;

- 5) у частині першій статті 77³:

в абзаці першому слова «надається працівникам, а саме» замінити словами «надається не пізніше трьох місяців з дня народження дитини таким працівникам»;

пункт 2 доповнити словами «що підтверджується заявою матері дитини та свідоцтвом про народження дитини, в якому зазначена відповідна інформація про батька дитини»;

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) одній із таких осіб: бабі або діду, або іншому повнолітньому родичу дитини, які фактично здійснюють догляд за дитиною, мати (батько) якої є одинокою матір'ю (одиноким батьком), на підставі заяви одинокої матері (одинокого батька) дитини»;

- 6) статтю 83 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Працівникам, призваним на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервистів в особливий період або прийнятим на військову службу за контрактом, за їхнім бажанням та на підставі заяви виплачується грошова компенсація за всі не використані ними дні щорічної відпустки, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину з інвалідністю з дитинства підгрупи А I групи. Відповідна заява подається не пізніше останнього дня місяця, в якому працівник був увільнений від роботи у зв'язку з призовом на військову службу».

У зв'язку з цим частиною другу — шосту вважати відповідно частинами третьою — сьомою;

- 7) у статті 84:

у частині другій цифри «15» замінити цифрами «30»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«На час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника у випадках, встановлених законодавством, та/або у разі виникнення загрози збройної агресії проти України, надзвичайної ситуації техногенного, природного чи іншого характеру працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати без обмеження строку, визначеного частиною другою цієї статті. Тривалість такої відпустки визначається угодою сторін»;

доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«Час перебування у відпустках, зазначених у частинах другій і четвертій цієї статті, не зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбаченого пунктом 4 частини першої статті 9 Закону України «Про відпустки»;

- 8) частину сьому статті 252 викласти в такій редакції:

«На час профспілкового навчання працівників, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова відпустка тривалістю до 6 календарних днів з компенсацією середньої заробітної плати за рахунок профспілкової організації, за рішенням якої працівник направлений на профспілкуове навчання».

2. У Законі України «Про відпустки» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 2, ст. 4 із наступними змінами):

- 1) частину першу статті 5 після слів «нормативно-правовими актами України» доповнити словами «а також трудовим та/або колективним договором»;

- 2) статтю 15¹ виключити;

- 3) статтю 16¹ викласти в такій редакції:

«Стаття 16¹. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях надається працівникам, які беруть участь у всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях.

Тривалість, порядок, умови надання та оплати відпустки для підготовки та участі в спортивних змаганнях визначаються трудовим та/або колективним договором»;

- 4) у частині першій статті 19¹:

пункт 2 доповнити словами «що підтверджується заявою матері дитини та свідоцтвом про народження дитини, в якому зазначена відповідна інформація про батька дитини»;

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) одній із таких осіб: бабі або діду, або іншому повнолітньому родичу дитини, які фактично здійснюють догляд за дитиною, мати (батько) якої є одинокою матір'ю (одиноким батьком), на підставі заяви одинокої матері (одинокого батька) дитини»;

- 5) статтю 24 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Працівникам, призваним на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервистів в особливий період або прийнятим на військову службу за контрактом, за їх бажанням та на підставі заяви виплачується грошова компенсація за всі не використані ними дні щорічної відпустки, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину з інвалідністю з дитинства підгрупи А I групи. Відповідна заява подається не пізніше останнього дня місяця, в якому працівник був увільнений від роботи у зв'язку з призовом на військову службу».

У зв'язку з цим частиною другу — шосту вважати відповідно частинами третьою — сьомою;

- 6) частину першу статті 25 доповнити пунктом 20 такого змісту:

«20) працівникам, які приступили до роботи після звільнення з військової служби у зв'язку із закінченням особливого періоду або оголошенням демобілізації, — тривалістю до 60 календарних днів»;

- 7) у статті 26:

у частині першій цифри «15» замінити цифрами «30»;

частину третю викласти в такій редакції:

«На час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника у випадках, встановлених законодавством, та/або у разі виникнення загрози збройної агресії проти України, надзвичайної ситуації техногенного, природного чи іншого характеру роботодавця на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, визначеного частиною першою цієї статті. Тривалість такої відпустки визначається угодою сторін»;

доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Час перебування у відпустках, зазначених у частинах першій і третій цієї статті, не зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбаченого пунктом 4 частини першої статті 9 цього Закону».

3. Частину сьому статті 41 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 45, ст. 397; 2002 р., № 11, ст. 79) викласти в такій редакції:

«На час профспілкового навчання працівників, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова відпустка тривалістю до шести календарних днів з компенсацією середньої заробітної плати за рахунок профспілкової організації, за рішенням якої працівник направлений на профспілкуове навчання».

4. Частину першу статті 24 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49—51, ст. 376 із наступними змінами) доповнити абзацом шостим такого змісту:

«Період, протягом якого особа перебувала у відпустці без збереження заробітної плати, передбаченої пунктом 20 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки», включається до страхового стажу».

5. У Законі України «Про державну службу» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 43 із наступними змінами):

1) пункт 2 частини третьої статті 3 доповнити словами «Голову Національної служби посередництва і примирення та його заступників»;

2) пункт 1 частини першої статті 51 після слів «Автономній Республіці Крим» доповнити словами «Національна служба посередництва і примирення, Секретаріат Національної тристоронньої соціально-економічної ради».

6. У частині другій статті 57 Закону України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38—39, ст. 380; 2021 р., № 29, ст. 234) слова «чи проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервів в особливий період» виключити.

7. У частині третій статті 63 Закону України «Про фахову пед­редвищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 30, ст. 119; 2021 р., № 29, ст. 234) слова «чи проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервів в особливий період» виключити.

8. У Законі України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2136-IX; із змінами, внесеними Законом України від 1 липня 2022 року № 2352-IX:

1) у статті 12:

у частині першій:

абзац другий доповнити реченням такого змісту: «За рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати»;

після абзацу другого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«У період дії воєнного стану надання працівнику будь-якого виду відпустки (крім відпустки у зв’язку з вагітністю та пологами, відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустки у зв’язку з усиновленням дитини) по­над щорічну основну відпустку, передбачену абзацом першим цієї частини, за рішенням роботодавця може здійснюватися без збереження заробітної плати. Надання невикористаних днів такої відпустки переноситься на період після припинення або скасування воєнного стану. За рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати.

Положення другого речення абзацу другого та абзацу третього цієї частини не застосовуються до керівних працівників закладів освіти та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників».

У зв’язку з цим абзаці третій і четвертий вважати відповідно абзацами п’ятим і шостим;

частину другу доповнити словами «робіт з виробництва товарів оборонного призначення або до виконання мобілізаційного завдання (замовлення)»;

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, встановленого частиною першою статті 26 Закону України «Про відпустки», без зарахування часу перебування у такій відпустці до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбаченого пунктом 4 частини першої статті 9 Закону України «Про відпустки»;

2) пункт 3 розділу «Прикінцеві положення» викласти в такій редакції:

«3. Цей Закон діє у період дії воєнного стану, введеного від­повідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», та втрачає чинність з дня припинення або скасування во­єнного стану, крім:

другого речення абзацу другого частини першої та третьо­го речення абзацу третього частини першої статті 12 цього За­кону, які втрачають чинність з моменту використання днів від­пусток, які були перенесені на період після припинення або скасування воєнного стану;

частини четвертої статті 13 та статті 15 цього Закону, які втрачають чинність з моменту завершення відшкодування пра­цівникам та роботодавцям грошових сум, втрачених внаслідок збройної агресії проти України».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня наб­рання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і приведення міністерствами та інши­ми центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
22 листопада 2023 року.
№ 3494-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців та інших осіб на біологічне батьківство (материнство)

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести зміни до таких законів України:

1. У статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190 із наступни­ми змінами):

1) назву викласти в такій редакції:

«Стаття 11. Право військовослужбовців на охорону здоров’я, медичну допомогу та біологічне батьківство (материнство);

2) пункт 1 доповнити абзацом десятим такого змісту:

«У період дії воєнного стану військовослужбовці, визначені у підпункті 1 пункту 1 статті 3 цього Закону, мають право на безоплатне отримання медичної послуги, пов’язаної із забез­печенням реалізації їхнього права на біологічне батьківство (материнство), зокрема на здійснення забору, криоконсервації та зберігання їхніх репродуктивних клітин на випадок втрати репродуктивної функції при виконанні обов’язків із оборони держави, захисту Вітчизни та інших покладених на них обов’язків відповідно до законодавства, у порядку, встановле­ному Кабінетом Міністрів України».

2. У статті 95 Закону України «Про Національну поліцію» (Ві­домості Верховної Ради України, 2015 р., № 40—41, ст. 379; 2017 р., № 2, ст. 25; із змінами, внесеними Законом України від 15 березня 2022 року № 2123-IX):

1) назву викласти в такій редакції:

«Стаття 95. Медичне забезпечення поліцейських, реалізація права цих осіб на біологічне батьківство (материнство)»;

2) частину десяту викласти в такій редакції:

«10. У період дії воєнного стану поліцейським гарантується безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здо­ров’я будь-якої форми власності»;

3) доповнити частиною одинадцятою такого змісту:

«11. У період дії воєнного стану поліцейські, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здій­снення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або виконують свої службові завдання в районах воєнних (бойових) дій, користуються пра­вовими і соціальними гарантіями, встановленими абзацом десятим пункту 1 статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, крім підпункту 2 пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цьо­го Закону.

2. Установити, що:

1) на період дії воєнного стану, введеного Указом Прези­дента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом Ук­раїни «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, особи рядового і начальницького складу Держав­ної служби України з надзвичайних ситуацій, особи началь­ницького складу управління спеціальних операцій Національ­ного антикорупційного бюро України, особи рядового і на­чальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, ко­ристуються правовими і соціальними гарантіями, встановле­ними абзацом десятим пункту 1 статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»;

2) порядок направлення осіб, на яких поширюється дія цьо­го Закону, для отримання медичної послуги, передбаченої аб­зацом десятим пункту 1 статті 11 Закону України «Про соціаль­ний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», встановлюється Кабінетом Міністрів України;

3) у разі загибелі або визнання померлою в установленому порядку особи, репродуктивні клітини якої зберігаються, їх зберігання припиняється з подальшою утилізацією;

4) особи, на яких поширюється дія цього Закону та які до наб­рання ним чинності за рахунок власних коштів оплачували послугу із зберігання своїх репродуктивних клітин, отримують право на їх подальше безоплатне зберігання відповідно до цього Закону у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Кабінету Міністрів України:

1) при підготовці проєкту Державного бюджету України на 2025 рік та наступні роки передбачити видатки за окремою бюджетною програмою на реалізацію заходів щодо надання особам, визначеним цим Законом, медичних послуг, необхід­них для здійснення забору, криоконсервації та зберігання їхніх репродуктивних клітин, для забезпечення реалізації їхнього права на біологічне батьківство (материнство) на випадок втрати репродуктивної функції;

2) у тримісячний строк з дня, наступного за днем опубліку­вання цього Закону:

прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону, та забезпечити набрання ними чинності одночасно з набранням чинності цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими цен­тральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
22 листопада 2023 року.
№ 3496-IX.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести до Закону України «Про фінансові механізми сти­мулювання експортної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 4, ст. 43 із наступними змінами) такі зміни:

1. Частину другу статті 1 викласти в такій редакції:

«2. Терміни «відповідальний актуарій», «перестраховування», «перестраховальник», «страховальник», «страхування», «стра­ховий ризик», «страховий випадок», «страхова сума», «страхо­ва виплата», «страховий тариф», «страхова премія» вживають­ся в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України «Про страхування».

Терміни «ділова репутация», «заходи раннього втручання», «іс­тотна участь», «керівник», «комплаєнс», «конфлікт інтересів», «структура власності юридичної особи», «афілійована особа», «споріднена особа», «система внутрішнього контролю», «фінансо­ва установка» вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України «Про фінансові послуги та фінансові компанії».

2. Частину другу статті 2 після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

«ЕКА здійснює діяльність із страхування відповідно до вимог Закону України «Про страхування» з урахуванням особливос­тей, встановлених цим Законом».

У зв’язку з цим абзац другий вважати абзацом третім.

3. У частині другій статті 3:

1) пункт 1 після слів «з державного бюджету» доповнити словами «або з інших джерел, передбачених законом»;

2) доповнити пунктом 4 такого змісту:

«4) надання міжнародними та іноземними фінансовими ор­ганізаціями, урядами іноземних держав, іноземними банками та експортними агентствами гарантій для забезпечення вико­нання боргових зобов’язань ЕКА».

4. У частині другій статті 4:

1) після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

«захист українських експортерів від ризику фінансових втрат, пов’язаних з інвестиціями у створення об’єктів та ін­фраструктури, необхідних для розвитку переробної промисло­вості та експорту товарів (робіт, послуг) українського поход­ження, шляхом страхування, перестраховування».

У зв’язку з цим абзаці третій — шостий вважати відповідно абзацами четвертим — сьомим;

2) абзац сьомий викласти в такій редакції:

«співпраця з міжнародними та іноземними фінансовими ор­ганізаціями, урядами іноземних держав, іноземними банками та експортними агентствами, у тому числі для акумуляції міжна­родної фінансової допомоги, забезпечення зростання експорту та економіки України, виконання боргових зобов’язань ЕКА».

5. У статті 5:

1) абзац дев’ятої частини третьої після слова «актуарієм» доповнити словами «відповідальним актуарієм»;

2) частину восьму викласти в такій редакції:

«8. ЕКА з метою здійснення актуарної функції (розрахунку технічних резервів, забезпечення адекватності та прийнятнос­ті методологій і моделей у розрахунку технічних резервів, пе­ревірки адекватності та прийнятності механізмів і умов перес­трахування, складення актуарного звіту) зобов’язане мати у штаті або залучити на договірних умовах актуарія, авторизова-

ного Національним банком України у порядку, встановленому законодавством, як актуарія, який може виконувати обов’язки відповідального актуарія».

6. У статті 6:

1) у частині першій:

пункти 1 і 4 викласти в такій редакції:

«1) страхування та перестраховування експортних кредитів, а також страхування та перестраховування від воєнних та/або політичних ризиків кредитів українських суб’єктів господарю­вання, пов’язаних з інвестиціями у створення об’єктів та ін­фраструктури, необхідних для розвитку переробної промис­ловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського по­ходження»;

«4) страхування та перестраховування прямих інвестицій з Ук­раїни, а також страхування та перестраховування прямих інвес­тицій в Україну від воєнних та/або політичних ризиків»;

доповнити абзацом тринадцятим такого змісту:

«Кабінет Міністрів України за погодженням із Національним банком України визначає перелік воєнних та політичних ризи­ків, а також умови та порядок страхування (перестраховуван­ня) таких ризиків при здійсненні ЕКА видів діяльності, визначених цією частиною»;

2) після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

«4. На діяльність ЕКА із страхування та перестраховування не поширюються вимоги Закону України «Про страхування» щодо врегулювання переддоговірних відносин та розкриття інфор­мації клієнтам до укладення договору страхування».

У зв’язку з цим частини четверту — восьму вважати відпо­відно частинами п’ятою – дев’ятою;

3) у частині сьомій слова «виплати відшкодування» замінити словами «обов’язку здійснення страхової виплати»;

4) у частині дев’ятої слова «Страхування прямих інвестицій» замінити словами «Страхування ЕКА прямих інвестицій».

7. У статті 7:

1) абзац четвертий частини першої викласти в такій редакції: «кошти, надані міжнародними та іноземними фінансовими організаціями, урядами іноземних держав, іноземними банка­ми на поворотній або безповоротній основі»;

2) у частині другій слова «міжнародних організацій» замінити словами «міжнародних та іноземних фінансових організацій, урядів іноземних держав, іноземних банків».

8. У назві та частині дев’ятої статті 11 слова «державної фін­ансової підтримки» замінити словами «державної та іншої фін­ансової підтримки».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2024 року, крім пун­кту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону:

забезпечити прийняття за погодженням із Національним банком України нормативно-правового акта, що визначає пе­релік воєнних та політичних ризиків, а також умови та порядок страхування (перестраховування) таких ризиків при здійсненні видів діяльності Експортно-кредитного агентства;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими цен­тральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
22 листопада 2023 року.
№ 3497-IX.

Закон України

Про внесення зміни до деяких законів України щодо деяких питань діяльності Національного банку України

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести зміни до таких законів України:

1. Розділ XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про Національний банк України» (Відомості Верховної Ради Украї­ни, 1999 р., № 29, ст. 238 із наступними змінами) доповнити пунктами 11 і 12 такого змісту:

«11. Установити, що у період дії воєнного стану в Украї­ні, введеного Указом Президента України «Про введення во­єнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Украї­ні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (далі в цьому пункті — воєнний стан), положення статті 71 цього Закону застосову­ються з урахуванням особливостей, встановлених цим пун­ктом.

Надати Національному банку право для забезпечення потре­б держави у відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України безоплатно передавати у встановленому Кабі­нетом Міністрів України порядку до сфери управління Мініс­терства оборони України майно, набуте Національним банком у власність у рахунок погашення боргу за наданими банкам кредитами для підтримки ліквідності. Після припинення чи ска­сування воєнного стану процедура передачі Національним банком такого майна, розпочата у період дії воєнного стану, завершується відповідно до законодавства, що діяло у період дії воєнного стану.

12. Установити, що протягом двох місяців з дня припинен­ня чи скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, Національний банк визначає, яке майно, передане ним до сфери управління Міністерства оборони України відпо­відно до пункту 11 цього розділу, має бути повернуто Наці­ональному банку та у який строк, а також яке майно передано Міністерству оборони України безповоротно. Міністерство оборони України передає Національному банку у встановлено­му Кабінетом Міністрів України порядку та у визначений Наці­ональним банком строк майно, визначене Національним бан­ком як таке, що підлягає поверненню».

2. Пункт 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про адміністративну процедуру» від 17 люто­го 2022 року № 2073-IX доповнити абзацом другим такого змісту:

«Дія цього Закону поширюється на відносини, що виника­ють під час здійснення Національним банком України функцій публічної адміністрації, з 1 січня 2025 року».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом двох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необ­хідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
9 грудня 2023 року.
№ 3518-IX.